

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

09 Mayıs 2012 Çarşamba

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

09 Mayıs 2012 Çarşamba

----0----

K O N U

Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıklarının 2010 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleri	<u>Sayfa</u> 1:61
(TEM SAN) Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2010 yılına ait hesap ve işlemleri	62:93

İ Ç İ N D E K İ L E R

<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:61
Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıklarının 2010 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleri	1:61
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)	2:5
Öneri 1	5
Sayıştay Temsilcisi	5
Cevap 1	5:6
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)	5:6
Aykut ERDOĞDU	İstanbul 6:7, 8, 9, 10, 13, 14
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)	6:7, 7:9, 9:12, 13, 15:16
Haydar AKAR	Kocaeli 7, 8, 12, 14:15
Mehmet DOMAÇ	İstanbul 11:12
Sayıştay Temsilcisi	12, 16
Tufan KÖSE	Çorum 14
Öneri 2	16
Sayıştay Temsilcisi	16, 17
Cevap 2	16:17
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)	16:17
Sayıştay Temsilcisi	17
Öneri 3	18
Sayıştay Temsilcisi	18

Cevap 3		18:19
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)		18:19
Sayıştay Temsilcisi		19:20, 22
Harun KARACA	İstanbul	20
Sayıştay Temsilcisi		19:20, 22
Haydar AKAR	Kocaeli	20, 21
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)		21
Necati ÖZENSOY	Bursa	21:22
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	22, 23
Sayıştay Temsilcisi		24, 26:27
Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi		22
Öneri 4		23
Sayıştay Temsilcisi		23
Cevap 4		23:24
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)		23:24
Aykut ERDOĞDU		24, 27, 28:29, 30, 31, 32
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	25, 29:30
Haydar AKAR	İstanbul	26, 27:28, 32
Harun KARACA	Kocaeli	28
Mevlüt DUDU	Hatay	29, 32
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)		30:31
Pınar ARAS (DSİ Temsilcisi)		31:32
Mehmet GELDİ	Giresun	32
Öneri 5		33
Sayıştay Temsilcisi		33:34
Cevap 5		34
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)		34
Sayıştay Temsilcisi		34, 35:36, 37
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	35, 36:37
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)		36:37
Harun KARACA	İstanbul	37
Öneri 6		37
Sayıştay Temsilcisi		37
Cevap 6		38
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)		38
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	38
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	38
İç Öneri 14		38
Sayıştay Temsilcisi		38, 44
Cevap 14		38:39
Müjdat ÖZER (EÜAŞ Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)		38:39
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	39:40, 46:47
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	40:41, 42, 43, 44, 45
Halil ALIŞ (EÜAŞ Genel Müdürü)		41:43, 46 48:51
Necati ÖZENSOY	Bursa	43, 47:48, 49, 50:51
Sayıştay Temsilcisi		44
Ali ÖZDER (Sayıştay Uzmanı)		44:45
Öneri 7		51

Sayıştay Temsilcisi		51
Halil ALIş (EÜAş Genel Müdürü)		51, 55:56
Necati ÖZENSOY	Bursa	51:52, 55
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	52:54, 56
Ali SARIBAş	Çanakkale	54:55
Önerge		56
Mehmet GELDİ	Giresun	56
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	56, 57, 58:59, 59:60
Halil ALIş (EÜAş Genel Müdürü)		56:57, 59
Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi		58
Necati ÖZENSOY	Bursa	58
Harun KARACA	İstanbul	60
Sonuç		61
Sayıştay Temsilcisi		61
Halil ALIş (EÜAş Genel Müdürü)		61
İKİNCİ OTURUM		62:93
(TEM SAN) Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel		62:93
M üdür lüğ ünün 2010 yılına ait hesap ve işlemleri		
Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili)		62:68
Öneri 1		68
Sayıştay Temsilcisi		68
Cevap 1		68:69
Kadir TANYAş (TEMSAN Finansman Daire Başkanı)		68:69, 70:72
Sayıştay Temsilcisi		69
Haydar AKAR	Kocaeli	69:70, 71, 72
Ömer Faruk CENK (Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi)		72
Öneri 2		72, 78
Sayıştay Temsilcisi		72, 82:83, 84
Cevap 2		72:73
Kadir TANYAş (TEMSAN Finansman Daire Başkanı)		72:73
Haydar AKAR	Kocaeli	73, 74, 79:80
Ali SARIBAş	Çanakkale	73, 74:75, 78, 80:81
Ömer Faruk CENK (Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi)		75, 77:78
Mustafa BİLİCİ	Van	75
Harun KARACA	İstanbul	76, 78:79
Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili)		76, 80, 81:82, 85:86
Nurhayat CANTEKİN (Enerji Bakanlığı Daire Başkanı)		76:77
Sayıştay Temsilcisi		78, 82:83, 84
Ziver ÖZDEMİR	Batman	79
İsmail GÜNEş	Uşak	83:84
Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi		84:85
Öneri 3		86
Sayıştay Temsilcisi		86
Cevap 3		86
Mehmet GELDİ	Giresun	86:87, 89:90
İsmail GÜNEş	Uşak	87:88
Ali SARIBAş	Çanakkale	88, 93
Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili)		88:89, 91
Sayıştay Temsilcisi		90:91

Sonuç	91
Ahmet Fevzi KARAMUSTAFAOĞLU (TEMSAN Genel Müdür Vekili)	91
Yavuz Sultan KANSIZ (ADÜAŞ Genel Müdürü)	92:93
Adnan YILMAZ	Erzurum 93
Ali SARIBAŞ	Çanakkale 93
ÜÇÜNCÜ OTURUM	94

Açılma Saati: 10.46

Kapanma Saati: 17.16

BİRİNCİ OTURUM

9 Mayıs 2012 Çarşamba

Açılma Saati. 10.46

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

24' üncü Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı'nın 19' uncu Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde sırasıyla Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıkları Hamitabat Elektrik Üretim AŞ, Yeniköy Elektrik Üretim AŞ, Kemerköy Elektrik Üretim AŞ, Soma Elektrik Üretim AŞ ile Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü ve Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2010 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza **Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıklarının 2010 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleriyle başlıyoruz.**

Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Türkiye Elektrik Üretim ve İletim Anonim Şirketinin 2001 yılında üç ayrı şirket şeklinde yeniden yapılandırılması sonucu 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye göre iktisadi devlet teşekkülü statüsünde kurulmuştur. EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, üretim lisansları ve ana statüleri çerçevesinde elektrik üretimi ve satışı yapmaktadır.

EÜAŞ, kamu yararını gözeterek, kârlılık ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde, güvenli, sürekli, kaliteli, verimli, düşük maliyetli, çevreyi gözetir elektrik enerjisi üretimi ve satışı faaliyetinde bulunmakla görevlidir.

Değerli üyeler, başta kömür ve hidrolik olmak üzere elektrik üretiminin yerli kaynaklardan sağlanmasına ağırlık verilerek, hâlen toplam elektrik üretimindeki payı çok düşük olan rüzgâr, güneş, jeotermal gibi çevre dostu yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanması, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması ve çevre açısından daha temiz olan kaynaklara yönelmesi kadar, verimliliğe, israfın önlenmesine, kayıp ve kaçakların azaltılmasına da gereken önemin verilmesi gereklidir.

Şimdi Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere EÜAŞ Genel Müdürü Sayın Halil Aliş'a söz vereceğim. Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Halil Bey, buyurun.

(Toplantıya katılanlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

Halil Bey, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; EÜAŞ personeli adına ve şahsım adına hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sermayesi 5,6 milyar TL ve bağlı ortaklıkları dâhil 2012 Mart sonu itibarıyla 12.011 çalışanı bulunan Şirketimiz, kamuya ait bütün termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi, bakım, onarım ve rehabilitasyonu, malzeme yönetimi ve tedariki, Bakanlar Kurulunca görev verilmesi hâlinde yeni elektrik üretim tesislerinin kurulması faaliyetlerini yürütmektedir.

Şirketimizin merkez teşkilatında 3 genel müdür yardımcılığı ile 15 daire başkanlığı, taşra teşkilatında ise 49 adet işletme ve tesis müdürlüğü bulunmaktadır.

Türkiye kurulu gücü içerisindeki EÜAŞ'ın payı yüzde 44,96'dır. EÜAŞ'ın mülkiyetinde toplam 19 adet termik santral, 80 adet hidrolik santral bulunmaktadır. Kurulu gücümüz, 12.561 megavatı termik santral, 11.704 megavatı da hidrolik santral olmak üzere toplam 24.265 megavattır.

Şirketimizin Türkiye elektrik üretimindeki payı 2012 Mart ayı sonu itibarıyla yüzde 40' dır. EÜAŞ'ın 2012 Mart sonu itibarıyla enerji üretimi, termik santrallerde 13,1 milyar kilovatsaat, hidrolik santrallerde 11,5 milyar kilovatsaat olmak üzere toplam 25 milyar kilovatsaat olmuştur.

2012 Mart sonu itibarıyla elektrik üretimimizin kaynaklara göre dağılımında ise kömürde yüzde 38, doğal gazda yüzde 14, hidrolikte yüzde 47, sıvı yakıtta yüzde 1,4 olarak gerçekleşmiştir.

Üretim esas alındığında 2012 Mart sonu itibarıyla termik santrallerde yüzde 20,5, hidrolik santrallerde ise yüzde 34,5 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.

2012 yılı üretim programına göre Türkiye elektrik enerjisi toplam üretim imkânı 279 milyar kilovatsaat olarak belirlenmiştir. EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları toplam elektrik üretim imkânının 105 milyar kilovatsaat, Türkiye üretimindeki payının ise yüzde 38 olması planlanmıştır. 2012 yılı programına göre EÜAŞ üretiminin 63,7 milyar kilovatsaati termik santrallerden, 33,4 milyar kilovatsaatının ise hidrolik santraller tarafından üretilmesi hedeflenmektedir.

2012 yılında faaliyeti sürdürülen başlıca yatırımlarımız:

Ambarlı Fuel-Oil Santralı 4. ve 5. Ünitelerini Doğal Gazla Dönüştürme ve Güç Artırım Projesi; Soma 3. ve 4. ünitelerdeki elektrofiltre rehabilitasyonu; Keban Hidroelektrik Santralı rehabilitasyonu; Kangal Termik Santralinin 1. ve 2. ünite baca gazı arıtma tesisinin yapılması; Soma

Termik Santralı 1. ve 2. ünitenin kazan rehabilitasyonu; Hamitabat gaz türbinleri NOx emisyonlarının azaltılması için yanma odası, yakıcı ve kontrol sistemlerinin kurulması; Tunçbilek Termik Santralı elektrofiltre rehabilitasyonu; Karakaya Hidroelektrik Santralinde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Seyhan-I Hidroelektrik Santralinde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Kadıncık-I ve Kadıncık-II Hidroelektrik santrallerinde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Yatağan Kemerköy Termik santrallerinde frekans kontrolü ihalesi; Çayırhan II. Saha Sondajlı Etüt Projesi; Afşin Elbistan Kömür Havzası Üst Akifer Susuzlaştırma Projesi olarak düşünülmektedir.

Enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini teminen, termik ve hidrolik santrallerimizde üretimi, verimliliği, güvenilirliği ve emre amadeliği en üst seviyede tutabilmek amacıyla hazırlanan yıllık programlar çerçevesinde genel bakım çalışmaları yapılmış ve ayrıca eskime, aşınma, yıpranmadan kaynaklanan problemlerin çözümüne yönelik olarak da bazı ünitelerde modifikasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilecek rehabilitasyonlar ile birlikte yaklaşık 14 milyar kilovatsaatlik üretim artışı sağlanacak olup; bu değer yaklaşık 4 bin megavatlık bir hidrolik santralin ya da 2 bin megavatlık yeni bir termik santralin yıllık üretimine eş değer olacağını belirtmek istiyorum.

2011 yılı sonu itibarıyla kuruluşumuzun yatırım harcaması, enerji sektörü için 321 milyon 426 bin TL, madencilik sektörü için 55 milyon 802 bin TL olmak üzere toplam 377 milyon 228 bin TL'dir. Bu duruma göre enerji sektöründe gerçekleşme yüzde 45,9, madencilik sektöründe yüzde 63,1 ve genel toplamda ise yüzde 48 olarak gerçekleşmiştir.

Bu yatırım gerçekleştirmelerimizin 2011 yılında istediğimiz seviyede olmadığını biliyoruz ancak çeşitli nedenlerle iptal edilen ihalelerimiz nedeniyle bu gerçekleştirmelerimiz düşük oldu. Yaklaşık üç tane elektrofiltre rehabilitasyonunun 2011 yılının ilk aylarında ihalesi yapılmasına rağmen ancak yılın sonuna doğru sözleşmeleri imzalanabildi.

Şirketimizin 2012 yılı faaliyetleri ise sözleşmeleri yapılan veya sözleşme görüşmeleri devam eden rehabilitasyon işlerinin yapılması, termik ve hidrolik santrallerinin işletilmesi, tüm santrallerde programa uygun olarak bakım, onarım ve revizyonların yapılması, teknik ve idari eğitimlerin sürdürülmesi... Ve de en önemli çalışmalarımızdan bir tanesi ki 2012 yılının "Kömür Yılı" olarak ilan edildiği bilinmektedir. Biz de elimizdeki kömür ruhsatlarının ülkemiz ekonomisine kazandırılması için bu senenin sonuna kadar özellikle Afşin ve Konya Karapınar bölgesindeki kömür havzalarımızı elektrik üretim santrali yapmak üzere hizmete açacağımızı planlıyoruz.

18 Mayıs 2009 tarihinde yayınlanan Strateji Belgesi uyarınca, Şirketimize ait elektrik üretim tesislerinde özelleştirme faaliyetlerine Mayıs 2009 itibarıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından başlanmıştır.

Bu bağlamda, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından özelleştirme ihaleleri öncelikle 19 grup hâlinde tamamlanan 52 adet akarsu santralinden 10 grubun devri tamamlanmış ki bu 28 adet hidroelektrik santrali. 5 grubun devir çalışmaları devam etmekte, 4 grubun ihalesi ise iptal edilmiştir.

27 adedi hidrolik ve 18 adedi termik olmak üzere toplam 45 santral için özelleştirme faaliyetleri, ÖİB tarafından yürütülmekte olup ÖİB danışman firmalarının talep etmiş olduğu bilgi ve belgeler büyük ölçüde tarafımızca karşılanmıştır. Bunun yanı sıra danışman firmalarca hazırlanan raporlarla ilgili şirketimiz görüşleri ÖİB'ye gönderilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından portföy grupları dışında münferiden ayrı ayrı özelleştirilmesi düşünülen Hamitabat, Seyitömer, Soma ve Kangal Termik Santrallerinin öncelikli olarak özelleştirme kapsam ve programına alınmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bu kapsamda, Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca, 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, şirketimize ait Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'deki yüzde 100 oranındaki hissenin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesi için ihaleye çıkılmış olup 23/9/2011 tarihinde tek firmanın teklif vermesinden dolayı ihale iptal edilmiştir.

Kuruluşumuz ve bağlı ortaklıklarının 2012 yılı yatırım programı, enerji ve madencilik olmak üzere iki sektörden oluşmuştur. 14 Ocak 2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2012 yılı yatırım programına göre, enerji sektörü yatırımlarının toplam tavan ödeneği 850 milyon TL, madencilik sektörü yatırımları ise 78 milyon TL olmak üzere kuruluşumuz toplam tavan ödeneği 2012 yılı için 928 milyon TL olarak belirlenmiştir. Programın tamamında gerçekleşmenin en üst düzeyde sağlanması hedeflenmektedir.

EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları, 2010 yılında 88,196 milyar kilovatsaat satış miktarı, 12 milyar 412,5 milyon TL satış hasılatı ve 5,503 milyon TL'lik kâr ile gerçekleşmiştir. 2011 yılında ise 85 milyar 127 milyon kilovatsaatlik satış miktarı, 9 milyar 926 milyon TL'lik satış hasılatı ve 1,555 milyon TL kâr gerçekleşmiştir. 2012 yılı için ise; 85,879 kilovatsaatlik satış miktarı ve 10 milyar 116 milyon TL'lik satış hasılatı öngörülmektedir.

Ülkemiz elektrik enerjisi üretiminde yerli kaynak kullanımına ağırlık veren Bakanlığımız enerji politikaları doğrultusunda, 2012 yılı ilk üç ayında üretimimizin yüzde 84,5'i yerli kaynaklardan karşılanmıştır.

Elektrik piyasasında bir katılımcı olarak şirketimiz; yapmış olduğu ikili anlaşmalara ve saatlik Türkiye toplam talebine uygun olarak günlük üretim programı hazırlamaktadır. Kamu finansman kararnamesinde şirketimiz için öngörülen kâr hedeflerini gerçekleştirmek üzere, termik

santrallerimiz maliyet esaslı, hidroelektrik santrallerimiz ise su değeri, kaskat yapısı ve uluslararası anlaşmalar ile su gelirleri göz önünde bulundurularak yük alma ve yük atma fiyat teklifleri sunmaktadır.

Bu kapsamda Elektrik Üretim AŞ üstlendiği sorumluluğun önem ve bilinciyle faaliyetlerini büyük bir titizlik ve özverili hizmet anlayışıyla sürdürmektedir.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; sizlere zamanımın elverdiği ölçüde kuruluşumuz ve elektrik enerjisi sektörüyle ilgili olarak kısa bilgiler sunmaya çalıştım. Yapılacak değerli uyarı ve eleştirilerinizin gelece dönük çalışmalarımızda bize yol göstereceğine inanıyor, hepinizi tekrar en derin saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Değerli üyeler, şimdi önerilere geçiyoruz.

Kuruluş ve bağlılık ortaklarla ilgili 7 adet öneri bulunmaktadır. İlk öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ –Öneri 1- Türkiye termik kurulu gücüne ve ekonomisine önemli katkılar yapma potansiyeli olan Afşin-Elbistan havzasında;

- Kömür rezervlerinin işletilmesine yönelik sorunların çözülerek en az zayıat ile ekonomiye kazandırılması için, bütüncül bir yaklaşım ile tüm havzayı esas alan planlama, yatırım ve finansman modellerinden oluşan projeler hazırlanarak, havzadaki işletmecilik faaliyetlerinin bu kapsamda yapılması,

- Yapısı itibarı ile gübre olarak kullanım potansiyeli olan gidyanın değerlendirilme olanaklarının araştırılması,

- Kömürü alınan ve doldurularak ıslah edilen sahaların tarımsal faaliyetlere yeniden kazandırılması olanaklarının araştırılması,

BAŞKAN – Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Cevap 1-2010 yılı sonu itibarıyla Türkiye linyit rezervi 11,750 milyar ton, Afşin-Elbistan Havzasındaki linyit rezervi ise 4,3 milyar tondur, yüzde 36. Özellikle maden işletmeciliği konusunda havzayı esas alan planlama, yatırım ve finansman modellerinden oluşan projelerin hazırlanması önerisine, prensip olarak aynen katılıyoruz. Bölgedeki yüksek kömür potansiyelinin termik santralden başka bir alanda kullanılamayacağı bilinmektedir. Bu rezervlerin ekonomiye kazandırılması öncelikli hedefimizdir.

Bu kapsamda, C ve E sahalarının değerlendirilmesini teminen kamu özel ortaklığı yatırım ve finansman modeli üzerinde danışman firma ile yoğun bir çalışma yürütülmekte olup, termin planı çerçevesinde bu yılın ikinci yarısında sahaların ihalesinin tamamlanması hedeflenmektedir. Hâlen, havzada iki termik santral ve iki maden işletmesi vardır. Öneride belirtildiği şekilde havzayı esas alan planlama, yatırım ve finansman modelleri, havzadaki mevcut işletmeleri dikkate alan ve kullanılması

planlanan rezervlerin israfına ve tahribine meydan vermeyecek şekilde oluşturulmasına yönelik çalışmalar, kuruluşumuz, üniversiteler, MTA ve danışman firmalar ile birlikte sürdürülmektedir.

Bölgedeki üniversitelerle irtibata geçilerek, gıdyanın kullanımının doğru ve gerekli olup, olmadığı, kullanımı hâlinde ise kullanım koşulları ve sahadaki gıdy potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik olarak araştırma yapılabilmesini teminen Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesine 30.01.2012 tarih ve 173 sayılı yazı ile girişimde bulunulmuştur.

AEL Kışlaköy Kömür İşletmesinde ve Kangal kömür sahasında, kömürü alınan ve doldurularak ıslah edilen sahaların tarımsal faaliyetlere yeniden kazandırılması olanaklarının araştırılması, bu sahaların ağaçlandırılması ve/veya tarıma kazandırılması seçeneklerinin irdelenmesi amacıyla bölgedeki üniversitelerle iş birliği yoluna gidilerek, bu konuda bir araştırma ve planlama çalışması yapılabilmesini teminen, Kangal Havzası için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile, Afşin-Elbistan Havzası için Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesine 30/01/2012/173-174 sayılı yazılar ile girişimde bulunulmuştur. Bu çalışmalarda bir planlama yapılarak, nerelerin tarım arazisi, nerelerin ağaçlandırılması gerektiği ortaya çıkacaktır.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili olarak söz talebi?

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bu Afşin-Elbistan Termik Santrali anladığım kadarıyla Park Teknik AŞ tarafından işletiliyor değil mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Bir kısmı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Daha önce bununla ilgili bir ihaleye çıkıldı. O ihale iptal edildi. Daha sonra çıkılan ihalede Park Teknik AŞ'yle birlikte üç teklif verildiği, bu iki teklifin geçerli sayıldığı, en yüksek teklifin 4 milyar 296 bin lira civarında olduğu, yaklaşık maliyetin 4 milyar 300 milyon, sözleşmenin de 4 milyar 296 milyon lira üzerinden otuz yıl süreyle imzalandığına yönelik bilgiler var. Bu kömür maden sahasının Park Teknik şirketine verilmesi ihalesi değil mi bu? Ben şöyle söyleyeyim, karşılıklı konuşarak da şey yapmayayım ama belki daha verimli oluyor ama şöyle: Bu ihale öncesinde yapılan ihaleler bu ihaleye ilişkin şartname, sözleşme, varsa zeyilnamelerin birer örneğini istiyorum ben.

İkincisi, burada bir göçük meydana geldi. Bildiğim, hatırladığım kadarıyla 11 işçi göçük altında kaldı. Bedenlerine ulaşılabilir mi bu işçilerimizin henüz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - 9'ununkine ulaşamadı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 9'ununkine ulaşamadı. İşte, bu Türkiye'nin en büyük ayıbı. Yani 9 tane işçi toprak altında, biz hâlâ bunların cenazelerine ulaşamıyoruz ve oradaki heyelan riski göz göre göre geliyorum diyor. Yani bu nasıl bir vicdandır, ben bunu anlamakta zorlanıyorum. Hatırlayın, Peru'da yerin altından o asansörle o işçinin nasıl çıkarıldığını. Bizim ülkemizde hâlâ

maden ocaklarında cesetlerine ulaşamayan, bir mezar yeri olamayan o yoksul ailelerin beklediği işçiler var. Bu konuda bir inceleme yapıldı. Bu incelemeyle alakalı Bakanlık tarafından yapılan inceleme raporunun bir örneğini istiyorum. Bunu bir de çok ciddi istiyorum Sayın Bakanlık Temsilcisi. İstediğim birtakım şeyleri Enerji Bakanlığından alamıyorum. Yani bu inceleme raporunun bir örneğini istiyorum ben.

Bir de bu elektrik üretimiyle alakalı orada kesintiler var, durma sebepleri var. Bunu biraz sonraki şeyde dile getireyim ben. Diğer arkadaşların söyleyeceği şey varsa engel olmayayım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Halil Bey, o göçükle ilgili olarak Komisyonumuzu bilgilendirirseniz memnun oluruz. Yani özellikle Aykut Bey'in gündeme getirdiği boyutuyla. Yani neler yapıldı, ne noktada zorluklarla karşılaşıldı.

Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben “güncellenmiş cevap” adı altında verilen cevapta 2 tane üniversite ile 30/1/2012’de iletişime geçildiği ve yazı yazıldığı. Bu yazı yazma işi bizim KİT Komisyonunda çok meşhur oldu, yazılara cevap alınamadığı için. Bir cevap almışlar mı, bir çalışma başlatmışlar mı? Hem Sütçü İmamla hem de Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesiyle ilgili bir çalışma başladı mı? Bunu merak ediyorum. Sadece yazı mı yazmışlar?

BAŞKAN – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afşin-Elbistan’da şu anda 2 tane termik santralimiz var. A ve B Termik Santrali diye adlandırıyoruz. A Termik Santralinin kömür tedariği kendi şirketimiz tarafından sağlanıyor, Afşin-Elbistan Linyitleri. Afşin-Elbistan Linyitleri Türkiye Kömür İşletmelerinden 1985-86 yılında EÜAŞ’a devredildi ve aynı elemanlarla TKİ’nin elemanlarıyla bize devredildi. Kışlaköy diye adlandırdığımız kömür sahasından A Termik Santralinin kömür tedariği hâlen devam ediyor.

B Termik Santrali 2004 yılında devreye girdi. Ancak 2004 yılında devreye girdiğinde maalesef kömür tedariği hâlen sağlanamıyordu ve B Termik Santraline kömür tedariği Kışlaköy’den sağlandı. Kışlaköy’ün normalde bir yılda 17 milyon ton kömür çıkartılması gerekirken hem Afşin A’ya hem de B Termik Santraline kömür tedariğinden dolayı 27 milyon ton, 25 milyon ton, 20 milyon ton değerinde kömürlerin çıkartılması nedeniyle Kışlaköy’ün aslında şev geometrisinde de bozulmaların meydana geldiği tarafımızca tespit edildi.

Bütün bunları şunun için anlatıyorum. Orada belki yanlış bir planlamadan dolayı 2004 yılında kömürün de sağlanması gerekirken sağlanamadı. Bu nedenle, birkaç ihale yapılmış, iptal edilmişti çünkü kendi imkânlarımızla kömür çıkartılamıyordu orada. Şu anda TKİ de zaten kendi kömürlerinden kömür çıkartım işini taşeron vasıtasıyla yapıyor. Türkiye’de de bu konuda bayağı

yetişmiş şirketler var. Park da bunlardan bir tanesi. Bizim Çöllolar diye adlandırdığımız ve B Termik Santraline kömür tedariği sağlamakla görevli yer olan Çöllolar sahasındaki ihaleyi sizin de bahsettiğiniz gibi Park Termik kazandı. 2009 yılında da kömür çıkartmaya başladı. İhale 2006 yılında oldu, 2007' nin sonunda yer teslim oldu ve 2009' un Temmuz ayında da kömür çıkartılmaya başlandı.

şimdi, tabii bu kömür çıkartılma işi oldukça kompleks bir iş. Bir sefer kömürü optimum seviyede, hem güvenilir madencilik açısından hem de en az kömür israfı olacak şekilde çıkartmak bir amaç, hedef. Bunun için de hem Türkiye Elektrik Kurumu döneminde hem TEAş döneminde hem EÜAş danışman şirketlerle çalışarak oradaki şev geometrisini ve hidrojeoloji ve hidrolik bütün verileri Parka vermiştik ama buna rağmen biz Parkın kendisinin de bir proje hazırlamasını istemiştik. Parkın kendi hazırladığı proje de daha sonra hem EÜAş tarafından hem de Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmış bir proje. Bu onaylanmış proje de tarafımızca da kontrol edilmekte ama buna rağmen tabii çeşitli nedenlerle...

şimdi, bu göçük olayının olması için 3 tane neden var sayın milletvekilleri. Bir tanesi proje yanlış olabilir ki bu projenin yanlış olduğunu söyleyen herhangi bir doküman yok şu anda ya da proje doğru olabilir, uygulama yanlış olabilir. Bu uygulamanın da yanlış olduğunu söyleyen hiçbir şu anda bir rapor yok. Üçüncüsü de, öngörülemeyen bir nedenle göçük olayı olmuştur. şimdi, 6/2' de...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 71'inci sayfada ve raporda ODTÜ ve 15 firmaların öyle bir raporu olduğunu söylüyor.

EÜAş GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIş - Var. ODTÜ ve NB' nin danışman firmalar bunlar Sayın Vekilim. Yani danışman firma orada hangi şev açısıyla ve hangi susuzlaştırma şeklinde projeyi açıkladı. Yani ODTÜ' nün de, ben mesela 6/2/2011' de olan ilk göçük olayından sonra 7/2/2011 tarihinde oradaydım. Aslında, tabii ki bu bizim işimiz yani EÜAş' ın kömür, ruhsat bizim üzerimize. Bu nedenle, oradaki göçük olayında “Ya, bu firmaya verdik, firmanın sorumluluğundadır.” diyerek kurtulmak istemiyoruz. Sonuçta biz EÜAş olarak bu işin müteselsilen sorumlusuyuz. Biz orada 7/2/2011' de oradaydık ve ODTÜ danışmanları da, Parkın danışmanları ODTÜ' den profesörler oradaydı. Profesörlerin bize söylediği, ilk göçük olayının sebebinin yörede meydana gelen depreme bağlı olarak buradaki depremin tetiklemesi nedeniyle meydana gelmiş bir göçük olayıydı. Zaten şu anda da yazılı olarak da bu raporu veriyorlar. Ancak şöyle söyledik biz: Bize sonuçta kömür lazım. Bu kömürü ya Kışlaköy' den sağlayacağız ya da tekrar bunun çalışılmasına izin verilecek. “Ne diyorsunuz? Yeni bir tehlike var mı?” dedik. Bize ODTÜ' lü profesörlerin söylediği aynen şuydu: “Sıfır risk var. Bu saatten sonra risk yok.”

AYKUT ERDOğDU (İstanbul) – Yazılı mı, sözlü mü?

EÜAş GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIş - Sözlü olarak söylediler ama yazılı da veriyorlar.

Ama 10/2/2011 tarihinde ikinci heyelan oldu ve 9 kişi orada maalesef hayatlarını kaybetti. şimdi, bu bilimsel yani bizim güvenebileceğimiz profesörler tarafından bize söylenen şeydi. şimdi, iki tane göçük. Bu olayından sonra Sayın Başkanım, dört beş ay çalışma yapıldı.

BAşKAN – İkinci heyelanın gerekçesi olarak... Hadi, birincisine “deprem” dediler. İkinci için gerekçe olarak ne söylendi peki?

EÜAş GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIş - Sayın Başkanım, şu anda göçüğün sebebi şu şudur diyebilecek hiçbir tane rapor yok. Yani çok...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Raporda yazıyor. Ben okuyayım.

BAşKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Diyor ki: “Çatlakların oluştuğı bölgede ilk heyelandan hemen önce ölçüm istasyonlarında tespit edilen kütle hareketleri sonrasında tedbir amaçlı olarak çalışmalara ara verilmesi gerekirken yüklenici tarafından çalışmalara devam edildiğı ve bu şeyde şev alanlarının son derece dik olduğı...” Yani göz göre göre o işçi orada ölüme gitmiş. Yani raporun söylediğı bu. Ölçüm istasyonlarında tespit edilen kütle hareketleri var. Çalışmalara ara verilmesi gerekiyor. Çalışmalara ara verilmiyor. Şevin son derece dik olduğı ve bütün bunlar göz göre göre... şimdi, ODTÜ’yle danışmanlık şeyi imzalamış Park Teknik. Burada bağımsızlık konusunda bir tartışma var ve elimizde bir kamu kurumu var EÜAş gibi. Yani bu can nasıl bu kadar kolay riske atılır, ben anlamıyorum ve ben komisyona şunu tavsiye ediyorum. Bu maden ocaklarındaki ölümler gerçekten hepimizin vicdani sorumluluğudur. Burada emekçiler var. 600-700 milyon, 800 milyon maaşla çalıştırılıyor bu adamlar. Bir kere suç duyurusunda bulunursak, bir kere bu olayın üstüne gidersek Türkiye’nin vahşı kapitalizmi bir daha işçisini bu kadar acımasız öldürmeyebilir. Ya bunlar maliyet unsuru diye bunların yaptıklarına ben bakıyorum, ne iş güvenliğı var ne bir şey var. Televizyonlarda haber oluyorlar, ailelerinin ağlarken resimleri çekiliyor. İki gün sonra bir daha işçi ölüyor. Bir kere şu milletin Medisi şunda kararlı bir tavır gösterebilir, bunlar olmasın. Muhatabımız kim olursa olsun. İster Park Teknik ister Demir Export, ister başka biri. Ama bir kere kararlılık göstermek zorundayız.

BAşKAN – Halil Bey, net anlaşılсын diye söylüyorum. Aykut Bey’in gündeme getirdiğı bu raporun, Sayıştay raporunun 71 ve 72’nci sayfasında “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 8/7/2011 tarihli bakan oluruna havi 26/5/2011 tarihli inceleme raporu” diye bahsediyor ve raporun devamı geliyor tabii. Az önce bir kısmını Aykut Bey okudu. Yani bu raporla ilgili olarak bir bilgi verin o zaman. Nedir yani, oradaki bulgular nedir?

EÜAş GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIş - Sayın Başkanım, 3 tane rapor var. Bir tanesi bakanlığın teftiş kurulunun atamış olduğı ve çeşitli müfettişler tarafından hazırlanan rapor, bir diğeri

Afşin Cumhuriyet Savcılığı tarafından İTÜ'ye hazırlanmış bir rapor, bir de Çalışma Bakanlığı iş müfettişleri tarafından hazırlanan rapor.

Şimdi, raporlar elbette yazıldı ama bu ille de raporda yazılan şeyler doğru anlamına gelmeyebilir. Çünkü bakın, şev geometrisinden bahsetti Sayın Vekilimiz. Bir sefer, şev açısı, gerek NB gerekse RWI tarafından önceden projede 21 derece olarak belirtilmiş ama daha sonra bu şev açıları 16 derece olarak... Şu anda gerçekleşen proje de 16 derece. Ha şunu diyebilirsiniz: "Bu açı 10 derece olsun." 10 derece de olabilir ama oradaki 700 milyon ton kömürün 200 milyon tonunu orada bırakırsınız. Ben demin ilk konuşmamda şundan bahsetmeye çalıştım. Madencilik gerçekten çok kompleks bir iş, kömür çıkartırken optimum seviyede kömür çıkartabilmek için oradaki şev açılarının ve ilk kömür ağzının nasıl açılması gerekliliğiyle ilgili kararları daha önceden fizibilite raporları sunuyor. Şimdi, bu fizibilite raporlarındaki 21 derecelik açı firma tarafından daha sonra 16 dereceye indirilmiş. Ama şu anda sizin okuduğunuz raporda şev açılarının dik olduğu söyleniyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Danışmanlık firması nasıl ki 21'i 16... Buna danışmamak lazım.

BAŞKAN – Neyse, devam edin siz, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Şimdi, bu nedenle bu raporlara şu anda tabii bu raporların ben her ne kadar raporlar kesin raporlar olmamakla birlikte çünkü itirazlar sonucunda meydana gelecek yeni incelemeler sonucunda rapor kesinleştikten sonra rapor hâline gelir. Çünkü bu bir taslaktır. Yani sonuçta her ne kadar yani biz kendi bakanlığımızın müfettiş raporuna itiraz ettik. Yani şimdi heyelanın olmasına sebep yazışmaların gecikmesi midir? Sebep böyle gösteriliyor. Hâlbuki biz diyoruz. İşte, demin de bahsettim. Ya proje yanlıştır ya proje doğrudur, uygulama yanlıştır ki bu ikisinin de böyle olmadığını söylüyorlar. Her ne kadar şev açısı dik deniliyorsa da dik olmadığını raporlar gösteriyor.

Bu nedenle, sonuçta orada 100 milyon ton toprak çöktü. Şimdi, bu 100 milyon ton toprağın oradan alınmasını ve cesetlerin çıkartılmasını, ölülerin, oradaki görev şehitlerinin çıkartılmasını bizzat Sayın Başbakanımız talep etti ve bize talimat verdi ve firma yaklaşık orada beş ay çalıştı. Her türlü teknolojiyi kullanarak çalıştı. Yani radarlarla, MTA'nın elindeki aletlerle ve şu anda bizim elimizde olmayan ve Avrupa'da olan cihazlarla, Almanya'dan gelen cihazlarla ölülerin yerlerini ve metalin yerlerini tespit için dedektörlerle arama yapıldı ve sonuçta belli olan lokasyonların hepsine inildi ki inmek de tehlikeli Başkanım. Şimdi, sonuçta bir toprak çöktü ve bu toprağın siz belirli bir yerini kazdığınızda bu sefer orada göçük oluyor, bu sefer yeni insanları kaybetmek gündeme geliyor. Bu nedenle, çalışmalara şu anda ara verildi yani çıkartılamıyor. Ölü sahipleriyle görüşülüyor. Orada tabii ki yalnız... Tabii herkesi emekçi olarak görüyoruz ama orada işçi ve mühendisler de vardı. Daha çok ölenlerin zaten 5 kişisi mühendisti. Bunların sahipleriyle görüşülüyor, şu anda firma görüşüyor. Belki

bir anıt mezar yapılması konusunda anlaşılabilir. Çünkü çıkartılması artık oldukça zor gibi gözüküyor. Yani bir sefer 100 milyon ton toprağı hafrederek çıkarmak mümkün değil. Bir de hafrettiğinizde cesedi de alabilmeniz söz konusu. Bu nedenle maalesef ulaşamadı. Yani bu çalışma şu anda nihayete erdirilemedi Başkanım.

BAŞKAN – Peki, bu Afşin Cumhuriyet Savcılığının soruşturması ne aşamada? Yani davaya müdahil olma veyahut da işte taraflar kim burada?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Sayın Başkanım, Afşin Cumhuriyet Savcılığı Sayın Başkanım, bu İTÜ hocalarının hazırlamış olduğu rapora göre bizler hakkında soruşturma izni istedi. Önce bakanlıktan istedi. Büyük ihtimalle bakanlığın verip vermediğini bilmiyorum ama sonra Danıştaydan talep edecek gibi gözüküyor. Şu anda o soruşturma devam ediyor. Soruşturmanın sonucunda ne çıkacağını bilemiyoruz. Tabii ben de dâhil 11 arkadaşım hakkında taksirli olarak ölüme sebebiyet vermekten şu anda soruşturma devam ediyor.

Gıdya ile ilgili yazdığımız yazılara henüz üniversitelerden cevap alamadık Başkanım. Cevap aldığımızda... Çünkü gıdya ile ilgili çeşitli tezviratlar var. Yani her ne kadar gübre olarak kullanılacağını yöre halkı söylüyor, biz de veriyoruz zaten. Şu anda gıdyayı bütün isteyenlere Afşin-Elbistan Linyitlerinin koordinatörlüğünde veriyoruz. Cüzi bir parayla veriyoruz ama gıdyanın zaman içerisinde toprağı kötü hâle getirebileceğı, çoraklaştırabileceğı de söz konusuydu. Bu nedenle üniversitelerle yazıştık ki Sayıştay denetçilerimizin de tavsiyesi o yöndeydi. Şu anda o raporlar çıktığında tekrar bunu gündeme getireceğiz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) –

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yazı yazdık, henüz daha onlardan... İnceleme başladı, hayır, üniversite çalışıyor şu anda.

BAŞKAN – Şöyle: Yani teknik çalışmalar devam ediyor, rapor sonuçlanarak dönmedi diyorsunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Evet Başkanım.

Evet, Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) - Şimdi, bu ODTÜ profesörleri bu göçükten sonra ne söylediler?

BAŞKAN – Birinci göçüğü mü kastediyorsunuz?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ayın 7’inde demişler ki: “Bundan sonra bir şey olmaz. Bundan sonra sıfır risk.” Ayın 10’unda tekrar büyük bir olay gelmiş. Peki, bu profesörler ne söylemişler sonra? Ne dediler?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Yok, şu anda bir şey... Yani şöyle: Ben biraz daha konuyu açarsam...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Görev yapıyorlar mı üniversitede?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - 6/2/2011’ de meydana gelen olaydan sonra 7/2’ de biz bir toplantı yaptık. Sebebi de şuydu: Sonuçta dediğim gibi 2 tane o zaman arkadaş ölmüştü. Bir arkadaşın cesedini çıkardık, ikincisininkini çıkartamadık. Bunun üzerine gerek MİGEM gerekse Afşin Cumhuriyet Savcılığı orada kurtarma işlemleri ve susuzlaştırma haricinde bütün işlemleri iptal etti. Yani tatil etti iş yerini. Biz de dedik ki: “Ya, bunun süresi ne kadar olacak bilemiyoruz ama bize sonuçta kömür lazım, santrali de işletmek lazım.” Bu nedenle kömür ilerleme sahasında kömür çıkartabilmek için bize bir rapor lazım. Üniversiteyi çağırdılar. Üniversiteden bir profesör geldi, iki kişi çağırdılar da bir tanesi geldi. Göçüğün olduğu yerin karşısını biz sorduk, dedik ki: “Buradaki risk nedir?” “Sıfır risk. Ben gittim, inceledim, şu anda karşı tarafın çökmesi söz konusu değil çünkü daha önce çöken kısım blok hâlinde çökmüş ve gelmiş, bir yerde de durmuş, topuk vazifesi yapmış. Karşı tarafın artık çökme riski yok.” dediler. Bunun üzerine biz Cumhuriyet Savcılığından ve MİGEM’ den geçici tatilin kaldırılması için girişimlerde bulunmak istiyorken ayın 10’ unda bu olay meydana geldi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Karşı tarafta mı oldu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet, karşı taraf.

Yani önce güneybatıydı kuzeydoğu tarafı çöktü.

BAŞKAN – Yani diyorsunuz ki hocalarımız çalışmaya devam ediyor. Mehmet Bey’ ciğim cevap bu.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ben de gidiyorum. Yani ya hocalar gidecek ya biz gideceğiz. Onlar gitmediğine göre...

BAŞKAN – Yok, hepimiz işimizin başında duralım da hataları yeri geldiği zaman da kabul etmesini bilmemiz gerekiyor.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, benim öneriden ziyade Genel Müdürümüzün yaptığı açıklamayla ilgili küçük bir düzeltme ihtiyacı hissettim. Efendim, Genel Müdürümüz olayı anlatırken “Ya proje hatasıdır ya uygulama hatasıdır. Şu anda bizim elimizde bu iki konuda hata olduğuna ilişkin bir belge, bilgi yok. Bu beklenmeyen bir durum.” gibi sunmaya çalıştı. Efendim, EÜAŞ Yönetim Kurulu buradaki heyelanın bir mücbir sebep olmadığını kabul etti. Malumunuz bu konuda adli süreç devam ediyor. Sayın Genel Müdürün buradaki ifadeleri aleyhimize delil olarak, kuruluş aleyhine delil olarak kabul edilebilir. Eğer beklenmeyen bir durum olduğunu kabul edersek mücbir sebep olduğunu da kabul etmek durumunda kalabiliriz. Bizim raporumuzda da 72’ nci sayfasında da belirtildiği gibi üç paragraf hâlinde uygulama hatalarından bahsediliyor. Altıncı paragrafta da EÜAŞ’ ın denetimindeki aksaklıklardan bahsediliyor. Dolayısıyla şu anda bunun proje ve uygulama hatası olmadığına ilişkin Sayın Genel Müdürün bir beyanının adli süreçte kuruluşu sıkıntıya sokabileceğini dolayısıyla bir düzeltme yapmak istedim. Bunu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Siz şimdi Mahmut Bey’i duydunuz yani sonuçta kastettiğiniz nedir? Yani aslında doğru söylüyor bir yönüyle de. Eğer “Burada istenmeyen bir durum, beklenmeyen, umulmayan bir durum.” derseniz karşı tarafa bu sefer siz mücbir sebep oluşturmuş olmuyor muyuz? Ne diyorsunuz?

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Şimdi, olaya o kadar yanlış pencereden bakılıyor ki düzeltmek istiyorum. Bir sefer sözleşme gereği firma, yüklenici firma süresi içerisinde bize bunun mücbir sebep olup olmadığıyla ilgili yazı yazdı çünkü sözleşme onu vadediyor; diyor ki: Mücbir sebep midir diye EÜAŞ’a başvur. O da bize başvurdu. Biz şu anda soruşturmalar ve savcılığın kararı belirtilmeden bunun mücbir sebep olup olmadığına karar veremeyiz dedik. Bizim mücbir sebep değildir şeyimiz söz konusu değil. Bu mücbir sebep değildir demedik. Mücbir sebep olup olmadığına bu aşamada karar verilemez dedik. Çünkü mücbir sebep olduğunda o tamamen sözleşmesel bir şey. Mücbir sebep olduğunda siz firmadan herhangi bir zarar tazmin edemiyorsunuz. Şu anda firma sözleşme gereği bize kömür teslim edemediği için bizim müspet veyahut da menfi zararları tazmin etme hakkımız var. O nedenle firma dedi ki: “Bu mücbir sebeptir.” Mücbir sebep demek nedir? İşte öngörülemeyen bir sebeple göçük oldu anlamında. Biz de dedik ki bu mücbir sebep uluslararası literatürde açıklanmış. Nedir? Seldir, depremdir vesaire vesaire. Buradaki mücbir sebep olup olmadığına bizim henüz karar vermemiz mümkün değil bu aşamada. Bu tamamen yazışmalarla alakalı bir şey.

Şu anda birisi desin ki bu mücbir sebeptir veyahut da değildir. Ne mücbir sebeptir diyen var, ne değildir diyen var ama ortada hiçbir bilimsel şeye de çok dayanmayan... Ben söylüyorum, diyorum ki, bakın, şev açısı 21 dereceden 16 dereceye inmiş. Susuzlaştırmayı 65 metrenin altına indirin demişler, 85 metrenin altına indirmişler. Gene de bu göçük olayı oldu. Birisi çıksın desin ki, ya bunun sebebi susuzlaştırma yapılmadı onun içindir. Bu susuzlaştırmayı yapan biz değiliz. Yapanı kontrol ediyoruz ama. Biz müteselsilen sorumlu olduğumuzu kabul ediyoruz zaten. Baştan da söyledim. Eğer orada bir hata varsa bu hatanın kimler tarafından yapıldığı ortaya çıkacaktır ama şu anda ortaya çıkmadı. Yani bu tamamen bu sözleşmesel bir şey veyahut da benim burada söylediğim kurumu mücbir sebep olmadığını söyledim. Şu anda da proje yanlışır veyahut da doğrudur anlamında söyleyerek kurumu ilerde bağlayacak bir şey söylemedim ki. Bunda hâlen devam ediyor soruşturmalar. Savcılık zaten bizim hakkımızda soruşturma iznini istedi. Yarın öbür gün biz soruşturmaya gideceğiz mahkemeye. Biz de savunacağız kendimizi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Suç olarak ne görevi suistimal mi yoksa ölüme sebebiyet mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Taksirli olarak ölüme sebebiyet vermek.

BAŞKAN – Buyurun Tufan Bey.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkanım, şimdi Genel Müdürüm burada meydana gelen kazadaki kusurun tamamı bizde dese bile bir bağlayıcılığı yok. Sonuçta bu işi belirleyecek olan bilirkişiler. Benim anladığım şu: Hiç kömür işinden anlamam ama herhâlde biraz aç gözlülük yapılmış yani bir parça madeni fazla çıkartalım diye... Az evvel Genel Müdürün söylediği şeylerden ben böyle anladım. 200 milyon ton kömür kalacaktı şev açısını biraz daha az tutsaydık. Kalsın kardeşim. Kalabilir. İlerde teknoloji ilerlediğinde ya da kömür daha çok para ettiğinde o çıkartılır, o zaman çıkartılır. Bana göre biraz bu işin sorumlusu fazla kömür çıkarma telaşı olmuş diye düşünüyorum.

Bir de bu da önemli bir konu. Hakikaten kamuoyunu da ilgilendiren bir konu. Ülkemiz dünyada iş kazalarının en yoğun yaşandığı, Avrupa’da zannediyorum 1’inci. Bana göre buradan bir alt komisyon kurulsun. Bir de üniversitelerden yine bir heyet alınsın alt komisyonun yanına. Gidip bir de biz inceleyelim kurulacak alt komisyonda. Böyle bir önerim var.

BAŞKAN – Buna komisyon karar verir ama sonuçta cumhuriyet savcılığının ve diğer teknik heyetlerin takip ettiği bir yerde biraz da üzerinden zaman geçtikten sonra ne faydası olur, tartışmak lazım onu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tufan Bey’in söylediği çok mantıklı bir şey. Bu tip şeylerin gerçekleştiği yerlerin çok önemli bir kısmı kamu işletmeleri veya kamu işletmelerinin kontrolü altındaki yerler. KİT Komisyonu bu konudaki temel görevli bir kurum. Diğer komisyonlarla paralel olarak bir araştırma komisyonu kurulabilirse burada, bu, bundan sonraki kazaları önler. Meclisin bir iradesini ortaya koyar. Biz bunu teklif ediyoruz ama komisyonun takdiridir yani.

BAŞKAN – Şimdi onu belki şöyle yapsak daha uygun olur: Çerçeveyi tam belirleyip grup başkan vekili arkadaşlarımızla konuyu görüşüp değerlendirip Meclis araştırma komisyonu biçiminde eğer bu çalışma yapılırsa daha kapsamlı güzel bir çalışma olur ve rapora bağlanır, Genel Kurulda da görüşme imkânı olur diye düşünüyorum ben. İsterseniz bunu bu şekilde bir değerlendirelim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman grup başkan vekilleriyle görüşelim.

BAŞKAN – Tufan Bey, bitti mi?

TUFAN KÖSE (Çorum) – Son söz olarak, biz savcılığın soruşturduğu hususları araştırmaya gitmeyeceğiz. Buna sebep olan olaylar nedir, bundan ders çıkartılsın diye gideceğiz. Sonuçta buraların üst denetçisi olarak gideceğiz. Bizim mantığımız o olsun. Yoksa, savcılık suça konu eylemi, işlemi soruşturuyor.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, normalde İş Kanunu’na göre yüklenici firmalar ve ana firmalar var. Burada ana firma EÜAŞ, yüklenici firma da oradan kömür çıkartan firma. Nasıl kıdem tazminatlarında, farklı işlerde başına bir iş geldiğinde yüklenici firmaların ana firma sorumlu oluyor ve mahkemeler yapıldığında bunu kaybediyorsa burada ana firma bu işten sorumlu. Neyinden sorumlu?

Bana göre denetiminden sorumlu, bu iş güvenli bir şekilde yapılıyor mu, ondan sorumlu. Doğru iş kanunları uygulanıyor mu, bundan sorumlu.

Şimdi, mücbir sebep deniliyor. Aslında mücbir sebebin neler olduğunu Genel Müdür açıkladı. Burada çok da basit mücbir sebep olmadığı anlaşılıyor. Nasıl anlaşılıyor? Bir rapor var. Rapor ilk heyelan olmadan önce verilmiş bir rapor.

Yine okuyacağım orayı ben: “Çatlakların olduğu bölgeler ilk heyelandan hemen önce ölçüm istasyonlarında tespit edilen kütle hareketleri sonrasında tedbir amaçlı olarak çalışmalara ara verilmesi gerekirken yüklenici tarafından çalışmalara devam edildiği...” Sizin bu rapordan bir defa haberiniz var mı? Bir, sormak istediğim bu. Sizlere mi verildi, yüklenici firmaya mı verildi? Eğer size verildiyse bu iş niye durdurtmadınız? Tabii ki kömür ihtiyacınız var ama orada bir çatlak var ve çatlak sonucunda bir heyelan ve işin durdurulması talep ediliyor. Siz bu iş niye durdurtmadınız? Gerekçesi ne? Sadece kömür ihtiyacı mıydı yoksa hiçbir şey olmaz. Yani biraz evvel Mehmet Bey söyledi gitti. Profesörün dediği gibi, burada topuk görevi yapıyor, bir şey olmaz. Bir bakan da çıktı Van’a gitti, bir daha deprem olmaz dedi. 500 tane insanımız öldü o depremde. Yani hiçbir şey olmaz mantığıyla yürürsek her şeyi bırakmamız gerekiyor.

Bu rapor size geldi mi heyelandan önce? Bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Bir de şunu yanlış mı anladım acaba, açıklama anlamında bir de ben sorayım: Demin sözlerinizin arasında cumhuriyet savcılığının da birinci göçükten sonra çalışmalar durduruldu dediniz. Yani ikinci göçüğün olduğu sırada bir çalışma var mıydı orada? Cenazeler “mühendis” dediniz. Bunlar teknik inceleme ekibi miydi, kimdi bu arkadaşlar? Çalışma yapan arkadaşlar mıydı?

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, bilgi kirliliğini düzeltmek istiyorum.

Şimdi, bu bahsedilen rapor 2011’de değil, 2010 yılının Şubat ayında. Kısmi çatlaklıklar var. Kısmi çatlaklıkları bizim denetim heyeti EÜAŞ’ın, EÜAŞ Genel Müdürlüğüne bildiriyor. EÜAŞ Genel Müdürlüğü de hemen Parka yazıyor; diyor ki: Burada çatlaklıklar var. Bunun tedbirini alın. Bunun üzerine hemen Park Termik tutuyor üniversiteden hizmet satın alıyor ve orada çözüm önerileri yapılıyor. Bir sene içerisinde çözümler getiriliyor. Topuk vazifesi yapacak orada kömür bırakılıyor, susuzlaştırma artırılıyor. Bu aslında bir sene öncesinden bahsedilen. Bu, göçük olayından sonra olan rapor değil. Ondan sonra da temmuz ağustos ayında hareketliliğin durduğu söyleniyor. Rapor var. Bu rapor da var. Onlar maalesef buraya geçmemiş. Temmuz ağustos ayında, ilk yani 2010 yılında meydana gelen göçük olayının durduğu söyleniyor. Göçük olayı durduktan sonra 2011’in ikinci ayında bu ilk göçük olayı oluyor. Göçük olayı olduktan sonra, ilk göçükten sonra geçici tatil verildikten sonra orada çalışma yok. Mühendisler orada hidrojeolojik incelemeyi yapmak üzere

bulunuyorlar. Susuzlaştırmanın seviyesini ölçmek, iki teknisyen arkadaş da gene sahadaki susuzlaştırma yapılan yerlerdeki değerleri almak üzere oradalar. Toplam 6 kişi burada.

Şimdi, orada bir tek 4 kişinin ölümüyle ilgili bir kafalarda istifham var. O 4 kişi orada niye var? Firma filan söylememiş. Yani ifadelerinde öyle belirtiliyor. Bu 4 kişinin, ki dozer operatörleri bunlar, ne için orada olduklarını bilmiyoruz. Hâlen hiç kimse bilmiyor. Ama 6 kişinin niye orada olduğu belli. 2 tane mühendis, 1 tanesi jeoloji mühendisi, 1 tanesi maden mühendisi, tekniker var, 2 tane de teknisyenin orada niye oldukları belli çünkü mecburen gidip orada susuzlaştırmayı kontrol edecekler, sahadan bazı değerler alacaklar. Bunun için varlar. Yoksa çalışma yok. Çalışma tatil edilmişti. Oradaki rapordan sonra, ki orada belirtilen rapor 2010 yılındaki rapor. Çatlaklık başladıktan sonra tedbir alındı ve ağustos ayında hareketliliğin durduğu yönünde de rapor var gözleme istasyonlarında. İki tane farklı şey var. Yani bu son meydana gelen göçük olayından sonra burada zaten göçük olacak, çalışmayın diyen yok. Zaten iptal edilmişti.

BAŞKAN – Çalışma zaten yok diyorsunuz.

Mahmut Bey, şimdi, bir kısım çalışmalar devam ediyor.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İzleyelim efendim.

BAŞKAN – 1 no.lu önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 numaralı öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ:

Öneri 2-) Kangal Termik Santrali 3. ünitesinin yapımının finansmanı için Transelektro Company Ltd. aracılığıyla kullanılan Hazine garantili yurt dışı kredi hesabında noksan gözüken 303.391 Amerikan Doları anapara borcu ile ilgili olarak; hesapta 2010 yılında yeterli belgeye dayanmadan yapılan 456.453 TL ilave kayıt, kullanılan kredi miktarında şüphe yarattığından, hesabın ibrasını teminen konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi ve gerekirse soruşturulması,

BAŞKAN – Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER –

Güncellenmiş Cevap 2-) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı 20.03.2012 tarih ve 321 sayılı yazısı ile söz konusu soruşturma sonucu alınan 16.03.2012 tarih ve 32 sayılı Bakanlık Makamı "OLUR"unu Şirketimize göndermiştir.

Söz konusu makam olurunda; cezai ve mali yönden yapılacak herhangi bir işlemin olmadığı, ilgili personelin disiplin mahiyetinde olmaksızın bundan sonraki kayıtlarda daha dikkatli olmaları konusunda yazılı olarak uyarılması ve idari yönden, Şirketimizin ilgili dairesinin konu ile ilgili olarak

ikaz edilmesinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmektedir. Makam oluru gereği, ilgili personel yazılı olarak uyarılmış ve ilgili dairemiz de yazılı olarak ikaz edilmiştir.

BAŞKAN – Evet, konuyu biraz anlayalım. Nedir bu konu?

Mahmut Bey, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Kangal Termik Santralinin 3'üncü ünitesinin finansmanı için Transelektro Company ile EÜAŞ arasında 1996 yılında hazine garantili 54 milyon dolar tutarında sekiz dilimden oluşan bir kredi anlaşması yapılmış. Söz konusu kredi ile 1997-2000 yılları arasında 53.858 dolar kullanım karşılığında mali borçlar hesabına bu tutarda kayıt yapılmış. Finansör kuruluş ekstrelerinden toplum kullanımının 54 milyon 161 bin 516 dolar olduğu bildirilmiş. Arada 303.391 dolar karşılığı 456.453 lira ilave alacak kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirilmiş. Biz hebasın ibrası açısından bu konunun incelenmesini istemiştik.

Müfettiş eksik faturaların düzenlendiği yıllarda, müfettiş incelemeyi araştırmayı yapmış, bu eksik belgeleri bulmuş. Raporunda da eksik faturaların düzenlendiği yıllarda bu aramalar yapılsaydı böyle bir durumla karşılaşmayacak idi. Bu konuda özellikle mali işler dairesinin hatalı olduğu, dolayısıyla onların uyarılması gerektiği şeklinde bir kanaate varmış.

Yine, bu konuyla ilgili bir diğer husus da, muhasebeleştirilmesi. Aslında söz konusu malzeme alındığı için herhangi bir kamu zararı olmamakla birlikte yıl sonunda açığın kur gideri dolayısıyla finansman gideri olarak muhasebeleştirilmesinin gerçeği yansıtmadığı, bu durumun devamında gelir tablomuzun ve bilançomuzun gerçeği yansıtmayan şekilde yansıdığı, bu nedenle mahsup fişi düzenleyen kredi müdürü ile müdür yardımcısının bu konudan sorumlu olduğu, dolayısıyla bunların da uyarılması gerektiği şeklinde bir rapor düzenlemiş.

Biz noksan belgelerin bulunarak hesaplara alındığı, herhangi bir kamu zararının söz konusu olmadığı, bundan sonra benzer bir sorunun yaşanmaması için muhasebe biriminin uyarıldığı, dolayısıyla başlangıcı 1996 yılına dayanan bu işlemlerin hesabının ibrasının bu şekilde sağlanmış olduğundan hareketle müfettişin görüşüne veya inceleme raporuna katılıyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Eksiklikler tamamlandı diyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ: Evet, bir noksan belgeden kaynaklanan bir sıkıntı. Bu belge bulunmuş, gerekli kayıtlar yapılmış.

BAŞKAN – O zaman sorun çözümlendiğinden gündemden çıkarılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 numaralı öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ:

Öneri 3-) Şirketin Vakıflar Bankasında bulunan vadesiz döviz tevdiat hesapları ile ilgili olarak;

- Hesaplarda uzun süre faiz işlemeyen bekletilen atıl fonların yapılacak döviz ödemelerinde öncelikli olarak kullanılması suretiyle hesap bakiyelerinin makul seviyelere çekilmesi,

- 01.01.2010-31.05.2011 tarihleri arasında hesaplarda oluşan birikimlerin eritilmemesi nedeniyle Şirket kaynakları için mahrum kalman kar unsuru olduğundan, konunun EÜAŞ Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi ve gerekirse soruşturulması,

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER –

Güncellenmiş Cevap 3-)

- Bilindiği gibi 2010 öncesi Enerji KİT'lerinde önemli ölçüde finansman sıkıntısı yaşanmakta, hesaplara yapılan girişler çoğunlukla aynı gün çıkmakta, bu nedenle de TL hesaplarında olduğu gibi döviz tevdiat hesaplarında da (TL'ye dönüştürülmesi suretiyle TL ödemelerinde kullanıldığından) mevduat bulundurulamıyordu. 2009 yılı son aylarından itibaren alınan önlemler ile finansman durumunda olumlu gelişmeler olmuştur. 2010 yılı sonu itibari ile bankalardaki repo hesaplarında yaklaşık 810 Milyon TL meblağ bulunmakta, TL cinsinden ödemeler bu hesaplardan, döviz cinsinden ödemeler ise döviz alım satım fiyat farkından kaynaklı zararı önlemek için bakiyelerinin yettiği ölçüde döviz tevdiat hesaplarından yapılmıştır. Denetim tarihi olan Haziran 2011 ayında EURO hesabının yüksek olması iştirakimiz olan Birecik A.Ş.'den 2010 yılı temettüsü olarak 3.202.747 EURO'nun Mayıs 2011 ayında tahsil edilmesinden kaynaklanmaktadır. T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ ile vadesiz mevduat ve vadesiz tevdiatlara bankaların yüzde 0,25 oranına kadar faiz verebileceklerinin banka inisiyatifinde olduğu şeklindeki raporda tespit edilen hususa istinaden Vakıflar Bankasından 2010 yılı için faiz talep edilmiş ve 4.762,89 USD, 5.526,73 EURO faiz tahsil edilmiştir.

Öneri sonrasında; hesaplara gelen meblağlar yine öncelikli olarak döviz ödemelerinde kullanılmış, kalan tutarlar planlı döviz ödemelerine göre vadeli hesaplarda değerlendirilmeye çalışılmıştır. Son olarak iştirakimiz Birecik A.Ş. 2011 yılı temettüsü olan 3.498.132,60 EUR 19 Nisan 2012 tarihinde tahsil edilmiş ve tamamı 20 Nisan 2012 tarihli dış kredi ödemelerinde kullanılmıştır. 20 Nisan 2012 itibari ile döviz tevdiat hesaplarımızda 28.419,28 EUR ve 3.522.950,34 Japon Yeni bulunmaktadır.

- Teftiş Kurulumuzca konunun incelenmesi sonucunda 23.01.2012 tarih 2012/BG-I sayılı İnceleme Raporu düzenlenmiş ve söz konusu rapor T.C Sayıştay Başkanlığına 23.01.2012 tarih 20

sayılı, TBMM KİT Komisyonu Başkanlığına ise 23.01.2012 tarih 21 sayılı yazılarımız ile gönderilmiştir.

Söz konusu inceleme raporunda; Avro ve USD cinsinden vadesiz döviz tevdiat hesaplarına Vakıfbank tarafından 2010 ve 2011 yıllarına yönelik; avro hesabı için sırasıyla 5.526,73.-Avro ve 4.594,79.-Avro, dolar hesabı için yine sırasıyla 4.762,89.-USD ve 3.052,93 USD faiz tahakkuk ettirildiği, böylece öneride belirtilen "bu hesaplara faiz yürütülmediği" yönündeki eksikliğin giderilmiş olduğu,

Vadesiz döviz tevdiat hesaplarındaki söz konusu birikimlerin zaman içinde eritilmesine yönelik tasarrufta bulunulduğu ve "....hesap bakiyelerinin makul seviyelere çekilmesi" önerisinin önemli ölçüde yerine getirildiği, dikkate alınarak, inceleme konusunda ilgili personelin sorumluluğunun aranmasına mahal bir durumun oluşmadığı ve bu konu ile ilgili başkaca yapılacak bir idari tedbirin bulunmadığı kanaatine varıldığı" ifade edilmektedir.

BAŞKAN – Mahmut Bey, gereği yapıldı mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ : Arz edeyim efendim.

Şimdi, bizim tespitlerimiz, Vakıflar Bankasında yüksek miktarda yabancı para tutulduğu, Merkez Bankasının vadesiz faizleri için verilmesi gereken veya verilebileceğini beyan ettiği vadesiz dövizlere verilmesi gereken faizin bile banka tarafından verilmediğinden hareketle, uzun süre paranın orada faizsiz ve vadesiz bekletilmesinin de bir kâr mahrumiyeti oluşturduğundan hareketle öneriyi getirmişiz.

Bizim raporumuz ve müfettişin incelemesi üzerine Vakıflar Bankası Merkez Bankası tebliğinde belirtilen faizi tahakkuk ettirdiği, bu kapsamda 10.122 avro ve 7.816 dolar faiz tahakkuku yapıldı EÜAŞ hesaplarına, döviz tevdiat hesap bakiyelerinin de makul seviyeye çekildiğini biz de görüyoruz. Fakat müfettiş zararın oluşmadığını beyan noktasında biz raporumuzda böyle bir şey istemediğimiz hâlde ve bizim raporumuzdan böyle bir şey de anlaşılmaması gerektiği hâlde buradaki döviz hesaplarını TL'ye çevirmek suretiyle bir hesap yapmış sonunda da şöyle bir kanaate varmış: Bu dönem dövizin hareketli olduğu bir dönem bu dönem. Dövizin hareketli olduğu dönemlerde döviz pozisyonunda kalmanın uygun bile, ekonomik bile olacağı, dolayısıyla yaptığım hesap neticesinde de herhangi bir zararın oluşmadığı şeklinde bir kanaate varmış. Bu rapor alt komisyon toplantımızdan önce bizim elimize ulaştı. Biz müfettişin bu şekildeki görüşüne katılmadığımız için KİT Komisyonuna kadar, önünüze kadar gelmiş oldu.

Efendim, eskiden enerji KİT'lerinin finansman sorunları vardı. Son dönemlerde alınan tedbirlerle finansmanları güçlendirildi, hatta bizim müfettiş raporunda da belirtildiğine göre sadece 2010 yılında EÜAŞ 1 milyar 485 milyon dış borç ödedi. Hatta 897 milyon erken ödeme yaptığı, böylece de 81 milyon faiz ödemekten kurtuldu. Geldiğimiz dönemde enerji KİT'leri finansman

yönünden güçlendi. Ellerinde büyük miktarlarda paralar bulunacak. Bunların bir şekilde finansmanını yönlendirmeleri, bu paralarını ekonomik değerlendirmeleri, nemalandırmaları gerekir. Bu aşamada da Sayıştay olarak bizim denetim birimleri de olarak da sayın müfettişliğin kuruluşlara yön vermemiz, onları doğru yönlendirmemiz gerekir. Eğer herhangi bir şekilde bugün dövize endeksleyerek bir hesap yaparız. Yarın borsanın tepe taklak olduğu bir dönem borsayla kıyaslayarak bir hesap yaparız veya bunun tam tersi de yapılabilir. Borsanın tavan yaptığı bir noktada müfettiş der ki, sen bu döviz oradan alsan borsaya yatırırsaydın şu kadar kâr elde ederdin, dolayısıyla kurumu bu kadar zarara sokmuşsun gibi bir yaklaşımda bulunmasının idareyi yanlış yönlendireceğinden hareketle müfettişin sadece bu şekildeki kanaatine katılmıyoruz.

Bu konuyla ilgili herhangi bir zarar tespit etmenin kolay olmadığını da biliyoruz. Sadece bu yanlışın kabulüyle biz müfettiş...

BAŞKAN – Niye bu kadar dallandırıp budaklandırıyoruz, anlamıyorum. Buradaki mesele, siz döviz cinsinden işlemler de yapıyorsunuz. Belki malzeme alıyorlar, belki kredi ödemeleri yapıyorlar. Döviz hesaplarınız var. Dolayısıyla döviz hesaplarınızdaki bakiyelerinize Merkez Bankasının tebliği yönünde çok küçük bir oranda da olsa faizinizi alın diyorsunuz. Onlar da alıyorlar diyorlar. Müfettiş arkadaşımız da niye böyle bir savunmaya girmiş de TL hesabı yapıldığı zaman döviz artışından bir kâr bile var falan gibi böyle bir şeye girmiş, hiç gerek yok. Bunun gereği yapıldığı kanaatindeyim.

Harun Bey, buyurun.

HARUN KARACA (İstanbul) – Sayın Başkanım, önce tabii finansmancının görevi parayı iyi yönetmektir. Burada da böyle bir ikaza gerek kalmaksızın zaten kurumun bu tür menfaatlerini korumaları gerekir. Ben neticeyi söylüyorum, yen hesabında 57 milyon 954 bin yen, euro hesabında 2 milyon 516 bin euro, 1 milyon 486 bin dolar hesabı olan ve devam eden bir şey. Ben çok basit bir mantıkla söyleyeceğim bunu. Biz kendi şirketlerimizde personelimizin maaşını bile verirken bankayla pazarlık yapıyoruz personelimize ne verirsiniz ne alırsınız. Medis de yapıyoruz aynı şeyleri. Finansmancılar zaten bu doğal bir görevi ihmal etmiş açıkçası burada. İkaz üzerine de hiç olmazsa 025 faizini alalım demişler. Elmayla armudu da karşılaştırırsanız bu da çok doğru bir şey olmaz. İşte dolarda kalsaydı şöyle olurdu yende kalsaydı böyle olurdu. O zaman bunun ölçüsünü de alamayız. Gereği yerine getirilmiştir ama ben finansmancı arkadaşın da ikaz edilmesini şahsen öneririm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben de Harun Bey'e katılıyorum. Söylemek istediğim şey şu: Bu hesaplar sadece Vakıflar Bankasında mı tutulmuş yoksa birden fazla bankada tutulmuş da diğerlerinde faizi çalıştırılmış, bunda mı çalıştırılmamış? Sonuçta devlet bankası ama. Ben bunu merak ettim.

BAŞKAN – Var mı başka bankalarda çalışmanız?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Şu anda var. Üç tane devlet bankası için çalışıyoruz. Halk Bankası, Ziraat Bankası ve Vakıfbank.

Sayın Başkanım, raporda da belli zaten. 2009 yılına kadar bizim paramız falan yoktu hep kâğıt üzerindeydi. 2009'un Ağustos ayından sonra paraya kavuştuk. Öbürlerimizde paramız yoktu zaten. Vakıflar Bankasında vardı. Zaten Sayıştayın raporunu geniş okuduğumuzda da Vakıflar Bankasının bu hesaplara faiz ödemediğini kendileri de söylüyor ama daha sonra bu konu gündeme geldiğinde biz müracaat ettik, onlar da binde 25 bize faizi verdiler, geriye dönük işlettiler. İşletmeyebilirlerdi, işlettiler.

Benim anladığım kadarıyla Sayıştay Başkanımızın, Mahmut Bey'in söylediği aslında belki müfettiş durumdan vazife çıkarmış. Biz onu istemiyorduk, siz zaten izah ettiniz. Biz arkadaşları ikaz ettik Başkanım.

BAŞKAN – Hiç bu kadar teferruata girmeye gerek yok. Sonuçta mesele anlaşıldı.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Öbür bankalarda mevduat hesabımız yoktu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada kümülatif olduğu için faiz işlememiş, sıkıntı olmuş.

Peki, kamu bankalarında çalışma zorunluluğunuz var mı? Niye söylüyorum bunları, ben de işletmeden geldiğim için bazen maaşlar bile krediyle ödenirdi ama nakit para bankada tutulurdu bir şekilde. Şirketin finansal çıkarları gözetilmeli bence. Kim daha fazla veriyorsa onunla çalışmalı.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi, tabii, burada bu konuyu da çok hafife almamak lazım diye düşünüyorum. 025 aslında vermezmiş banka, vermiş... Bunlar çok doğru şeyler değil. Bankaya parayı yatırırken konuşursunuz. Yani bu 025 bütün bankaların verdiği vadesiz hesaplara verilen şey. Demek ki finansmandaki arkadaşımız ihmal etmiş, yanlış yapmış. Bunları böyle söylerken banka da bize himmet etti gibi falan da anlaşılmasın. Burada söylenen şeylerden bu anlaşılıyor.

Bir de finansman elbette uzmanlık işi. Bu firmanın, EÜAŞ'ın nasıl ödemeler dengesinin olduğunu, nasıl tahsilat yaptığının hesabını kitabını iyi yaparak ne kadarını TL hesabında tutacak, ne kadarını döviz hesabında tutacak çünkü dövizle de yaptığınız ödemelerden dolayı ne kadar aralıklarla ödeme yapacaksanız bu aralıklarda repo veya ona göre birtakım vadeli hesaplara yatırma, bu finansman bölümündeki arkadaşların bunu yapmazı lazım. Zaten bunları görevi bu. Dolayısıyla koskoca bir yılda 810 milyon TL hesabı da yani milyon dolarların, milyon euroların olduğu bir şeyde 4-5 bin euro gibi rakamın da olması bu bir eksikliktir. Doğru söylüyorsunuz 2009'a kadar belki kasanızda para olmuyordu ama bundan sonra olacak. Sayıştay da bundan sonra olacağı için bu büyük paraların da bu şekilde heba edilmemesi için bir uyarıda bulunmuş. Bunun da önemli olduğunu,

isabetli olduğunu düşünüyorum. Bundan sonraki hesapları da bu şekilde devam ettirmeniz, daha da titiz bir şekilde devam ettirmeniz gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Birincisi çok hızlı bir şeyi söyleyeyim de. Bu komisyonda kamu sermayeli şirketlerin parasının özel bankalarda tutulması konusunda çok dikkatli konuşmalıyız çünkü bu konunun altında çok büyük bir mücadele vardır. Söyledik anlamında söylemedim, ben dikkatli olalım anlamında söyledim. O zaman ben bir şeyi söyleyeyim de madem bir şey yapacaksınız. Allah rahmet eylesin Necmettin Erbakan'ın bu ülkeye yaptığı en büyük iyiliktir bu kamu ortak hesabı. Bu özel bankaların o konudaki baskısı, hani bir dönemin tarihine bakarken bunları bilin diye söylüyorum ama hani birtakım şeyleri de çok net de konuşmamak lazım. Kamu bankaları iyidir ama kamu bankalarının iyiliği, kamu bankalarının birtakım usulsüz kredilerle mali bünyesi zayıfladı diye, işte bunu birtakım KİT'leri üzerinden öz kaynak aktarması şekline döndürüp o usulsüz kredileri çevirmek anlamına gelmemelidir. Kamu bankaları gene ticari mantıkla çalışmalıdır, kamu iktisadi teşebbüsleri de bu mantıkla çalışmalıdır. Sanıyorum az sonraki enerjide Oracle'ın yazdığı ERP sistemlerinde faiz adatlandırması üzerine konuşacağız. Orada biraz daha işte kurumun özel sektörde ... Çünkü kurum sadece bankalarla çalışmıyor, bazı alacak verecek ilişkileri var, az sonra konuşacağız gibime geliyor. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konunun herhâlde yeterince tartışıldığı kanaati de oluşmuştur.

Var mı eklemek istediğiniz Mahmut Bey.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bir yanlış anlaşılma olmasın. Bizim görüşümüz binde 25'lik faizi alarak bulundurabilirsiniz değil. Finansman dairesi uygun vadelere ve uygun pozisyonda tüm hesaplarını ve döviz hesaplarını değerlendirmesi lazım. Amaç hasıl olmuştur. Çıkabilir gündemden. Arz ederim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hazinesin böyle bir talimatı yok mu, yani nasıl bunları değerlendireceklerine yönelik?

BAŞKAN – Soralım Hazine temsilcisi arkadaşımıza.

Buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu konuyla ilgili işlemleri Müsteşarlığımızla Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü yürütüyor olmakla birlikte bu konuda bir tebliği olduğunu biliyorum. Bu tebliği uyarınca zaten kamu iktisadi teşebbüsleri paralarını kamu bankalarında tutuyorlar ancak komisyon eğer uygun görürse bu konuda daha ayrıntılı bilgiyi biz yazılı olarak size iletelim.

BAŞKAN – Peki.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kamu Finansmanında Kamu Ortak Hesabı diye bir şube müdürlüğü var. Onlar yakından da takip ediyorlar ve talimatları var. Bakarsanız, onlar zaten tarif etmiş olacaklardır size.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayıştayın gündeme getirdiği ve kurumun da uyguladığı önerinin gereği yapıldığından gündemden çıkartılması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutmadan önce değerli arkadaşlar, az önce milletvekili arkadaşlarımızın Afşin-Elbistan Termik Santraliyle ilgili olarak bir araştırma komisyonu, alt komisyon kurulması noktasındaki talepleri vardı. Şimdi, arkadaşlarımız bir çalışma yaptılar. Bu konuda komisyon üyemiz Necati Özensoy, Bülent Belen ve Kemalettin Bey'in de imzasının bulunduğu MHP grubunun verdiği, bir Meclis araştırması açılmasına yönelik olarak, bir araştırma komisyonunun kurulmasına yönelik olarak bir önerge vardır. 20/10/2011 tarihinde verilmiş. Eğer bu araştırmanın... Gerekçesinde de daha ziyade termik santrallerin çevreye verdiği zararın tespiti ve önlenmesine yönelik olarak bir Meclis araştırması açılması teklifi var ama arkadaşlar eğer uygun görürlerse bu konu da dâhil olmak üzere, diğer alanları da kapsayacak bir araştırma önergesi verdirilebilir. Bunu da bilginize, komisyon bilgisine sunmuş olayım. Şu anda verilmiş olan bir tane var. Meclis Başkanlığına 10'uncu ayda verilmiş.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Her parti kendi grup başkan vekilleriyle bunu konuşsun.

BAŞKAN – İşte onu bir konuşalım, ona göre değerlendiririz.

Diğer öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – “**Öneri 4)** Şanlıurfa HES'te meydana »elen su baskını nedeniyle oluşan toplam kamu zararının bir bütün olarak takip edilmesini teminen; olaya neden olan vanayı temin ve monte eden Yüklenici aleyhine DSİ Genel Müdürlüğü tarafından açılan alacak davası kapsamına, EÜAŞ'ın maruz kaldığı zararın da dahil edilmesi için ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması,

İlgileri dolayısı ile ilgili Bakanlık ve DSİ Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de komisyon toplantısına katılmalarının sağlanması,”

BAŞKAN – Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – “Güncellenmiş **Cevap 4-)** Öneri doğrultusunda, DSİ Genel Müdürlüğü nezdinde 08/12/2011 tarih ve 2436 sayılı yazımız ile girişimde bulunulmuştur.

Şanlıurfa HES'te meydana gelen su baskını nedeniyle EÜAŞ'ın maruz kaldığı zararlar ilgili Hukuk Müşavirliğince dava açılmış olup gelişmeler takip edilmektedir.

Ayrıca öneri doğrultusunda, "DSİ Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de komisyon toplantısına katılmalarının sağlanması" hususunda DSİ Genel Müdürlüğü'ne 18/04/2012 tarihli ve 958 sayılı yazı gönderilmiştir."

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, komisyon üyesi arkadaşlara söz vermeden önce bir usul düzeltmesi yapması için birkaç kelimeyle açıklamada bulunmak istiyorum.

Şimdi, tabii burada Sayıştay önerisinin son paragrafında, kurumdan, Bakanlık ve DSİ Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de komisyon toplantısına katılmasının sağlanması biçiminde bir önerileri var. Yalnız bizim komisyonun inceleme usullerini belirleyen 7'nci maddemizde komisyon toplantısına kimlerin katılacağı maddede açıkça yazılmış, yani şu şu kuruluş temsilcileri katılır, Komisyon Başkanı gerekli gördüğünde alt komisyon eliyle kuruluşlara yerinde inceleme yaptırır. Burada isim isim kimlerin katılacağı sayılmış ve komisyon gerekli görürse diğerlerinin fikirlerini almak üzere uzman çağırma yetkisine sahip. Yani bu sadece bizim komisyonumuz için değil, Mediste çalışan diğer ihtisas komisyonlarının yetkisinde olan bir şey. Dolayısıyla Sayıştay temsilcisi arkadaşlarımızın önerisinde komisyona başka görevli davet etme yetkisi doğrudan doğruya öneri biçiminde olmasının doğru olmadığını öncelikle ifade edeyim ama şu yöntem olarak olabilir. Alt komisyonda bu gündeme gelirse alt komisyondan komisyonumuza bu talep olarak iletilir. Komisyonumuz, Başkanlık olarak bu yetkili arkadaşlar kimlerse bunları davet edebilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öneri olması bence faydalı bir şey çünkü yoksa hangi mekanizmayla alt komisyona...

BAŞKAN – Şimdi şöyle. Bakın, burada tabii toplantının, daha doğrusu gündemin sahibi KİT Komisyonu ve KİT Komisyonu Başkanlığıdır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir öneri getiriyor, talimat vermiyor.

BAŞKAN – Buradaki şimdi talimat. Buradaki ifade talimat. Kurum da zaten gereğini yapmış. Sağ olsun DSİ'deki arkadaşlar da şu anda toplantıda yerlerini almışlar.

Buyurun Mahmut Bey.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bir küçük düzeltme yapmak istiyorum.

Efendim, bizim önerimizde yok bu. KİT Alt Komisyonunda yapılan görüşmelerde Alt Komisyonun ilave ettiği bir öneri. Dolayısıyla bu önerinin altında tabii KİT Komisyonu üyeleri, alt komisyon üyelerimizin de imzaları var. Yani sizin dediğiniz gibi olay. Bizim getirmediğimiz anlaşılırsa olay anlaşılmış olur.

BAŞKAN – Tamam, o zaman biz de düzeltelim. Alt Komisyon kararı da olsa neticesinde bu alınan karar Komisyon Başkanlığı vasıtasıyla öneri biçiminde değil, yani öneriye yazılması biçiminde olmaz, bizim davetimiz şekliyle olması lazım.

Konuyu şimdi bir anlayalım önce.

Ali Bey, söz talebiniz mi var, yoksa konuyla ilgili bir açıklama isteyelim mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben bu konuda konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Açıklamayı alalım, ondan sonra efendim. Sizin konuşmanızın bu alt komisyondan talebi mi değil mi? Bence çok önemli.

BAŞKAN – Onu düzelttik şu anda. “Alt komisyon kararı aldı. Biz de Alt Komisyonun kararı üzerine önerimizi ekledik.” dediler. Kanundaki belirlenen çalışma usulü olarak, bizim Komisyon Başkanlığı olarak toplantıya davet etmemiz gerekiyor. Onu sadece düzelttik.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Tamam, peki. Ben o zaman konu hakkında söz alıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Bu, 2006 yılından başlayan, 2007’de devam eden ve 2010’a kadar devam eden bir süreç. Özellikle de Devlet Su İşlerinin müteahhit yüklenicisi birlikte aktardığı ve EÜAŞ’ın da zararını gördüğü bir süreç. Tabii bu süreç içerisinde bu taahhütler 2010 yılına kadar. Ben, niçin bu kadar beklenmiştir ya da soruşturma kapsamı bugüne kadar niye açılmamıştır ya da dava bugüne kadar girişimde bulunmamıştır. Şimdi, burada söz konusu zarar oldukça yüksek, 8,6 milyon TL. EÜAŞ’ın yükleniciden talep ettiği alacak tutarından 3,6 milyon TL kaldığı ifade ediliyor. Yani oldukça rakamın büyük olması ve bugüne kadar da, 2010 yılına kadar da bu yazının yazılıp takip edilmemesinin nedenlerini ben özellikle sormak istiyorum çünkü günümüzdeki az önceki maddede 0,25 gibi faizlerin konuşulduğu ve hakkın arandığı bir yerde bu kadar paranın 2006’dan 2010 yılına kadar takip edilmemesi ve kurumun zararının bu süreç içerisinde takip edilmemesinin sorumluluğunun üstlenicisi kimdir, niçin bugüne kadar kalmıştır. Tabii burada Devlet Su İşleri de buraya geldikten sonra ilgili esas Devlet Su İşleri ile kendisi, iki kurum arasındaki yazışmaların da olduğu söyleniyor. Burada aslında Devlet Su İşleri de bu EÜAŞ’a bu yazıları neticesinde bu paranın alınmaması ya da niçin aktarılmaması konusunda arkadaşlarımız cevap verecektir ama rakam oldukça büyüktür çünkü bu tamamen yüklenici firma tarafından vanaların değişimiyle su, sel baskınından meydana gelen bir zarardır. Ben özellikle bu konuda net raporların bugüne kadar neden sallandığını, niçin sallandığını, yani bunun bu kadar bekletilmesinin arkasındaki nedenleri de bilmek istiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, komisyon üyesi arkadaşlara söz vereceğim ama müsaade buyurursanız önce konuyu bir arkadaşlarımız ortaya koysunlar çünkü burada çok özeti özeti biçiminde öneriye konmuş. Belki detaylı bir çalışma yapmamış arkadaşlarımız vardır. Çünkü bir tarafta EÜAŞ var, bir tarafta DSI var, bir tarafta işi yapan müteahhit var. Müsaade buyurursanız önce konuyu bir tamamlayalım.

Mahmut Bey, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz edeyim Sayın Başkanım.

Efendim, 6200 sayılı Devlet Su işleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun'a 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 18'inci maddesi ile eklenen ek madde 1 ile "Devlet Su işleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş, hidroelektrik santrallerinin enerji üretimiyle ilgili kısımları tespit edilecek bedeller üzerinden, herhangi bir ödeme yapılmaksızın Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğüne devredilir. Devre ilişkin usul ve esaslar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girecek bir yönetmelikle belirlenir." denilmekte.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hangi tarih?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 20/2/2001'de. Bu madde 2001'de eklenmiş.

Bu doğrultuda, 14/06/2006 tarih ve 2006/11068 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulmuş olan yönetmelikte "Kesin kabul aşamasına kadar işletmesi devredilecek tesislerin yapım sorumluluğu DSİ'ye, işletme sorumluluğu ise EÜAŞ'a aittir. Bu süre içerisinde imalattan kaynaklanan hatalar DSİ teçhizat müteahhidi tarafından, işletmeden kaynaklanan hatalar ise EÜAŞ tarafından giderilir." hükmü yer almakta.

İnşaat ve montaj çalışmaları DSİ tarafından gerçekleştirilen Şanlıurfa HES ile ilgili elektromekanik teçhizatı ve yardımcı sistemlerinin geçici işletme devir protokolü 27/02/2006 tarihinde imzalanmış, EÜAŞ'a devredilmiş. EÜAŞ da işletilmesini ELTEM-TEK'e devretmiş, iletilmesinden sorumlu hale gelmiştir.

27/05/2006 tarihinde; DSİ'nin elektromekanik teçhizat yüklenicisi tarafından yürütülen ilave test çalışmaları esnasında, 1'inci ünite cebri boru drenaj vanasının kırılması sonucu santralde iki saat gibi kısa bir sürede su basmasına maruz kalınmış.

Suyun boşaltılmasını müteakip 31/05/2006 tarihinde Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından oluşturulan bilirkişi heyeti marifetiyle olay yeri tespit tutanağı tutulmuş, bilirkişiler tarafından olayın imalat hatalı bir vanadan kaynaklandığı tespit edilmiş.

DSİ yüklenicisi iş ortaklığına, meydana gelen zararı tazmin etmesi için 30/01/2007 tarih ve 447 sayılı yazı ile bildirimde bulunmuş, anılan ortaklığın ret cevabı üzerine de hukuki süreci başlatmış.

DSİ Genel Müdürlüğünün, hasara sebebiyet veren vanayı temin ve tesis eden yüklenicisi aleyhine 3,6 milyon TL tespit edilen hasar bedeli ile acil müdahale çalışmaları için sarf ettiği 607,6 bin TL olmak üzere toplam 4,2 milyon TL bir alacak davası açmış. Efendim, burada 3,6 milyon TL, bu arızanın ne kadar zarar verdiğine ilişkin bir tespittir. Gerisi, 607 bin lirası da yapılan bir harcamayla ilgilidir.

BAŞKAN – Vana imalatıyla olan kısmı mı diyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet, vananın değiştirilmesiyle ilgili kısmı.

Şimdi, Enerji Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğünün, hasarın EÜAŞ tarafından giderilmesinin uygun olacağı şeklindeki görüşü üzerine; EÜAŞ Yönetim Kurulu kararıyla Atatürk HES İşletme Müdürlüğünün 13/03/2007 tarihinde bakım ve yenileme çalışmalarına başlamış, 321 bin lira harcayarak 1. Üniteyi 22/06/2007 tarihinde, 2. Üniteyi de 29/08/2007’de devreye almış.

Yine ünitelerin çalışmadığı dönemde üretilemeyen toplam 202 milyon kilovat saat enerji nedeniyle 8,3 milyon lira gelir mahrumiyeti tespiti yapmış.

Şimdi, efendim, asıl bizim anlatmak istediğimiz kısım bundan sonrası.

EÜAŞ, DSİ Genel Müdürlüğü aleyhine, 10/03/2008 tarihinde Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde, 8,3 milyon TL ile santralin devreye alınması için yapılan harcamalar için de 321 bin lira olmak üzere toplam 8,6 milyon lira bir alacak davası açmış.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kim açmış bunu, DSİ mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – EÜAŞ, DSİ aleyhine açıyor.

Olayla ilgili; EÜAŞ, DSİ, yüklenicileri arasındaki hukuki süreç şöylece özetlenebilir: DSİ Genel Müdürlüğünün kendi yüklenicisi aleyhine toplam 4,2 milyon lira alacak davası açıyor. Oysa EÜAŞ’ın, DSİ Genel Müdürlüğü aleyhine açtığı bir 8,6 milyon liralık daha var. Şimdi, DSİ’nin muhatabı, EÜAŞ’ın muhatabı olmadığı için DSİ sadece kendi zararını göz önünde bulundurarak, eğer hukuki süreç devam ettirilirse EÜAŞ’ın uğramış olduğu zarar ve DSİ’den talep ettiği zarar karşılıksız kalabilir.

Biz Sayıştay olarak, EÜAŞ’ı, DSİ’yi bir kabul edip birinin 4,2, diğerinin 8,6 milyon zararının hep birlikte DSİ tarafından yüklenici firmaya yönlendirilmesi gerektiği...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yüklenici firma kim bu arada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yüksel-Çıldır.

Dolayısıyla biz burada bir koordinasyon oluşturmak suretiyle kamu alacağının karşılıksız kalmaması için DSİ ile EÜAŞ’ın ortak hareketle yükleniciye zararın tamamı için dav açılabilmesi, takip edilebilmesi yönünde bir öneri getirdik.

Efendim, daha sonraki öneride tartışacağız. Bazen öyle oluyor, firma ortadan kayboluyor bir şekilde. Kamunun bir kısım zararı karşılıksız kalabiliyor. Biz kamu alacağının tazmini yönünde ortak hareket önerisi, arz ederim efendim.

BAŞKAN – Komisyon üyesi arkadaşlarımızın söz talebi var.

Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, evet, burada bir zarar söz konusu. Olay 2006’da gerçekleşmiş. DSİ kendi üzerine düşen görevi yapmış ve bununla ilgili mahkemeye gitmiştir, zararın tazmin edilmesiyle ilgili. Daha sonra EÜAŞ’ın bu işe müdahil olması gerektiği ortaya çıkmış çünkü

bir üretim kaybı var. Genelde de enerji alınan firmalarla bu şekilde anlaşmalar yapılır. Üretim kaybettiği zaman enerji firmaları bunları öderler, üretim yapan sanayi tesislerine de bu üretim zararlarını öderler. Ama benim burada kafamın takıldığı yer, o tarafında değil, o taraf istemiş de biraz geç kalmış. 2009 raporlarının tutanaklarına bakıyorum, böyle bir konu yok. Olay 2006'da gerçekleşmiş. DSİ adım atmış. EÜAŞ'ın üretim kaybı olduğu ortaya çıkmış 2007'de ama 2009 Sayıştay raporunda bu yok. 2010'da geliyor, yaklaşık üç sene sonra. Bunu merak ediyorum. Bu gecikmenin sebebi ne? Bunun gibi hangi konular gecikiyor veya raporlara girmiyor? Bundan bu sonuç çıkıyor.

BAŞKAN – Şimdi, varsa geciken başka konular, onları da söyleyin de soralım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama bilemiyoruz ki biz kurumları bilmediğimiz için. Ben şimdi sadece 2009'da katıldım tutanaklara. 2008, 2007'yi bilmiyorum tabii. 2009'da olması gereken, bana göre belki 2008'de de olması gereken şey 2010 raporunda geliyor.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar cevaplandırılar.

Harun Bey, buyurun.

HARUN KARACA (İstanbul) – Aslında Haydar Bey de aynı şeye değindi. Sanıyorum burada koordinasyonla ilgili bir sıkıntı var. Daha doğrusu koordinasyonla ilgili olan sıkıntı da şu: Bir de sadece usul hakkında da Başkanım, ben bir şeyi hatırlatmak istiyorum. Sayıştaycı arkadaşlar çok uzun cevaplar veriyorlar ve çok dolandırıyorlar. Ben usul hakkında onun da bir şeyi olursa daha anlaşılabilir, daha kısa.

Şimdi, EÜAŞ'ın işletmecilikten kaynaklanan zararında EÜAŞ 8,6 milyon dolar benim zararım var demiş. DSİ de sadece sel baskınından dolayı olan 3,6 milyon dolarlık bir zarardan şey yapmış. İşletmecilikten olan DSİ, imalatla ilgili olan kısmındaki zararın tazmini için dava açmış ancak EÜAŞ'ın işletmecilikten kaynaklanan zararını göz önünde bulundurmamış. Sayıştaycılarımız da bunu tespit etmişler. Kendilerini tebrik ediyorum. İkisinin koordinasyonu olsaydı böyle bir zarar en azından dava açılırken tek olarak açılırdı denmiş. Ben sadece bu şekilde konuya katkıda bulunmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, koordinasyonsuzluk değil, bu önemli bir mesele. Şöyle hemen çok kısa buna bir şey söyleyeyim. Sonuçta zarar eden EÜAŞ'ta. DSİ buna sorması gerekiyor ama bu ihaleyi yapan da DSİ, firmayı tanıyan da DSİ. Bağımsızlık zedelenmiş burada. Bu kadar bir açık var ortada. Şimdi, tekrar ikinci bir dava açılması gerekir ki açılması önemli bir şey ama burada daha dikkat ettiğim bir şey var. Biz daha önce ELTEM-TEK şeyini konuştuk burada, hatırlıyor musunuz? ELTEM-TEK TEİAŞ'ın da iştiraki olan, yani kamunun da hissesi olduğu bir şirkettir ve biz sorduğumuzda ne dediniz siz? Sadece proje üretiyor, müşavirlik projesi üretiyor bu şirket diye bize

cevap gelmişti. Şimdi öğreniyoruz ki ELTEM-TEK aynı zamanda baraj işletiyor ve biz o zaman ne demiştik? ELTEM-TEK tarzı içinde özel sektör hissesi olan, yani bir tane de adamın orada ticari kârı var. Kamu ihaleleri dışına çıkarılması, rekabetin dışına kapatılması kamu zararınadır demiştik. Açıklama olarak ELTEM-TEK’le ilgili bize böyle bilgi verildi. İşte komisyon, ben kendimi bu anlamda -en nazik deyimimle- eksik bilgilendirilmiş hissediyorum.

Şimdi, bu ELTEM-TEK firması kimdir. Bununla alakalı denetim yapıldı mı? Ne tür işlemler yapılıyor? Asıl bu iştiraklerle alakalı az sonra bir KİAŞ konusu var. O KİAŞ’ı da konuşacağız. Yani bu iştirakler son derece sıkıntılı ama ben şimdiden istediğim bilgileri defaten Nurhayat Hanım’a söyleyeyim. KİAŞ’ta hangi işlemleri yapıyoruz. Kömür İşletmeleri Anonim Şirketi. Bu TKİ bazında, yani Enerji Bakanlığı bazında soruyorum. Bu EÜAŞ bazında hangi madenleri verdik? Bu madenler ihaleyle mi verildi? Adularya Enerji ile KİAŞ arasında ne tip ilişkiler var? Ve ben şurada bütün Hükûmet huzurunda söylüyorum. Sayın Başbakan “Biz birtakım yolsuzların belgelerini genel merkezde tutuyoruz.” diyor. Bunun bir parçasının KİAŞ olduğunu da biliyoruz. Eğer bu bilgiler bana gelmezse, yani artık ben Komisyon Başkanına bu konuda yazdım, o da çaba gösteriyor ama bilgi almakta zorlanıyoruz. KİAŞ’la alakalı, TKİ Genel Müdürlüğü, EÜAŞ Genel Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlıkları dâhil olmak üzere bütün teftiş ve soruşturma raporlarını ve açılan davalar varsa, iddianame ve cevapları dâhil olmak üzere kapsamlı bir bilgi notuyla bekliyorum Nurhayat Hanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Mevlüt Bey, buyurun.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, olay 2006 yılında meydana gelmiş, su basması. EÜAŞ’ın açtığı davanın tarihi 2008. Neden iki yıl beklenmiş? Bir. İki, DSİ’yi buraya davet etmekteki amacımız şuydu: EÜAŞ tarafından DSİ aleyhine dava açıldıktan sonra acaba yüklenici firmaya karşı herhangi bir işlemde bulunmuş mu DSİ? En azından davanın ihbar edilmesi gerekir yükleniciye. Yüksel-Çıldır ortaklığına. Bu yapılmış mı? Ben bunları öğrenmek istiyorum. Ayrıca gerek DSİ’nin açtığı dava gerekse EÜAŞ’ın DSİ aleyhine açtığı davalar ne aşamadır? Bu konularda da bilgi almak istiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Tekrar şunu öğrenmek istiyorum. Sözleşmede bir işletme hakkı EÜAŞ’ın olduğuna göre bu dava açılırken ikisi adına da açılmaz mıydı? Yani sorun iki tane zarar vardı ya da Devlet Su İşlerinin ben çok kısa net, Devlet Su İşlerinin açtığı dava zarar zamanında EÜAŞ da bu zararını Devlet Su İşlerine bildirmiş miydi? Başka deyişle Devlet Su İşleri de EÜAŞ’ın zararı olduğunu biliyor muydu? Sonuçta ikisi de bir kamu kuruluşu ve bu anlamda dava tek açılmalıydı diye düşünüyorum.

Tabii sorunun içerisinde demin de vardı ama arkadaşlar tekrar ettiği için söylüyorum. 2006, 2007, 2010'a geldik. Yani bu süreç böyle. Ben masanın öbür tarafında yüklenici olsam ben de bu yasal hukuki zeminler içerisinde, bu süreç içerisinde, bu sürecin karmaşası içerisinde hukuk savaşında da galip gelmeye çalışırım. Burada, bir kamuda bu işletme hakkı ve esas hakkı Devlet Su İşlerinin olurken niye... Burada anlaşmada ikisinin de çok basit olan bir konuda koordinasyon değil de görüşme diyeyim artık koordinasyona da gerek yok çünkü herkes haklarını koruyacak olduğuna göre burada bir zarar var. Niye bu kadar yıl beklendi, çok basit bir olayda davada hukuki anlamda birleşemediler? Bu sürecin içerisinde o zamandan bu zamana bu demin gene söylediğim sorunun tekrarı olacak- 0, 125 gibi maddi kaynakların bankadan sağlanması tartışılan bir konuda bu kadar yıl beklenilmesinin arkasındaki neden ve niçinler de kafamda soru işareti yapıyor. Bunların da Genel Müdürlük veya alttaki arkadaşlarımızın, yetkili arkadaşlarımızın sorumluluğu varsa da bu sorumlulukları da, nedenlerini de bilmek istiyorum, belgelerini de istiyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Halil Bey, buyurun.

Arkadaşlarımızın sorularını duyduunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, aslında Sayın Vekilimizin sorduğu şeyde bu kadar gecikme niye oldu? Ben kısaca oradaki santralin nasıl çalıştığını bir çok kısa anlatayım. Aslında bu Şanlıurfa HES, Atatürk Hidroelektrik Santralinin membasında bulunan suyun GAP ovasına verilmesiyle birlikte, bu kanalın dibine 10 metrelik bir düşü var, bu su boşa gitmesin diye yapılmış 26x2 megavatlık bir santral. Yalnız sulama mevsiminde çalışıyor. Şimdi, test yapılırken 27/5/2006 tarihinde, müteahhit tarafından, vananın patlaması sonucunda atıl hâle geliyor. Zaten kış çalışması söz konusu değil. Devlet Su İşleri, o sırada müteahhitte sizin hatanız, bizim hatamız, mutlaka bir bilirkişi raporu ve sonuçta bilirkişi raporu vananın kötü olduğunu ve evsafına uygun olmadığını tespit ediyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Vanayı yapan devlet mi, müteahhit mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Müteahhit. Belki kontrolünü DSİ yapıyordur. Çünkü bizim EÜAŞ'ın bu konuda bu kadar şey olduğumuz söz konusu değil. Biz müracaatta bulunduk. 2007 tarihinde de üretim yapamayınca -çünkü sulama mayıs ayında başlıyor- sizin bu mahkeme süreciniz uzun sürer, gelecek sene de üretemeyeceğiz gibi gözüküyor. Bu nedenle bunu biz yapalım dedik ve biz ihale ettik, 350 bin TL civarında bir ihale sonucunda ayağa kaldırdık ve 2007'nin temmuz-ağustosunda da sulama mevsimi bitene kadar da üretim yaptık. O üretimi yaptıktan sonra o yılın cari fiyatları tespit edilecek ki dava açalım. Sonuçta biz orada iki üniteden toplam 130 milyon kilovat saat filan enerji ürettiyoruz. 130 milyon kilovat saatin o günkü karşılığı, cari dönemdeki fiyatlar karşılığı 8,3 milyon TL hesaplanıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani yatırım yapılamadığı için 8,3 milyon liralık elektrik...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Bizim hesabımız öyle. Sonuçta elektrik oldukça pahalı bir meta. 8,3 milyon TL'si üretilemeyen enerjiden, 300 bin lirası da yaptığımız harcama nedeniyle. Tabii bizim muhatabımız DSİ, yani oradaki müteahhitte bizim hiç muhataplığımız yok. Sayıştay da bunu gördükten sonra iki dava birleştirilsin çünkü DSİ'nin zararı olacak gibi. Sonuçta mahkeme bizim lehimize karar verirse biz DSİ'den 8,6 milyon TL alacağız ama DSİ 4,2 milyon TL'lik bir dava açmış. Aradaki farkı DSİ zarar etmesin amacıyla büyük ihtimalle, Sayıştay da bunu 2010'daki raporuna koymuş gibi gözüküyor. Şu anda davalar birleştirilmiş, hem DSİ'nin hem EÜAŞ'ınki. Dava sürüyor. Arkadaşlarımın beni ikazıyla şey yaptım, şu anda bilirkişide. Bilirkişinin vereceği rapora göre... Yani Sayın Başkan, değerli üyeler; geç kalmamışız gibi çünkü 2007'nin cari fiyatları çıkmadan... Bilirkişi şöyle diyebilir: Siz elektriğin kilovatsaatini kaç kuruştan hesapladınız da bunu hesapladınız? 2007'nin fiyatları yıl sonunda oluşuyor, kesin rakamlar. Büyük ihtimalle o beklenilmiş olabilir çünkü ben o zaman, 2008'de yoktum işin doğrusu ama böyle düşünüyorum. Ama geç açılmamış gibi düşünüyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – ELTEM-TEK mi işletiyor?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Sayın Vekilim, şöyle aslında: ELTEM-TEK orayı ihaleyle aldı yani ihalesiz ELTEM-TEK'e verilmiş değil. ELTEM-TEK'in kuruluşu veyahut da hissesi...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Açık ihale mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Açık ihale yapıldı ve ELTEM-TEK kazandığı için orada işletmesi ELTEM-TEK tarafından yapılıyor.

BAŞKAN – Devlet Su İşlerinden gelen arkadaşlarımızın eklemek istediği husus var mı?

Buyurun.

DSİ TEMSİLCİSİ PINAR ARAS – DSİ Genel Müdürlüğünde avukat olarak görev yapıyorum. Açılan her iki davayı da ben takip ediyorum. Yanlış bir bilgilendirme olmasın, davalar birleşmedi. Bizim yüklenici aleyhine açtığımız davada bilirkişi raporları lehimize geldi ancak henüz bir karara çıkmadı. EÜAŞ'ın DSİ'ye açtığı dava da diğer davanın sonuçlanmasını bekliyor. Biz bu davayı da ortaklığa ihbar ettik ancak yüklenici davaya katılmadı. Her iki kurumun ayrı tüzel kişiliği olduğu için biz ancak kendi zararımızı talep edebiliyoruz. EÜAŞ'ın zararını Genel Müdürlüğümüzün talep etmesi mümkün değil. Davayı birleştirerek açmamız hâlinde, EÜAŞ'ın zararını bizim talep etmemiz hâlinde davanın menfaat yokluğu nedeniyle reddedileceğini düşünüyoruz. Bu görüşümüzü de EÜAŞ'a bildirdik.

BAŞKAN – Yani EÜAŞ'ın yükleniciye ayrıca mı dava açmasını önerdiniz?

DSİ TEMSİLCİSİ PINAR ARAS (Devamla) – Zarar nedeniyle EÜAŞ'ın yükleniciye direkt dava açması gerektiği yolundaki görüşümüzü biz bildirdik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Menfaat yokluğu” derken yani...

DSİ TEMSİLCİSİ PINAR ARAS (Devamla) – Evet, biz, kendi Genel Müdürlüğümüzün zararı olmadığı için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama sözleşme sizinle. Şimdi “Menfaat yok.” derken... EÜAŞ'la firma arasında bir sözleşme yok, sözleşmede bundan doğan bir borç yok.

DSİ TEMSİLCİSİ PINAR ARAS (Devamla) – Ama bir zarar olduğu için haksız fiil hükümlerine göre EÜAŞ'ın direkt dava açma hakkı var. Bizim sözleşmemiz var ama zararımız yok. Bu nedenle de...

BAŞKAN – Tabii, üretim kaybindan kaynaklanan zarar burada...

MEVLÜT DUDU (Hatay) – EÜAŞ direkt yükleniciye dava açamaz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Mehmet Bey, bir şey mi sormak istiyorsunuz?

DSİ TEMSİLCİSİ PINAR ARAS – Zaten bize açılmış bir dava var.

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Genel Müdürün izahında... Yani ortaya çıkan bir zarar söz konusu ama zararın miktarının tespitiyle ilgili olarak üretimin yapılmasını beklediklerini söylediler. Yani bu konuda bizzat yaşadığım örnekleri var, Danıştay kararları da var. Dolayısıyla, zarar çıktığı andan itibaren davanın açılması gerekiyordu. Davanın bekletilmesi bence hata olmuş.

BAŞKAN – Şöyle: Geçmişte emsal oluşturabilecek bir üretim olmuş olsaydı...

MEHMET GELDİ (Devamla) – O önemli değil, bilirkişiler onun tespitini yaparlar. Yani bu konu bizzat başımdan geçen, kazanılmış davadan...

BAŞKAN – Neyse, değerli arkadaşlar, DSİ bir tarafta, EÜAŞ bir tarafta, müteahhit bir tarafta; bunu burada biz yargılayacak ve karara varacak bir durumda değiliz ama sonuçta öyle ya da böyle bu hukuki sorunun takibi gerekiyor.

DSİ olarak siz zaten takibinizi yapıyorsunuz. EÜAŞ olarak siz de takibini yapıyorsunuz. Sonuçta eğer bir fark ortaya çıkacaksa yine o, yargılama sonrasında bir mahkeme kararıyla tespit edilecek.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Benim soruma bir cevap alamadım.

BAŞKAN – Haydar Bey'in Sayıştaya sorduğu bir soru var “Niye bunu geç rapora aldınız?” diye.

Mahmut Bey, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, gecikilmiş bir durum yok. Süreçle de ilgili gecikilmiş bir durum yok. Mesela raporumuzun 164'üncü sayfasına bakarsak Enerji Bakanlığının daha 2007

yılında hazırlanmış bir müfettiş raporu var. Yani konunun şimdi daha izahı uygun, kolay. Dolambaçlı olduğu için süreç ancak neticelenmiş. Biz, yapılmadan, EÜAŞ açısından zarar gerçekleşmeden dava açamıyoruz, zararın gerçekleşebilmesi için de yapımın tamamlanması lazım. DSİ açısından da benzer bir süreç var. Dolayısıyla, iki kuruluş arasında ve 4 kişi arasında olan bir olay olduğu için ve arızayla tamamlanması arasında da belirli bir süreç ve bu süreç hukuki bir süreç olduğu için herhangi bir gecikme yok, ihmal yok ama uzun bir zaman almış. Davaların açılması, olayların takibi yönünden - hem idare açısından söylüyorum hem Sayıştay açısından- gecikilmiş bir durum yok.

Başkanım, ne derece hukuki bilmiyorum ama tutanaklara geçsin, bir çözüm önerim var, arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Mademki konu görüşüldü... Bizim arkadaşlarımız asıl bu öneriyi şöyle getirdiler bize... Yönetmeliğin ilgili maddesini okuyorum, diyor ki: “Kesin kabul aşamasına kadar işletmesi devredilecek tesislerin yapım sorumluluğu DSİ’ye, işletme sorumluluğu ise EÜAŞ’a aittir. Bu süre içerisinde imalattan kaynaklanan hatalar DSİ teçhizat müteahhidi tarafından, işletmeden kaynaklanan hatalar ise EÜAŞ tarafından...” Bu, imalattan kaynaklanan bir hata. Efendim, biz olay yerine gittik, bize şunu anlattılar: Mesela, o vananın et kalınlığı eğer 5 santimse homojen değil. Patladığı yer de 1 santim. Vana elimizde olduğu için imalat hatası olduğu çok bariz belli. Dolayısıyla imalattan kaynaklanan bir hatadan dolayı EÜAŞ’ın uğramış olduğu zararı DSİ kabul ederse bu aynı zamanda DSİ’nin zararı olmuş olur, karşı tarafa yönlendirebilir. Yani ne derece hukuki bilmiyorum ama bizim zihin gerimizde de bu var. Yani orta yerde bir mevzuat var, bu mevzuat gereği yapılan hata DSİ tarafından kaynaklanıyor. Bizim zararımız belli. DSİ eğer bu zararı kabul ederse karşı tarafa da açar diye düşünüyorum.

BAŞKAN – İmalatla ilgili hususta zannedersen bir sıkıntı yok yani müteahhit zaten yapma veya yapılanı ödeme noktasında onu kabul edecek ama burada esas tartışma EÜAŞ’ın üretim kaybindan ortaya çıkan zararın tazmininden kaynaklanıyor. Yani burada muhatap kim? DSİ mi, yoksa imalat hatasında bulunan müteahhit midir?

Neyse, sonuçta meselenin aşağı yukarı anlaşıldığı kanaatindeyim.

İlgili kurum ve kuruluş temsilcisi arkadaşlarımızın her iki dava sürecini de yakinen takip etmeleri bizim beklentimiz ve bu konuda da sizlerin bunu izlemesini talep ediyoruz.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 5:** Yurt dışı kredi hesap hareketlerinin takibinde yapılan kredi faiz tahakkuklarının, yıllar itibarıyla ödenen fiili kurlar ve faiz oranları üzerinden düzeltilmemiş

olması nedeniyle, fiilî duruma göre oluşan tahakkuk fazlalığının tespit edilerek hesapların 2011 yılında düzeltilmesini teminen, yatırım aşamasında bulunan tesis maliyetleri ve kısa süreli mali borçlar arasında kayıtlı olan faiz tahakkuklarının EÜAŞ Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Cevap 5: Teftiş Kurulumuzca konunun incelenmesi sonucunda 5/4/2012 tarih BG-2 sayılı İnceleme Raporu düzenlenmiş ve söz konusu rapor T.C. Sayıştay Başkanlığına 12/4/2012 tarih 171 sayılı, TBMM KİT Komisyonu Başkanlığına ise 12/4/2012 tarih 172 sayılı yazılarımız ile gönderilmiştir. Söz konusu inceleme raporunda, Kurumsal Kaynak Planlama Projesi kapsamında yeni oluşturulan ORACLE sisteminin devreye girmesi ile birlikte, kredi takip modülünün 1/1/2008 tarihinden itibaren ORACLE sistemi üzerinden takip edilmeye başlandığı, ancak kredi tahakkukları için oluşturulmuş olan kredi takip modülünün hatalı çalışmasından dolayı krediler modülünün olması gerekenden fazla faiz tahakkuk ettirdiğinin tespit edilmesi üzerine 2011 Temmuz ayından itibaren krediler modülü ile faiz tahakkuku yapılması işleminin durdurulduğu ve sistemin doğru şekilde çalışmasının sağlanmasına yönelik gerekli yazılımların yapılıp bitirilmesine kadar manuel hesaplama geçildiği, ilgili personelin söz konusu hatalı işlemlerin düzeltilmesi için gerekli çalışmayı yaptıkları, bu itibarla bu aşamada ilgili personelin disiplin yönlü sorumluluklarının aranmasına gerek görülmediği; ancak idari tedbir yönünden, bundan sonraki uygulamalarda, faiz tahakkuklarının doğru şekilde yapılarak benzeri hatalı işlemlere yer verilmemesi konusunda yetkili ve sorumlu personelin dikkatinin çekilmesinin, kredi faiz tahakkuklarının hatalı şekilde çalıştığı tespit edilmiş olan krediler modülünün tekrar doğru verileri yansıtacak şekilde çalışması için başlatılmış olan çalışmaların devam ettirilerek bilgisayar yazılım programının bir an evvel işletmeye konulmasının sağlanması hususlarında Mali İşler ve Finans Yönetimi Dairesi Başkanlığının uyarılmasının yerinde olacağı sonuç ve kanaatine varıldığı ifade edilmektedir.

Bu öneri doğrultusunda yetkili ve sorumlu personelin dikkati çekilmiş ve ilgili dairemiz de uyarılmıştır.

Bunun sonucunda, 2011 Temmuz ayından itibaren tahakkuklar manuel olarak hesaplanmış, ilave tahakkuk yapılmayarak fazlalıklar eritilmiş, gerekli iptal işlemleri yapılmış ve 2012 yılına, sadece dönemsellik açısından olması gereken faiz tahakkuklarının devredilmesi sağlanmıştır.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili olarak söz talebi yok.

Ne oldu sonuç, düzeltildi mi işler Mahmut Bey?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, isterseniz kısa bir cevap verebilirim ama işler düzeltilmiş. Biz rapora katılıyoruz. Eğer istenirse de iki dakikalık bir açıklama yapabilirim.

BAŞKAN – Tamam, gerek yok.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle yoğun bir kurumu inceliyoruz ki birine bakarken diğer öneri geçiyor. 1'inci öneride daha Demir Export var, Kangal madenleri var yani bunların hepsini kaçırıyoruz. Arkadaşların da bir an önce bitirelim kaygısı var.

BAŞKAN – Hayır, hayır bu öneriyi geçmedik.

AYKUT ERDOĞDU (Devamla) – Ben nezaketsizlik etmek istemiyorum. Bunu da çok dostane söylüyorum, çok resmî de konuşabilirim. Yani öyle bir şeyin içerisindeyiz ki sizlere saygısızlık da etmek istemiyorum ama ORACLE'ın bu ERP sistemi özel sektörde her yerde kullanılıyor yani “Yanlış hesaplamış.” derken neyini yanlış hesaplamış Sayıştay kısaca bunu bir açıklasın, ondan sonra ben söyleyeceklerimi söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun Mahmut Bey.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, şirketin yazılım programının yaptığı kredi faiz tahakkuklarında ödenen fiilî kurlar ve faiz oranları üzerinde gerekli olan düzenlemelerin yıllar itibarıyla yapılmamış olması nedeniyle 2010 yılında geri ödemesi sona eren dokuz ayrı kredi için kredilerin sona erdiği tarih itibarıyla toplam 3 milyon 768 bin 172 TL faiz tahakkuk fazlası gelir kaydı yapılmak suretiyle kapatılmış. Biz müteakip dönem mali tablolarında aynı problemin devam etmemesi için 2010 yılında yapılacak bir çalışmayla hesaplarda kayıtlı olan fazla faiz tahakkuklarının tespit edilip kayıtlara alınmasının uygun olacağını düşünmüştük. Müfettiş sıkıntının şöyle oluştuğunu tespit etmiş efendim: “Şirketin yurt dışından elde ettiği kredileri termik santrallerin yapımında kullandığı, şirket 2006 yılından bu yana yeni kredi almamasına rağmen DSI'den 530 milyon lira bir kredi devraldığı, şirketin söz konusu kredilerinin takibini muhasebe paket programı içerisinde bulunan kredi takip modülü ile yapmakta olduğu, 2007 yılından itibaren faiz tahakkuklarının söz konusu modül üzerinden hesaplanmaya başladığı ancak mahsup kayıtlarının şirkette kullanılan daha önceki sistem olan SYS yani muhasebe programında yapıldığı, Kurumsal Kaynak Programlama Projesi kapsamında yeni oluşturulan ORACLE sisteminin tam olarak devreye girmesiyle birlikte kredi takip modülünün 1/1/2008 tarihinden itibaren ORACLE sistemi üzerinden takip edilmeye başlandığı, ancak krediler modülünün olması gerekenden fazla tahakkuk tutarı hesaplandığının tespiti üzerine 2011 yılında gerekli düzeltmelerin yapılabilmesi ve hesap bakiyesinin doğru hâle getirilebilmesi için Temmuz 2011 ayından itibaren kredi modülü ile faiz tahakkuku yapılması işleminin durdurulduğu ve sistemin doğru şekilde çalışmasının sağlanmasına yönelik gerekli yazılımların yapılıp bitirilmesine kadar manuel hesaplama geçildiği...” Burada üç sistem var. Birbirinden geçmeler arasında bir mutabakatsızlık söz konusu. Dolayısıyla böyle bir sorun orta yere çıkmış. Sayıştayımız bunu denetlemiş, ki çok karmaşık bir sürecin içinde bir hata olduğu böylece tespit edilmiş. Dolayısıyla sistem işlemeye başlamış.

Müfettişin tespitini rapordan, eğer isterseniz, niye katıldığımızla ilgili birkaç paragraf okuyabilirim. Biz, müfettiş raporumuzu inceledik. Sayıştay raporunda çok büyük bir bölümü özetliyoruz, hem müfettişin koskoca bir raporunu özetliyoruz. Dolayısıyla, biz aslında fazla yük almış olduk üzerimize. Bizim raporumuzda olan bir şeyi mümkün olduğu kadar özetlemeye çalışıyoruz. Bu da tabii sözü uzattığımız gibi algılanmazsa müfettişin ne tespit ettiğini aktarabilirim; değilse, biz müfettiş raporunu inceledik ve müfettiş raporuna katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben buradaki sorunu diğer kurumlardan da bildiğim için, sorun sadece bir kredi değil, birkaç kredi olması ve bu işlemlerin birkaç işlemi de içermesi. Mühim olan, geçmişe yönelik bu hatalar dolayısıyla kurum zararının oluşup oluşmadığına yönelik bir tespit yok anladığım kadarıyla. Çünkü benim kötü tecrübelerim var ama zaman almayayım, anladım ben durumu.

Teşekkür ederim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, tabii, bütün suçu ORACLE’ a yüklemişler ama ben EÜAŞ’ ta bu sene ilk defa görev alıyorum. Allah kısmet ederse detaylı olarak inceleme fırsatı bulacağım.

“ORACLE sistemi” diyorlar ama ORACLE sisteminde kredi faiz tahakkuklarının nasıl hesaplanacağını söyleyenler yine mali kuruluştaki görevli arkadaşlar. Dolayısıyla, burada bilgi işlemci daire başkanı arkadaşın çıkıp konuşması lazım. Yani neticede ORACLE sisteminde değil, mali kuruluştaki görevli arkadaşların vermiş oldukları formüllerin bilgisayara aktarılması neticesinde hesaplanıyor. ORACLE’ da hata bulunmaması lazım. ORACLE’ a yanlış komut söyletelerde bence hata bulunması lazım. Bunu belirtmek istiyorum çünkü bilgisayar programcılarının hangi koşullarda çalıştığını iyi bildiğim için, onlara ne verilirse onlar onları programlar ve bilgisayar o sonucu verir.

Arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, Bilgi İşlem Daire Başkanımız burada mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yok Başkanım.

BAŞKAN – Peki, siz ne diyeceksiniz Halil Bey?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, aslında zaten ORACLE’ da hata olduğunu filan söyleyen biz değiliz yani ORACLE’ da bir yazılım var. Biz onu, evet, yanlış vermiş olabiliriz, onu araştıracağız, zaten ilgililerin de dikkatini çekmişiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Takip modülünün hatalı çalışmasından dolayı yani...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Verileri verenlerin yüzünden olabilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Hatalı çalışması” demek sistematik bir eksiklik ama siz mesela... “Kaç güne ne kadar faiz olacak?” onun birtakım temel girişleri var, en basit muhasebe programında bile var. Neyse...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, aslında kredi geri ödemelerinde faizi filan fazla ödemiş veyahut da kurumu zarara sokmuş durumda değiliz. Bu tamamen muhasebe kayıtlarıyla alakalı. Biz kredi faizlerini altı ayda bir ödüyoruz ama her ay muhasebeleştirilmesi lazım. Bu takip modülü faizleri yüksek gösteriyor ama bizim ödediğimiz faiz miktarı filan değişmiyor. Bunu fark etmişiz, biz de fark etmişiz, Sayıştay da. Sonra, temmuz ayından itibaren “Manuel yapalım ama bu yazılımı da düzeltelim.” anlayışındayız. Şu anda da yazılımı düzeltmek üzere ilgili şirketle görüşüyoruz. Bu takip modülü ileride herhâlde doğru çalışacak. Şu anda manuel yapıyoruz ama EÜAŞ’ın bundan dolayı uğramış olduğu bir zarar söz konusu değil.

BAŞKAN – Harun Bey, buyurun.

HARUN KARACA (İstanbul) – Aslında, sanıyorum Aykut Bey de, ben de, arkadaşlar da olayı gayet iyi anladı. Burada, bakın, ben açıkça bir şey söyleyeyim. Aslında son Sayıştay Denetçisi olan Arkadaşımız çok doğru bir şey... Verdiğiniz spectlerle ilgili... Yalnız, sizin bilgi işlemin finansmanında bir sıkıntı var, muhasebeyle ilgili özellikle bir sıkıntı var. Benim mesleki tecrübem olduğu için de söylüyorum. Yani, şimdi “Babadan kalma usullere döndük.” gibi bir intiba var burada. Artık “manuel” demek, bu noktaya gelmiş. Onun için arkadaşların ciddi manada bir ikaz edilmesi gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, süreç devam ediyor o zaman. Bu uyardığınız şekliyle “Bir fazla ödeme yok.” diyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, iki kısımdan oluşuyor raporumuz ve önerimiz. Birinci kısım, bu konunun incelenmesiyle ilgili. O kısmın gündemden çıkarılmasına, diğer kısmın da izlenmesine karar verebiliriz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İnceleme yapıldığı için incelemeye ilgili olan hususun gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer kalan kısmın da izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 6:** Sayıştay raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Cevap 6: Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Diğer önerilerle ilgili olarak söz talebi var mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Öneriyle ilgili mi? Bağlı ortaklıklar değil bu, onu ayrıca konuşacağız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok, bağlı ortaklıklar değil de daha önceki şeyle ilgili, 1 no.lu öneride eksik kalan hususlarla ilgili birkaç şeyim var.

BAŞKAN – Şunu bitirelim isterseniz. Genel değerlendirmede tekrar döneriz, sorun değil.

Ali Bey, sizin diğer önerilerle ilgili mi, yoksa genel mi istiyorsunuz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ara öneriler değil mi “diğer öneriler” dediniz?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – İç öneri 14, sayfa 78.

BAŞKAN – Bu, “Afşin A ve B santralleri” diye başlayan öneri mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Evet, evet.

BAŞKAN – Tamam, okutalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **İç Öneri 14:** Afşin A ve B santralleri ile Çan ve Soma santrallerinde, yakıt miktar yetersizliği nedeni ile üretim kaybında önceki yıla göre meydana gelen önemli artışın nedenlerinin incelenip gerekli önlemlerin alınması önerilir.

BAŞKAN – İç önerinin görüşülmesi talebini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cevabı alalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Cevap 14: 2010 yılı program ve fiilî gerçekleşen kömür miktarı için;

Afşin-Elbistan A Termik Santralinde 2010 yılı kömür miktarı 12 milyon 41 bin 625 ton olarak programlanmıştır. Gerçekleşen kömür alım miktarı 5 milyon 174 bin 736 ton olup gerçekleşme oranı yüzde 43'tür. Santralin 4'ncü ünitesi kanat arızası, 3'üncü ünitesi generatör arızası nedeniyle devre dışıdır. Ayrıca TEİAŞ ve YTM istediği zamanlarda diğer iki ünite yedek olarak bekletilmiştir.

Afşin B Termik Santralinde 2010 yılı kömür miktarı 17 milyon 171 bin 482 ton olarak programlanmıştır. Gerçekleşen kömür alımı miktarı 16 milyon 520 bin 294 ton olup gerçekleşme oranı yüzde 96,2'dir. Yüzde 100 gerçekleşmeme nedeni TEİAŞ ve yük tevzi merkezi istekleri doğrultusunda grupların yedek olarak bekletilmesidir.

Soma 1-6 ünitelerinde, 2010 yılı kömür miktarı 3 milyon 822 bin 71 ton olarak programlanmıştır. Fiilî kömür alım miktarı 3 milyon 592 bin 756 ton olup gerçekleşme oranı yüzde

94'tür. Yüzde 100 gerçekleşmeme nedeni ise TEİAŞ ve yük tevzi merkezi istekleri doğrultusunda grupların yedek olarak bekletilmesidir.

Soma 7-8 ünitelerinde 2010 yılı kömür miktarı için çevre mevzuatına uyum gerçekleştirilemediğinden Mayıs ayından itibaren üretim programı verilememiştir. Çan Termik Santrali 2010 yılı program kömür miktarı 1 milyon 715 bin 950 tondur. Fiilî kömür alımı 1 milyon 755 bin 710 ton olup yüzde 102,3 olarak gerçekleşmiştir. Çan Termik Santralinde kömürdeki kükürt oranının en fazla yüzde 4 olması ve kükürt miktarının değişimine bağlı olacak şekilde nihai kömür fiyatının oluşturulması TKİ'den talep edilmiştir. 2012-2014 protokol görüşmelerinde bu konu tekrar gündeme getirilmiş, ancak TKİ teknik gerekçelerle ve kendi Sayıştay raporlarına istinaden bu talebimizi kabul etmemiştir. Konu ile ilgili olarak öneri doğrultusunda TKİ nezdinde girişimlerimiz devam edecektir.

Soma için kömürün kurutularak santrale verilmesi TKİ'den yazılı olarak talep edilmiştir.

TKİ nezdinde gerekli girişimlerde bulunularak iyileştirmeler yapılacaktır. Şirketimize bağlı maden sahalarında istenilen evsafa kömür üretimi yapılabilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Üretim kayıplarındaki artışın nedenleri araştırılarak çözümü yoluna gidilecektir.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Özellikle Çan'dan başlayarak diğer konuları da açmak istiyorum. Çan Termik Santrali akışkan yataklı kirecin kullanıldığı model içerisinde çalışan bir santralimiz. Burada kazanların işletilmesiyle kömürün verilmesinde her santralde olduğu gibi bu santralde de farklı kaloriler verilmiştir ve bu kaloriler içerisinde de burada da bahsedildiği üzere kalorileri belli olmamış ama oldukça yüksek, 2.800 ortalama, kazana göre hesaplanmıştır linyit kömüründe. Burada bu ocağa istinaden termik santral yapılmıştır ancak burada söyleniyor ama uygulamada hâlâ bu savın devam ettiğini söyleyebilirim. Bu anlamda da bu nedenle ve diğer söyleyeceğim... İki aydır da termik santral şu anda Çan'da çalışmıyor. Soma ve diğerlerini de söylemek istiyorum. Neden çalışmadığını... Acaba elektriğin bu fiyat analizleri içerisindeki ... mi kaynaklanıyor? Diğer, EİE'ye verdiğimiz anlaşmalardan mı kaynaklanıyor? Bu, kömürden mi yine kaynaklanıyor? Ama şunu da biliyorum ki özel sektörden kömür alarak, paçallastırılarak -hâlbuki yapılmaması gereken, sözleşme içerisinde burada kömürün verildiğini net biliyorum. Bu da bu kömür ocağındaki bu sözleşmenin, ikili, Enerji Bakanlığı... Ama yine de linyit ocağı, Soma'daki işletmeden kaynaklanan bu tekniğin hâlâ devam ettiğini söyleyebilirim. Bu anlamda da bu iki aylık süre içerisindeki bu kömür anlaşmalarının hâlâ burada devam ettiğini söylüyorlar ama bence iki aydır da şu anda Çan Termik Santralinin çalışmadığını fiilen, geçen EİE'de de aynı şekilde söylemiştim, burada söylüyorum.

Burada, bu, kömürden mi kaynaklanıyor, yoksa -bundan önce söyledim- bu, fiyatların ortalama baz alınarak burada diğer santrallerdeki anlaşmalara dayalı olarak üretimin bizdeki, devletteki, EÜAŞ'taki santrallerin kısıtlanmasından mı kaynaklanıyor, onu bilmek istiyorum.

Özellikle bu 14'üncü madde sadece bu yıl değil, geçmiş yıllarda da çok dikkat edilmesi gereken konulardan bir tanesi. Yine, Soma'nın diğer ünitesinde de yine bu aynı şekilde. Uygulamalardan birisi olarak söylemek istiyorum. Ve bunun için de bu iç önerinin, 14'üncü önerinin izlenmesinde fayda olduğunu görüyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şöyle yapalım: Çok vakit almadan, bu 14, 15, 16...

BAŞKAN – Şöyle: 14'ü bir görüşelim, sonra...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, bunu görüşürken... İsterseniz ayrı görüşelim, ben hızlandırmak için...

BAŞKAN – Şimdi o 14'ü bir şey yapalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bunlar birbiriyle bağlantılı olduğu için ben hepsi üzerine konuşayım.

BAŞKAN – Tamam. O zaman bir dakika...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – 9'da da var aynı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman 14'e konuşup onlardan bahsedeyim, boşuna oylamayın bence hiç.

BAŞKAN – Peki.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Buradaki temel sorun şu arkadaşlar: Temel sorun, kömürün gelirken yeterli kalitede olmaması, nem, kükürt, boyut sebebiyle yeterli kalitede olmaması dolayısıyla bizim termik santrallerimizde sürekli arıza çıkması, istenilen düzeyde enerji üretimi yapılamaması ve sürekli kesintilere uğraması çok önemli bir sorun. Bu sorunun altına baktığınızda işte bu kömür madenlerinin redevans karşılığı kiralanan şirketlere yönelik yeterli kontrol mekanizması kurulmaması sorunu var. Yani redevans sözleşmesi yapılıyor, işte 30 milimetreye kadar boyutta kömür gelecek, e, firma bunu kıracak. E, kırarken zavallı firma zarar etmesin, biz de kontrol mekanizmalarını kurmayalım; gelsin büyük kömürler. Şimdi, belirli ölçüde kurutması gerekiyor kömürü, gine maliyet. Kurutmuyor, sulu kömür yığıyor. İşte, kükürt oranının düşürülmesi için lav var, "kriblaj" denilen işlemler var, bunlar da maliyet. Ve hiçbir kontrol mekanizmasını kurmadığımız zaman da biz işte elektrik enerjisi üretiminde çok büyük bir zarar ediyoruz.

Baktığımızda, yüzde 55'i... Bu 16 no.lu öneride diyor ki: "Kömür kalite düşüklüğü nedeniyle üretilmeyen enerji miktarı oluştuğundan bu kayıpların daha da azaltılabilmesi için..." Aslında bu enerji yönetiminde benim hep dile getirdiğim, bu kömürden başlayan suistimal, kötü yönetim

mesalesinin uzun vadeli yansıması. Peki, bize nasıl yansıyor bu süreç? İşte, geliyor, vatandaşa daha pahalı elektrik olarak yansıyor. İşte, Tortum'daki Bağbaşı'ndaki HES'teki, kızın cevizinin sularını almayla yansıyor.

Ve bir de ben şunu EÜAŞ'a sormak istiyorum: Biz kamu santrallerini sürekli düşük kapasiteyle çalıştırıyoruz. Bunun sebebi bunlar olduğu gibi, bir de bu yap-işlet-devret meselesinde elektrik alma yani bu piyasaya tevzi merkezinin talepleri doğrultusunda mı bu düşürülüyor?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet.

AYKUT ERDOĞDU (Devamla) – Yani alım garantisi verilmiş, onlardan almasak da parayı ödeyeceğimiz için onlardan almak amacıyla kamu santralinin üretimini...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Toplu cevap vereyim isterseniz.

AYKUT ERDOĞDU (Devamla) – Tamam, ben bunu da sormuş olayım.

Buradaki görüşmelerin uzamamasının bir diğer yolu da Enerji Bakanlığının bize bilgi ve belge akışının sağlıklı olmasıdır çünkü burada lüzumsuz bir şey söylemek de istemiyoruz. Bir sürü konu soruşturulmuş, üzerinden geçilmiş. Belgeleri hızlıca alabilirsek, bakarız, sorunlu alanları konuşuruz, boşuna da böyle aç beklemiş olmayız hiçbirimiz.

Bir de burada bu ÇEAŞ ve Kepez meselesi var. Uzan meselesinde davanın son aşamasıyla alakalı burada uzun bilgi vermenize belki gerek yok, kısaca Komisyonu bilgilendirirsiniz ama son kısımda, bizim için Türkiye olarak bu risk kalktı mı uluslararası tahkimde, bunu merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Halil Bey, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; aslında hakikaten ya kendimizi ifade edemiyoruz ya da anlaşılamıyoruz. Şimdi, ben, 2012'nin Mart sonu itibarıyla üretimimizin kaynaklara göre dağılımının yüzde 38 kömürden, yüzde 14 doğal gazdan, yüzde 47 hidrolikten ve yüzde 1,4'te sıvı yakıttan olduğunu söyledim.

Şimdi, doğal gazı az kullandık. İthal enerji, primer enerji kaynağı olduğu için az kullandık, sularımız geldi sularımızı kullandık, kömürü... Mesela Çan Termik Santrali, 2011 yılı içerisinde birinci ünite 7.183 saat çalışmış. Bu şu anda Türkiye ölçülerinin çok üstünde bir şey. Bizim termik santrallerinin...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir konuyu anlamadık, kendimizi ifade edemiyoruz derken ne demek istediniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Yani bunları söyledim Sayın Vekilim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Neyi yanlış anladım, onu merak ediyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Sayın Vekilim, diyorum ki biz termik santrali normal çalıştırıyoruz ama Sayın Vekilim dedi ki: “Çan Termik Santrali çalışmıyor.” Ben diyorum ki bakın 2012 yılında şu ana kadar mart sonu itibarıyla 2.169 saat çalışmış, şu anda da çalışıyor hâlen. Devreden çıkartmamız söz konusu... Bende on-line şeyi var, şu anda Çan’ın bir ünitesi 150 megavat çalışıyor, burada on-line görebilirsiniz. Bakın, evet, Çan bu sene, ben size söyleyeyim, on gün çalışmadı, bu sene yalnız on gün çalışmadı. Bunun sebebi de su fazlalığı nedeniyle termik kaynaklar ihtiyaçtan fazla olduğu için talep azaldı. Şimdi nisan ayında talep azalıyor, nisan ve mayısın ortasına kadar. Ocak, şubatta biz hepsini çalıştırdık. Bu ülkede doğal gaz krizi yaşandı ocak, şubatta, doğal gaz biliyorsunuz ancak rezidanslara verildi, yeterli miktarda arz edilemedi ve buna rağmen, bu ülkede elektrik kesilmedi. Yani kömür santralimiz eğer çalışmıyor olsaydı, şimdi 7.183 saat birinci ünite geçen sene çalışmış, ikinci ünitemiz 7.257 saat. Aslında, normalde termik santrallerin fizibil çalışma süreleri 6.500 saat, ama biz Çan Termik Santralini bunun üzerinde çalıştırmışız. Şu anda da 2012 yılında da ilk üç ayda 2.169 saat ve bu da üç ayın tamamında çalıştırıldığını gösterir. Şu anda, hâlen dediğim gibi 150 megavat... İsterseniz bizim on-line izleme sistemimizi size her zaman gösterelim, ne Çan’da ne Çatalağzı’nda çalıştırılmama söz konusu değil, bir tek sıkıntımız var, sıkıntımız Afşin A Termik Santralinde, bunu burada da yazdık zaten cevabı verirken. Afşin A Termik Santralinde 3 ve 4’üncü ünite yaklaşık üç senedir arızalı. Ancak bir tanesini, 4’üncü üniteyi doğrudan temin yoluyla imalatçı firmasına verdik ve bu nedenle de şu anda biliyorsunuz doğrudan temin yoluyla verdiğimiz ihaleler neticesinde arkadaşlarımız soruşturma geçiriyorlar.

Şimdi, Sayın Vekilim...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar verdiniz doğrudan teminat...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – 7 milyon 8 milyon dolar civarlarında.

Yani doğrudan temin şunun için veriliyor: Kazanın rehabilitasyonu var, kazanı rehabilite eden firmanın garanti verebilmesi için ancak imalatçısının olması lazım. Açık ihale yaptığımızda diğer firmalar bu garantiyi vermiyorlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hangi firma bu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Daha önce Kangal’ı verdiğimiz Trans Elektro’ydu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siemens mi aldı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Hayır hayır, Siemens’e vermedik.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli üyeler; santrallerimiz, aslında şu anda rehabilitasyon eksikliği nedeniyle belki sıkıntılı olabilir. Ama ben hâlen 6 bin-6.500 saatlik zaman süresinin daha fazlası çalıştığımızı size belgelerle göndereyim. Santrallerimizin özel sektörün santralleri çalışsın diye falan çalıştırılmaması söz konusu değil. Kaldı ki bence özel sektör santrallerinin de zamanında çalışması

lazım. Çünkü bu özel sektör santrallerini arz güvenliğini sağlamak üzere yaptılar. Bunlar kredi geri ödüyorlar. Çalışmamaları hâlinde krediyi geri ödeyemeyecekler ve şu andaki yasa gereği de özel sektör arz güvenliği nedeniyle santrali yapamazsa gelecekte Türkiye karanlıkta kalabilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu tehdit...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Tehdit falan değil Sayın Vekilim, yani şimdi ya da şöyle yapın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Türkiye karanlıkta kalmaz merak etmeyin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Şimdi, bakın, ben Çatalağzı'nda rehabilitasyon için inceleme yaptırdım. Firmanın bir tanesi, firma da değil, bizim TÜBİTAK danışmanımızın içinde bulunan bir tane Amerika'da şu an Lake Üniversitesinde görevli doktor arkadaşımız geldi dedi ki “Ben Çatalağzı'nda sizin şu anda kullandığınız yardımcı yakıtı sıfıra indireceğim yapacağım şeyle.”

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – ...anlatmayın bize; geldi, adam bir şeyler söylemiş...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Diyorum ki 90 milyon dolar gelir getirecek EÜAŞ'a KİK'ten bizi kurtarın hemen verelim, yaptıralım, bunu biz de kazanalım ülke de kazansın. Şimdi, KİK “açık ihaleyle çıkın” diyor. Açık ihaleye çıktığımızda işte Trans Elektro gibi yahut bir başkası gibi işi yarım bırakıp giden firmalar karşımıza çıkıyor. Maalesef böyledir veyahut da bazı firmalar şu andaki KİK kuralları gereği dolaylı zararlardan veyahut başka şeylerden ihalemize girmiyor. Ama bunlar ayrıntı, benim herhangi bir santralimizin çalışmadığını söylüyorsanız buna katılmam mümkün değil. Şu anda Çan çalışmıyor diyorsunuz, çalışıyor, Çatalağzı çalışıyor, Afşin B çalışıyor, A santrali çalışıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Soma...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Soma da çalışıyor, şu anda altı ünite çalışıyor, Sayın Vekilim altı ünite çalışıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Cevabınızda “Çalışmıyor” diye yazmışsınız.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Hangisinde?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – TETAŞ raporunda santrallerin yüzde 50 ve yüzde 70 kapasiteyle çalışırken...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Soma altı ünite çalışıyor diyorum. 2010'da da çalıştı.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, şimdi bu karşılıklı konuşmalar maalesef kayıtlara girmiyor. Yani eğer merak ettiğimiz hususlar varsa, tekrar söz vereyim.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Birincisi Sayın Genel Müdür diyor ki: “İşte, ihale bizim önümüzde engel, açık ihale yaptım.” Yahu, şartnamesini doğru yazarsınız dersiniz ki bu kadarlık ben garanti istiyorum. O garantiyi veriyorsa zaten gelir alır. Eğer başka firma o garantiyi veriyorsa gider ondan alırsınız. Doğrudan teminle alım yöntemi yasaktır, suçtur, soruşturma yapanın eline sağlık, bir.

İkinci meseleye gelecek olursak, yani TETAŞ raporuna biz baktığımızda kamu santrallerinin yüzde 50 kapasiteyle kullanıldığına yönelik tespitler var tablolara baktığımızda. TETAŞ raporu gelsin, ona da bir bakalım. Yani doğal gaz çevrim santrallerinin yüzde 130 kapasiteyle çalıştığına yönelik ben tabloları hatırlıyorum ama şimdi bunu yormayalım sadece bu ihale konusunu düzeltmek istedim. Çünkü bu ihale anlayışı doğru anlayış değil tehlikeli bir anlayış. Açık ihaleyle doğru bir şartnameyle, doğru bir tanımlamayla bunlar yapılabilir. Eğer bir engeliniz varsa biz milletvekilleri, burada iktidar var, muhalefet var, yasal bir düzenleme gerekiyorsa Sektörler Kanunu Yasası var getirirler önümüze biz bunu çıkarırız ama ihale yapmadan işlem olmaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, orada ben şöyle algıladım Halil Beyin dediğini: Özellikle yeni, yenilikçi birtakım şeyler yapmaya kalktığınız zaman tabii bunu her zaman tanımlayamayabiliyorsunuz. Yani oradaki özellikle gelen o akademisyen arkadaşımız bu rehabilitasyon noktasında şunlar şunlar yapılması lazım, şöyle bir proje uygulanması lazım dediği zaman veya bir başka bir şey de olabilir karşılaştıkları...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şartnameye şöyle bir şey yazalım Başkan: “Biz patent hakkıyla birlikte ancak...”

BAŞKAN – İşte o zaman da, bu sefer de şey diye, ya niye siz doğrudan doğruya tanımlıyorsunuz? Yani bir açmazımız var bu konuda, artık nasıl yaparız...

Siz söz mü istediniz Mahmut Bey, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, tartışılan konularla ilgili incelemeyi yapan teknik arkadaş kısa bir açıklama yapmak istiyor.

BAŞKAN – Tamam buyurun.

SAYIŞTAY UZMANI ALİ ÖZDER – Sayın Başkanım, bu, özellikle iç öneri 14’le ilgili tespitlerimle ilgili bir açıklamada bulunmak istiyorum, o da şudur: Şimdi, sayfa 78’de raporun sondan dördüncü paragrafında EÜAŞ genelinde katı atıklı santrallerde yakıt miktar yetersizliği nedeniyle önceki yıla oranla önemli bir artışın olduğu tespiti var. Bu artışın nedenleriyle ilgili yaptığımız araştırmalarda baktık ki santrallere talep edilen miktarda kömür gelmiş. Kömürün miktarıyla ilgili bir sorun yok. Sorun, kömürün santrallerde kullanımıyla ilgili bir sorun ve bir alt paragrafta da bu tespisi, tespiti yapmışız, demişiz ki: “Afşin A ve B santralleriyle Çan ile Soma santrallerinde görülen yakıt miktar yetersizliği nedeniyle üretim kaybı büyük oranda kömür rutubetinin arttığı zamanlarda

kömürün transport ve silolarda tıkanma yapması ve dolayısıyla kazanlara yeterli kömür beslenememesi veya akışkan yataklı Çan Santralinde olduğu gibi yanma yatağına beslenen kömürün içeriğindeki yanabilir kükürtün ortalamaların üzerine çıktığı durumlarda Kazan'a yeterli kömür beslenememesi." Neden beslenemiyor? Çünkü çevre mevzuatı gereğince baca gazında bin miligram normal metreküp kükürt dioksit miktarı aşıldığında cezaya girilmemesi için mecburen kazanda yük düşülüyor. Bu da kayıtlara bu sefer kömür miktar yetersizliğinden üretim kaybı diye giriyor.

BAŞKAN – Peki, ne yapacak o zaman? Yani bu bir açmaz değil mi?

SAYIŞTAY UZMANI ALİ ÖZDER – Sayın Başkanım, tabii ki açmazın en büyüğü hem de çünkü burada TKİ ile biz son dört yıldır zaten sürekli bu konunun üzerinde duruyoruz. Kazan dizaynına uygun kömür beslenmesi diye. Ancak TKİ verdiği cevaplarda ben yüzde 4'lük kükürdü olan kömürü istenilen miktarlarda veremem, rezervim buna uygun değil bu kömürle idare etmek zorundasınız gibi bir yaklaşım sergiliyor. Böyle olduğu durumda da biz enerji üretilmiyoruz.

BAŞKAN – Anladım da bazı yerlerde özel durum var, mesela Halil Bey izah etti, Çan'da linyit olduğu için zaten oraya santral kurulmuş. Şimdi bizim, tutup da Çan'ın linyitine kusur bulup da başka bir yerden linyit getirecek halimiz de yok.

SAYIŞTAY UZMANI ALİ ÖZDER – Sayın Başkanım, izin verirsiniz açıklayayım onu da.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle söylemek istemiyor, o kalitedeki kömüre göre sözleşme yapılmış, adam göndermiyor.

SAYIŞTAY UZMANI ALİ ÖZDER – Hayır hayır...

Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY UZMANI ALİ ÖZDER – Konu şudur: Yani detaylarıyla bu konuyu inceliyoruz, ben zamanında TKİ'yi de denetlemiş bir denetçi olarak konunun bütün detaylarına hâkim bir insanım. Konu şudur: Havzadaki kömürün teknik özelliklerini tam olarak yansıtan bir santral dizaynı yapılmamıştır işin başında, konu bu. Yani TKİ az ya da çok, burada bir dizayn yapılmış, demiş ki yüzde 4 kükürtlü kömür gelirse bana, ben şu anki çevre mevzuatının sınır değeri ne bin miligram normal metreküpte bu kazanı optimal çalışma yükünde çalıştırabilirim diyor. Ama geçen süreçte kömürün temiz kısımları daha önce üretilmiştir, TKİ kısmını şu anda da bilmiyorum. Bu düşük kükürtlü kömürler kalmadığından TKİ de diyor ki benim elimde bu dört kükürtlü kömür yok artık. Size beş altı hatta yedi kükürtlü kömür vereceğim gelecekte, sahanın ilerileri hep böyle diyor. Peki, o zaman ne yapacağız? Bir anda çevre mevzuatı binin üzerine çıkamazsın kükürt dioksitte diyor. E, o zaman yapacağımız tek şey var, ya buraya baca gazı arıtma tesis yapacağız ya yük düşeceğiz, başka çaremiz yok. Çevre normlarını da aşacak halimiz yok, sürekli ceza geliyor. Böyle bir enteresan açmazın içinde burası şu anda yani, konu budur.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun. Çan’dan...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Hayır, ben, Sayın Genel Müdürüm kendini ifade ediyor herhâlde, ben de kendimi çok iyi ifade ediyorum. Anlaşamadığımız nokta ifadelere aslında bizi daha iyi ifade etmesi lazım, kendisi teknik personel, o anlamda anlamıyoruz.

Şimdi, efendim, kesinlikle Sayışta’daki arkadaşlarımıza katılıyorum. Termik santralin kurulmasının nedeni Çan’daki termik santraldir ya da Soma’daki termik santraldir ya Elbistan’daki termik santraldir. Oradaki, Genel Müdürümüzün de dediği gibi, kazanların yapılış tarzı, teknolojisine göre... Oradaki kömürlerden örnek Almanya’ya götürülmüştür. Türkiye’deki teknoloji yeterli olmadığı için. Almanya’daki firmalar da bunu... Öyle söyleyeyim, yani ben Çan’da olanı da anlatıyorum. Çuvallara, kamyonlara sardık, numuneler alındı ve Almanya’ya götürüldü. Bu Elbistan için de geçerli oldu. Kazanlar, yani termik santral buna göre dizayn edildi, buna göre kökürdü alındı. Şimdi, kömür ocağı o vasıfta verdiği o kömür numunelerini ona göre dizayn ediyor. Şimdi sizin yetkilileriniz diyor ki, EÜAŞ yetkilileri “Bize bu vasıfta kömüre bu santrali kurdurdunuz, bizim bu kazanları bundan sonra değiştirmemiz çok büyük maliyet, sözleşmeniz var, bize sürekli, her gün bu kadar ton bize aynı vasıfta kömürü vermek zorundasınız.” Sözleşmesi var EÜAŞ’la doğru mu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Evet.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Anlaşıyoruz değil mi efendim, siz demin bana başka bir şey söylediniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Evet.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Şimdi, ben, bu kadar konuya girmek istemiyorum, siz anlayacağınız için çok detaylı anlatmak istemedim.

Şimdi, bunun içerisinde akışkan yataklı dediğiniz kireç var, kireç taşı, onun için de tesisler kuruluyor -onun için kireç ocakları- ve bunun çevre değerleri var. Daha sıkıntılarımız var o maddelerle ilgili. Onunla ilgili ölçüm cihazları sorunu var, kül barajları sorunu var, 9’uncu maddede veya başka maddelerinizde. Bunlar hepsi, ama öncelikle giriş nedeni kömür. Kömürün ve bunun ana nüvesi aldığınız kömürle dizayn şeklindeki olay hem havaya hem çevreye yani hem hava kirli hem çevre kirli hem de elektriğimizin fiyat olarak, kalite olarak üretimdeki verimliliğini en üst düzeyde -sizin tabirinizle- sağlamanız buna bağlı. Biz bunu ifade ediyoruz ve diyorsunuz ki, iddia ediyorsunuz demin. Ben de pek çok iddiaya girmek istemiyorum çünkü siz bürokrat olarak bulunduğunuz konum doğrudur, Ama ben de Soma ve diğer yerlere, bu işin içine sürekli giden gelen bir insan olarak diyorum ki, siz bugün bastınız... Tabii buradan bakıyorsunuz, çalışıyor, doğrudur ama ben şunu öğrenmek istedim, cevabı da aldım 2’inci maddede, sonradan söylediniz: “Termik santral çalışmıyor.” Bunun içerisinde dedim ki ben size: Burada kömürden dolayı mı, bu maddeden dolayı mı ya da... EÜAŞ’a da sordum aynı soruyu çünkü hakikaten de uzun süredir çalışmıyor termik santral, olabilir,

ben niçin bunu... Benim öğrenmek istediğim... Arkasındaki verdiğiniz cevaptan ben başka bir şey algılamak istiyorum. Ya da EÜAŞ'la bu az önce söylediğiniz özel şirketler ya da işte bağlı bulunduğu sözleşmeler gereği kamu bunu destekler anlamında mı? Doğrudur, elektrik enerjisi fazlası vardır, biz burada susturalım aslında bizim kilovat başına kuruş olarak 3,6'ya mal ediyoruz, oradan şunu alıyoruz, ona girmek istemiyorum ama biz bunu susturuyoruz, doğrudur. Ben cevapları almak için... Ya da bu maddeden, kömürden mi kaynaklanıyor? Çünkü kömürden kaynaklanan süreçler içerisinde de çok sıkıntılar çektiniz. Yine ilave ediyorum, burada bu kömür ocağının yerine dışarıdan, özel sektörden istemediğiniz vasıfta buraya kömür götürülüyor, bunun da ihbarını yapıyorum ama siz bana başka şey söylüyorsunuz. Ben çok kısa söylemek istedim. Bu bilgi doğrudur ve içinde her gün yaşıyorum ve yirmi yıldır, kuruluşundan beri başındayım, içinde bifiil orada bir sene çalışmış insanım. Yani onun için de çok fazla detaya girmek istemiyorum Sayın Genel Müdür, onun için ben cevapları böyle algılamak istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Ben genel bölümde aslında EÜAŞ'la ilgili konuları konuşacaktım ama bu maddede bütün bunlar konuşulduğu için...

Şimdi, EÜAŞ, tabii devletin elinde elektrik üretimde kalan son kale. Tabii, bunlar –barajlar olsun, termik santraller olsun- elbette eski yapılar, yani eski prosesler. Dolayısıyla, bu tür sıkıntılar da söz konusu. Ancak, ben, şunu başında ifade edeyim: Burada bir denetim yaparken, tabii buradaki raporlarda, önerilerde performans denetimiyle ilgili öneriler iç önerilerde kaldı. Aslında EÜAŞ'ın en büyük sıkıntılarının bir tanesi performans. Bu eleştirileri yaparken, bu öneriler gelirken de Sayın Genel Müdür ve işte genel müdürlükteki arkadaşlar şunu böyle anlamasınlar yani tamamını eleştiri olarak algılamamaları lazım. Buradaki ifade edilenlerin karşılığında işte birtakım yollar da açılıyor size. Siz güçlüklerinizi burada söyleyin ki, neler olabileceğiyle ilgili buradan da size destek olunsun, katkı sağlansın. Yani siz her şeyi tozpembe gösterirseniz... Biz sizin tabii ki çalışmalarınızı takdir ediyoruz, kolay bir iş yapmıyorsunuz ancak birtakım rakamları verirken de doğru vermek lazım; işte bu kömür meselesini doğru anlatmak lazım, işte kazanların dizayn değerlerindeki veya baca gazlarındaki sıkıntıları... Daha önce baca gazlarıyla ilgili de öneriler vardı, onlar çıktı. Daha doğrusu filtrelerle alakalı vardı Elbistan Termik Santralindekiler, bildiğim kadarıyla filtre de takılmadı ama o öneriler, iç önerilere, bir yerlere sıkıştı kaldı diye düşünüyorum.

Şimdi, bakın, siz diyorsunuz ki bizim termik santrallerimiz çok iyi çalışıyor. Şimdi, kurulu gücümüz 12.561 megavat termik santral. Sizin dediğiniz gibi ortalama 6 bin saat çalışsa bunlar 75 milyar kilovatsaat elektrik üretmemiz lazım. Ama bakıyorsunuz sizin hedefiniz 63 milyar kilovatsaat.

Bu hedefe de ulaşamıyoruz, çünkü hidroelektrik santrallerle beraber rakamlar da çok karmaşık sunumunuzda. 105 milyar kilovatsaat üretimde hedef koymuşuz demişsiniz ama üretimin 63,7'si termik santral, 33,4 hidrolik santral, topluyorsunuz 100 milyar kilovatsaat yapıyor. Hedef 105 milyar, yine hedefin içerisindeki ayrıntı 100 milyar kilovatsaat, ama diğer bir hedefe bakıyorsunuz, son nihai hedefi rakamlarla birlikte vermişsiniz, 2012 yılı içinse 85 milyar 879 milyar kilovatsaat satış miktarı hedefliyoruz. Şimdi, yani, buradaki verilen güç miktarı, hedefler, ondan sonraki hedefler hiç birbirini tutmuyor. Mesela arada demişsiniz ki 13.9 milyar kilovatsaat üretim artışı sağlanacak. Şimdi, bakıyoruz 2010'da 88 milyar kilovatsaat, 2011'de 85 milyar kilovatsaat 2012'de yine 85 milyar kilovatsaat hedef var. Şimdi bunun bana realize edildiği yeri söylemeniz lazım. Yani bu diğer kazanlar mı devreden çıkıyor ne oluyor? Yani şu sunumunuzda bile rakamlar arasında bir tutarlılık yok veya sizin söylediğinizde, ifade ettiğim gibi, yani bizim kazanlarımız normalde termik santraller ne olur 8.600 saat çalışmaz mı? Yani, dolayısıyla, 8.600 saat üzerinden bile değil ben 6 bin saat üzerinden bu rakamları söylediğimde... Ha, bütün bunları söylerken ben onun altını çizdim, EÜAŞ'ın elindeki kazanlar, dizayn değerleri vesaire, şunlardan bunlardan kaynaklanan bir sürü sıkıntılar var, eskiyen borular var, verimlilik, emre amadeliği düşük, efendim... Aslında bize daha önce o tablolar da gelirdi ama gelmedi. Emre amadeliği işte şunlar bunlar, bir şey yok. İyi bir çalışma yok elimizde. Dolayısıyla, biz bunları söylüyoruz, bunların daha da düzeltilmesi için bu komisyonun size ne gibi katkıları olur? Bunları söyleyin. Birlikte, doğru rakamları tespit edelim. Yani siz "Kendimizi anlatmakta güçlük çekiyoruz." derken, böyle bu şekilde anlatırsanız anlaşılmanız da mümkün olmaz. Yani bizim size katkı vermemize, bizim size yardımcı olmamıza siz yardımcı olun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Halil Bey, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Şimdi, anlayamadığım konusunu şunun için söyledim: Bakın, biz, 105 milyar kilovatsaati bir yılda temin edebiliriz ama bu 105 milyar kilovatsaat bizim emre amadeliğimiz nedeniyle brüt üretimimizi 105 milyar kilovatsaat üretebileceğimiz anlamındadır.

Şimdi, 278 milyar kilovatsaat bu yılda üretim kapasitesi var Türkiye'nin ama bazı günlerde puantı karşılayamayabiliriz enerji miktarını karşılamamıza rağmen, bazı günlerde elektrik kesebiliriz. Çünkü 36 bin, 37 bin megavatı bazen bulamayabiliriz. Hâlbuki sularımız vardır, kömürümüz de vardır. Ama 37 bin megavatı bulamamamız söz konusu olabilir. Benim burada söylediğim 105 milyar kilovatsaat EÜAŞ'ın 105 milyar kilovatsaati brüt olarak üretebileceğidir. Ama üretmedik, 85 milyar kilovatsaat net üretimdir. Kayıplar çıktıktan sonra, bizim iç ihtiyaçlarımız düştükten sonraki 85 milyar kilovatsaat net satışımızdır. O net satışımızı brüte ibra ettiğinizde 97 milyar kilovatsaat.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ne kadar kilovatsaat...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Yüzde 15, termik santrallerde yüzde 15 Sayın Vekilim.

Şimdi, bu nedenle rakamlar üzerindeki şeyi çok şey yapmaya kalkarsak çok doğru yere şey olmaz, anlatamayabilirim belki diye düşünüyorum.

Şimdi, konu şeyden açıldı, Çan'ın çalışmaması nedeniyle. Burada biz cevabı verirken de A termik santralinin dışında bütün santrallerde aslında alınan kömürün yüzde 94 hatta Çan'da yüzde 102,3 mertebesinde kullanıldığını bahsediyoruz. Şimdi ben diyorum ki o zaman 2010 yılında programa göre bir yıl öncekinden daha kötü çalışmamışız. Şu anda çok iyi...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kömürü kullanmak başka bir şey üretim başka bir şey...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Çalışıyor, o kömürü yakıyoruz...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Biraz önce Sayın Denetçi ne dedi? Yani o kömürü kullanırken...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Katılıyorum Sayın Vekilim, Sayın Başkanım; biz zaten emre amadeli... Bakın ben size demin Çatalağzı'nda fazla miktarda yardımcı yakıt kullandığımızı, şu andaki net verimimizin hedeflenenden az olduğunu kabul ediyorum. Santrallerimizde 15 yıldır rehabilitasyon yapılmamış. Ben de diyorum ki bu rehabilitasyonları yapmak üzere biz şimdi önümüze hedef koyuyoruz, ama bir şekilde bir yerlere takılıyoruz. Yani, işte, Sayın Vekilimiz patentle ilgili sözleşmeye, şartnameye bir şey konulabilir dedi. Her türlü öneriyi biz değerlendireceğiz. Yani yapılabilir mi? Firmayı tarif ediyor olabiliriz. Şu anda mesela bahsetti ama daha detaylı açıklamadı, biz Kangal'da Demir Export'un yapmış olduğu ihaleyi KİT Komisyonunun ve Sayıştay denetiminin neticesinde yirmi yıl uzatmayı geriye aldık, hâlen mahkemeye boğuşuyoruz, bir türlü beceremedik, yeni ihaleyi sonlandıramadık. Geçmişte 3 katı kadar kömüre para veriyorduk, yeni yaptığımız ihalede üçte 1'ine mal ettik ama bunu sonlandıramadık ve KİK iptal etti bizim ihalemizi tam bir sene sonra. Adama başlattırmiştık beş ay da kömür çıkarttırdık ama şu anda KİK ihaleyi iptal ettiği için adamı durdurduk ve mahkemelik olduk.

Şimdi, bunların hepsi bizim önümüzdeki handikaplar. Biz kabul ediyoruz, santralleri çok iyi, şu anda yüzde 60-70 emre amadeliyle veyahut da yüzde 80 amadeliyle çalıştırmıyoruz, verimimiz de çok iyi değil ama Çan Termik Santrali veyahut da Afşin B termik santrali çok iyi çalışmıyor denince orada bizim itirazımız sayın vekillerim. Yani yoksa Çan'ın 7.100 saat çalıştığı ve 1 milyar 63 milyon kilovatsaat elektrik ürettiğimiz var. Şu anda Çan hâlen çalışıyor veyahut da santrallerimizi özel sektör santralleri çalışsın diye devreden çıkartmamız da zaten söz konusu değil. Ama 2010 yılında termik santrallerimizin biraz düşük çalışmasının sebeplerinden bir tanesi, termik santrali biz yalnız kömür santrali olarak da almıyoruz, doğal gaz santrali var, doğal gaz santrallerini çalıştırmıyoruz. 2010

yılında çok su geldi, 33 milyar kilovatsaat üretmemiz gereken hidrolik santrallerde 56 milyar kilovatsaat ürettik. Bunun EÜAŞ 42 milyarını üretti. Doğal gazı biz termik santrali olarak değerlendiriyoruz Sayın Vekilim. Yani bizim sunumumuzda doğal gazlar da termik santrallerin içerisinde. Bu nedenle... Mesela bu sene biz su gene fazla gelir düşüncesiyle ilk üç ay hidrolik santrallerden çok fazla miktarda üretim yaptık, doğal gazları tamamen kısıtık. Şu anda Bursa doğal gaz sıfır çalışıyordu, yeni on gündür test çalışması yapılıyor. Hamitabat'ı...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hatlarda...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – O başka bir şeydi. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: Çan ve Elbistan B için söz konusu değil ama diğer santrallerimizin önerileriniz doğrultusunda rehabilitasyonunu da yapmaya çalışıyoruz. EÜAŞ'ta şöyle bir gelenek hasıl olmuştu daha önceden: Özelleştirilecek diye rehabilitasyonlarımızı biraz askıya almıştık, ama biz yarın bile özelleştirilecek olsa santrallerimizdeki rehabilitasyonları yapacağız. Yalnız rehabilitasyonlarında sizden istediğimiz yardım şudur: Bu sektörler yasasını çıkartırsak, en azından enerji KİT'lerini kamu ihale... Asli işimiz yani yapım işinde mesela bina yapımında veyahut da başka şeylerde KİK'ten çıkalım demiyoruz. Bir tek rehabilitasyon işlerinde ve asli işlerimizde KİK yerine kendi satın alma yönetmeliğimizi yaparak, sektörler yasasını çıkartarak önümüzün açılmasında yardımlarınızı talep ediyoruz.

ÇEAŞ ve Kepez'le ilgili şu anda tahkimi kaybetmek söz konusu değil. Zaten Enerji Bakanlığı belki cevap verecek. Libananco davasında kesinlikle büyük ihtimalle kesin sonucun da ülkenin lehine çıkacağını...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Mülkiyetini aldınız mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Hayır, hayır mülkiyetimizi almadık, yalnız işletme hakkını devraldık.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yalnız burada...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Yok ÇEAŞ ve Kepez'de aldığımız santraller gözüküyor.

BAŞKAN – Şimdi, Necati Bey, bunlar hiç kayıtlara girmiyor haberin olsun yani Sayın Genel Müdürüm sanki tek taraflı konuşuyormuş gibi olur buradan da stenograf arkadaş beni uyarıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kusura bakmayın, iç öneri 41'den uzatmayayım diye söyledim...

BAŞKAN – Buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İç öneri 41'de bu feshedilen imtiyaz sözleşmeleri... EÜAŞ... İşletilen santralin mülkiyetinin de devralınması, merciler nezdinde girişimlerde bulunulması şeklinde bir şey var. Yani bununla ilgili çok uzatmadan burada şey yapılıyor.

Bir de bir iç öneride de yine bilançolarda gösterilmesi şeklinde var, yani bilançolarda da gözükmüyorsa zaten problem yok.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Gözükmüyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Gözükmüyor, yani işte onu da ifade etmek istedim.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Sebebin söyleyebilirim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani bilançolar derken, üretimde bu bahsettiğiniz 85 milyarlık üretimde filan var herhâlde değil mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Var.

BAŞKAN – Sebebi nedir?

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ (Devamla) – Mülkiyeti henüz devralınmadığı için Sayın Başkanım, bu Enerji Bakanlığında devir kurulu oluşacak. Çünkü bunlar 3096 sayılı Yap-İşlet-Devret modeli ve Enerji Bakanlığı devir kurulu oluşturup bize devrini yaptıktan sonra bilançolarımızda göstereceğiz.

BAŞKAN – Anladım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biraz, tabii usulümüzün de dışına çıktık ama sonuçta maksat hâsıl oldu kanaatindeyim.

Usulen şimdi iç öneri 14'ün izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bağlı ortaklıklarla ilgili olarak 7 no.lu öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ : **Öneri 7:** Sayıştayın bağlı ortaklıklar raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım:

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şu anda kurumun genel faaliyetleriyle ilgili olarak söz talep eden arkadaşlarıma söz vereceğim.

Buyurun Necati Bey.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Ben alt komisyonda da sordum, bu konuyla ilgili bilgi gelecekti bana ama bir yerden bilgi geldi ancak o gelen bilgiyi bulamıyorum. Eğer o gelen bilgi de doğruysa, burada sizden geldiyse o da

vahim bir şey. Ben 2009'daki PMUM'a alış ve satışlarla ilgili olan bu tabloda, yani YDK raporunun 106'ncı sayfasında, 2009 PMUM satışlarında 983 milyar kilovat saat elektrik fazla verilmesine rağmen 435 milyon nasıl borçlu hâle geldiğimizi sormuştum. Gelen bilgide diyor ki: Bakiye sıfırlamada 500 küsur milyon belki daha fazla bir rakam olduğu için. Aslında bu rakam, EÜAŞ'ın aldığı fiyatlar 22 kuruş değil, 6 kuruştur. Yani bakiye sıfırlamasında da EÜAŞ bu kadar rakam ödüyorsa bu da vahim bir durumdur. Yani 2009'un ben hâlâ yeterli bir bilgisini almış değilim. Yani PMUM'a EÜAŞ'ın sattığı ve aldığı rakamlarla alakalı ve 983 milyar kilovat saat fazla vermesine rağmen 435 milyon nasıl borçlu hâle geldiğinin bilgisini ben hâlâ almış değilim.

Benim biraz önce de ifade ettiğim gibi, EÜAŞ gerçekten Türkiye'nin elektrik ihtiyacını karşılayan ve elektrik ihtiyacının da büyük bir kısmını yerli kaynaklardan karşılayan bir kurum. Yani özellikle bu önemli, hem yenilenebilir bir de yerli linyitlerimizi de kullanarak karşılıyor. Dolayısıyla, yarın öbür gün, Allah korusun, bir sıkıntı olsa tamamen EÜAŞ'ın sırtında bu işlerin yürüyeceği bir durum söz konusu. Bunun için EÜAŞ'ı iyi bir şekilde koruyup kollamamız, gerekiyorsa... Tabii, 2001 yılında çıkan yasalarla birlikte, elektrik piyasası yasalarıyla birlikte, devlet özel sektörün önünü açtığı için devlet enerji yatırımları yapmıyor ama bunu da en azından fırsat bilip, yani devlet enerji yatırımlarına bütçe ayırmadığına göre yaklaşık on yıldır, en azından EÜAŞ'taki bu iyileştirmeleri yapıp, özelleştirmeye de gitse bu barajlar veya termik santraller, sonuçta özel sektörün elinde de verimli bir şekilde çalışan santrallerin oluşması önemli. Bu konuyu da dikkatlere sunmak istedim.

Bu 2009'un da cevabını mümkünse bir an önce, burada yoksa da yazılı olarak bir ayrıntı istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, ilk bu, hatırlarsanız Demir Export Şirketi Koç Holding bünyesinde faaliyet gösteren, Kangal'da polis araması, jandarma baskını, basındaki bu haberler... Sonuçta bu Demir Export olayının mahkeme sürecinde neler yaşandı? Burada ihaleyle mi kömür alınıyordu? Daha sonra sanıyorum ki bu yer ihale edilmiş ve YSE denilen firmaya mı verildi? Tam bilemiyorum, bendeki kayıtlarda öyle görünüyor ama. Bu YSE Firmasına... Daha sonra Oğuz Açıl diye birisi şikâyet dilekçesinde bulunuyor Kamu İhale Kurumuna, şikâyet dilekçesinin bir örneğini istiyorum.

Şimdi, burada rapor diyor ki: "30 milimetre büyüklüğün üzerinde olmaması gerektiği durumlarda..." Yani yeni yapılan... Kangal sözleşmesinde ne yapılacağı belli değil ki, bu şirket için önemli bir maliyet. Bu konuda bir açıklama bekliyorum ben.

İkincisi: Bu şeyde çok önemli bir konu var arkadaşlar, bu Kömür İşletmeleri Anonim Şirketi. Kömür İşletmeleri Anonim Şirketi bir iştirakler grubu. Bakanlık temsilcileri ve bürokratlar iyi biliyor, ben de iyi biliyorum, isim vermek istemiyorum ama hani birtakım suistimal iddiaları dolayısıyla bir bakanlık makamının kaybedilmesi gibi bir konu basın gündemine geldiği için söylüyorum ben.

Şimdi, bu KİAŞ şirketi... TKİ diyor ki, meşhur Türkiye Kömür İşletmeleri: “Burada bir maden sahası var, EÜAŞ’ta bu. Burada bir termik santral kuruluyor. Bu da bunun kömür ihtiyaçlarına yetmiyor. Siz bu ruhsatlı sahayı bize devredin.” Sayfa 75’te. Bu ruhsatlı saha EÜAŞ’tan Türkiye Kömür İşletmelerine devrediliyor. Türkiye Kömür İşletmeleri de ihale yapmaksızın “Bu KİAŞ bizim iştirakimizdir.” diyor, o meşhur KİAŞ şirketine, Kömür İşletmeleri Anonim Şirketine... O Kömür İşletmeleri Anonim Şirketi de bunu Adularya Enerjiye veriyor ve Adularya Enerji bunu taşeron veya üçüncü şahıs olarak işletmeye başlıyor.

Arkadaşlar, böyle bir şey olmaz. Şimdi, siz normal bir kömür işletmesini, işte fark tekniği iyi kötü nasıl veriyorsunuz? İhaleyle. Peki, niye bu Adularya Enerjiye veya Şırnak’taki kömür madenciliğe, oradaki Dicle Şirketi, il özel idaresi, oradan oraya, oradan oraya, en sonunda Geliş Madenciliğe ihalesiz veriliyor?

Yani bunlar herhangi bir partinin, herhangi bir kurumun genel müdürünün, herhangi bir bakanın kişisel malı değil, bunlar halkın malı. Burada yapılması gereken, ihaleyle bu işlemlerin yapılması. Ama korkunç bir kötü alışkanlık bu Bakanlığınki, yani inanılmaz bir kötü alışkanlık. Bunu düzeltmeden bu ülkede biz bir yol alamayız. Onun için diyorum “Enerji Bakanlığındaki bu hususları düzeltirsek enerji fiyatları yüzde 30 ucuzlar.” diye. Sadece bir kısmından bahsediyorum, nasıl faturaların yüksek gösterildiği, nasıl o kalitesiz kömürlerin kaliteliymiş gibi alındığı, yani onlarca şey üst üste geliyor ve bir sorun olarak devam ediyor.

Başka bir husus daha var: Şimdi, bir Dünya Bankası kredisi alınıyor. Sayfa 200’de, siz de bakarsanız görürsünüz. Yaklaşık 280 milyon avro Dünya Bankası kredisi. Hazineci arkadaşlar bilirler, Dünya Bankası öyle birine kredi verdiği zaman “Kardeşim, emin misin, sen bu parayı benden alacak mısın?” diyor. O da “Eminim.” diyor. Niye bunu diyor? Çünkü o da gidiyor başka yerlerden fon topluyor, aynı özel bir banka gibi, işte zengin ülkelerden parayı alıyor. Şimdi, biz 280 milyon avro Afşin-Elbistan için bir rehabilitasyon proje kredisi alıyoruz. Ondan sonra bu krediyi almak için büyük ihtimalle Hazineye Enerji Bakanlığından talep gelmiştir, Hazine bunun aracılığını yapmıştır ama geçiyor, geçiyor, biz bu krediyi kullanmıyoruz ve arkadaşlarım diyor ki: “Netice itibarıyla bahse konu projeye ilişkin olarak, ihale sürecinde oluşan kırtasiye giderleri hariç -yani o görüşmeler, KEP’ler, uluslararası şeyler var orada- kredi geri ödemelerinde sarf edilen banka sigorta muamele vergileri dâhil olmak üzere yapılan toplam 10 trilyon 936 milyon küsurluk harcamanın, proje iptal edildiğinden zarar kaydedilmiş olduğu anlaşılmaktadır.” Yani yaklaşık 11 milyon lira. Şimdi, bu konuda muhakkak

bir soruşturma yapılması gerekiyor. Bu projeyi kim talep etmiş, bu 280 milyon avro Dünya Bankası kredisine ihtiyaç duyan kim, iptal eden kim? Çeşitli hükûmetler dönemine de sari olabilir bu, ama sonuçta 11 milyon lira, bu yoksul ülkenin parası Dünya Bankasına 5 kuruş kullanmadan gidiyor. Muhakkak ben bunun soruşturulması konusunda bir tavsiye kararı alınmasını teklif ediyorum.

KİAŞ'la ilgili konuyu tekrar tekrar söylüyorum, Adularya Enerjiyle yaptığı sözleşmeler ve KİAŞ şirketi hangi konularda faaliyet gösteriyor? Sadece TKİ ve şey değil anladığım kadarıyla bu KİAŞ şirketi, yani EÜAŞ konusunda değil. Bu maden işletmeleri, ETİ Madencilikle alakalı da işlemler olabilir. KİAŞ'la ilgili detaylı bilgiyi, sözleşmeleri, ihaleleri ben Bakanlık temsilcisinden tekrar rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Şimdi, EÜAŞ, bağlı ortakları, santralleri, elektrik, TEDAŞ'a özelleştirilerek 6 portföy grubunda satmaktadır.

Şimdi benim varmak istediğim nokta şu: Enerji satış bedeli, enerji KİT'lerinin mali açıdan sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması için uygulamaya konulan maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizmasıyla belirlenmekte. TEDAŞ'a 2010 yılında toplam 20.070 GWh elektrik enerjisi satışı yapılmış, 2,7 milyar lira net hasılat elde edilmiş. TEDAŞ'a satılan elektrik enerjisinin 2009 yılında ortalama fiyatı 4,111 TL/kWh iken 2010 yılında da yüzde 185 artış ile ortalama fiyat 11,754 Kr/kWh olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı başından itibaren de TEDAŞ'a yapılan elektrik enerjisi satışlarının fiyatı 3,2610 Kr/kWh olarak uygulanmaktadır. Bu sayfa 107'de de böyle ifade ediliyor. Elektrik Dağıtım Şirketinin 2010 yılında toplam 59.944 GWh elektrik enerjisi satışı yapılmış, 8,6 milyar lira net hasılat elde edilmiş. Ortalama birim fiyatı da 14,324 kuruş olarak belirlenmiş, sayfa 108.

Elektrik Üretim Anonim Şirketine bağlı ortakların toplam esas sermaye tutarı 200 bin lira olup tamamı ödenmiştir. EÜAŞ'a bağlı ortakların toplam temettü geliri de 201 milyon 923 bin liradır. Bu bağlamda, 2010 yılında TEDAŞ'a satılan enerji fiyatı bir önceki yıla göre neden yüzde 185 oranında artmıştır?

B) 2010 yılında bir önceki yıla göre yüzde 185 oranında artarak ortalama 11,754 Kr/kWh fiyatla satılan elektrik enerjisi ne olmuştur da 2011 yılı başında TEDAŞ'a 3,2610 kuruşa satılmaya başlanmıştır? Vatandaşımızın 2010 yılında pahalı enerji kullanmasına neden olan yüzde 185'lik artış 2011 yılında 2009 yılının satış fiyatının da altına düşmesine rağmen vatandaşlarımıza indirim olarak neden yansımamıştır?

C) 2010 yılında elektrik dağıtım şirketine 14,329 kuruştan satılan elektrik enerjisi 2011 yılında kaç liradan satılmaktadır? Bu konuda raporda bir bilgiye yer verilmemiştir. Ancak, elektrik dağıtım şirketlerine satılan elektrik enerji fiyatının da TETAŞ'a satış fiyatının paraleli olarak düşürüldüğü muhakkaktır. Bu durumda da elektrik enerjisi fiyatlarının indirimli olarak vatandaşımıza yansıtılması gerekirdi, yansıtılmadı, neden bu yansıtılmadı, bunu merak ediyorum.

Yine, enerji fiyatından elde edilen gelir ile ciddi bir yatırım yapılmadığı hâlde, 2010 yılında yatırım toplamı fiziki 629 milyon 671 bin TL ve hazineye de bir ödeme yapılmadığına göre, kuruluş bünyesinde kaldığı anlaşılmıştır. Bu konuda da bir açıklama getirebilerseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Halil Bey, şimdi arkadaşlarımızın sorularını aldınız. Sorularda eğer teknik bir hazırlık gerektiren hususlar varsa Komisyon tutanaklarımızın tarafınıza iletilmesinden itibaren on beş gün içinde yazılı olarak da cevap verebilirsiniz.

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bütün öneri ve eleştirilerinizi, alt komisyonda da belirtmiştim, bir talimat olarak algılıyoruz ve daha da bu öneriler ve eleştiriler doğrultusunda çalışmalarımızı daha düzgün bir şekilde yürüteceğimize söz veriyoruz.

Şimdi, çoğu soruları isterseniz, hem teknik çalışma gerektiriyor hem de belgeli olarak cevaplamak için yazılı olarak cevaplamak istiyoruz. Bu nedenle, Komisyon tutanakları bize geldikten sonra süresi içerisinde yazılı olarak cevaplayacağız. Ancak bir tek bu şeyle alakalı, daha önce de 2009'da Sayın Vekilimin söylediği ancak bizim gönderdiğimiz ama eline geçmediği için şey... Şu anda da var, vereceğim ama.

Şimdi, bu 2009 yılında uygulamadan kaynaklanıyor. Yani PMUM'un uygulamasından kaynaklanan bir sıkıntı yaşandı. O zaman sıfır bakiye yalnız üreticilere uygulanıyordu. Aslında bizim normalde sattığımız elektrik miktarından dolayı o yıl içerisinde 781 milyon TL, yani dengesizliğe ve yükü atma talimatından dolayı sistemden aldığımız elektriğin karşılığında verdiğimiz para ve sisteme sattığımız elektriği nominal olarak hesapladığımızda 781 milyon TL kâr etmemiz gerekiyordu. Ancak bize o yıl içerisinde sıfır bakiyeden dolayı TEİAŞ'ın verdiği talimatlar nedeniyle, uğradığı zararı... Herhangi bir şekilde TEİAŞ zarara uğratılmaması gereken bir şirket olduğu için sıfır bakiye uygulaması vardı. Talimatları bir kodlu talimatlar veyahut da gün öncesinden aldığı talimatları yerine getirmemekle alakalı talimatlardan dolayı TEİAŞ'ın kanun gereği zarara uğramaması söz konusu. Bu nedenle, bize. Ki o dönemde üretimin yüzde 55'ini biz karşılıyorduk 2009 yılında. Sistemde meydana gelen sıfır bakiyeli miktar 2 milyar TL civarında.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Dengesizlikte olan mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet. Burada açıklaması var Sayın Vekilim, size vereceğim. 1 milyar 297 milyon TL’lik bir sıfır bakiye bize ceza kesildi. Bu nedenle toplamda 400 küsur milyon TL zarar gözüküyor. Bunu size zaten vereceğiz. Onu belirtmek istedim.

Onun dışındaki bütün sorulara, Sayın Başkanım, Komisyonumuz milletvekillerinin, değerli üyelerinin sordukları soruların hepsine yazılı olarak süresi içerisinde cevap vereceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, EÜAŞ’ın 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir önergemiz var.

BAŞKAN – Önerge nedir?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şu 10 milyonluk şeyle ilgili soruşturma açılması için. Dünya Bankası kredisiyle ilgili zarar var ya.

İsterseniz önergeyi ben kısaca açıklayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Arkadaşlar, biraz önce bahsettiğim bu Dünya Bankası kredisinde kredinin alınması ve kullanılmaması dolayısıyla 11 milyon lira bir zarar oluşmuş, bu zararlar alakalı. Neden oluştuğu, eğer bir ihmal varsa, bu kamu zararında bir suç varsa tespit edilmesi için, Hazine Müsteşarlığı krediye aracılık eden kurum, Enerji Bakanlığı da ilgili kurum olmak üzere müştereken o kurumların denetçileri tarafından soruşturma yapılması üzerine bir önerge hazırladık.

Takdirlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

EÜAŞ şirketiyle ilgili Sayıştay raporunun 201’inci sayfasında yer alan yaklaşık 11 milyon TL zararlar ilgili olarak Enerji Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken soruşturulmasını öneririz.

Mevlüt Duda

Hatay

Aykut Erdoğan

İstanbul

MEHMET GELDİ (Giresun) – Hangi zarar olduğunu yazmamışlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Belli zaten.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Zamanla unutulur da o yüzden yani.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Bunu tabii, isterseniz, önerge sahibi arkadaşlarımızın da onayını alarak, Sayıştay raporunun 201’inci sayfasında yer alan o kredi kullanımı... Ne için kullanmıştı onu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, çok kısa bir bilgi vereyim.

Bu kredi Afşin A Termik Santrali'nin rehabilitasyon işi için alınmış. O zaman Hazine tabii bu işte aracılık ediyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kredi anlaşma tarihi nedir?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Kredi anlaşma tarihi 2006 yılı.

Daha sonra iki sefer açık ihaleye Dünya Bankası kriterlerine göre... Biliyorsunuz, Dünya Bankası kredisini aldığınızda kreditorün kredi şartlarına göre ihaleye çıkılıyor. İki ihale yapılmış, ikisinde de teklif alınamamış. Bunun üzerine... Tabii bu arada danışman tutulmuş bu ihalelerin yapılması için EÜAŞ tarafından. Danışmana verilen para ve de commitment fiiller için ödenen paralar var. Bu paraların toplam miktarı 10 milyon dolar civarında, 11 milyon TL veya dolar olabilir. Harcamayacağımız görülünce, o zaman yönetim kurulu bir karar almış ve Hazine de bu krediyi tekrardan iptal ettirtmiş. Yani aslında iki ihale yapılmış ve iki ihaleye de teklif gelmemiş gerek yurt içinden ve gerekse yurt dışından.

Bir de tabii otuz altı ay içerisinde kullanma zorunluluğu vardı, iki ihaleye de teklif gelmeyince bu kredinin kullanılamayacağı anlaşılmış, Hazineye bildirilmiş yönetim kurulu kararıyla ve o şekilde iptal edilmiş.

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bu kredi alınırken, böyle 280 milyon avroluk kredi alınırken bunun ihalesi, şeyleri hepsi düşünülür. Yani teklif alınamayacak, iki kere teklif alınamayacak bir ihaleye yönelik 280 milyon avroluk kredi kullanılmaz. Çünkü, bu 280 bin liralık bir kredi değil, 280 milyon avrodan bahsediyoruz. Zarar daha da yüksek olabilir Hazine tespitlerinden, onun için diyorum. Yani bu süreç nasıl başlamış, bir kere buna bakarsak bir daha böyle bir şey başımıza gelmez.

Sonuçta, ben söyleyeyim, soruşturmayı, ben idari usul olarak söylüyorum, ister açasınız ister açmazsınız ama biz muhalefet olarak bunu dile getireceğiz, 11 milyon zarar bu, yani bu konuşulacak bir şey.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Burada anladığımız kadarıyla, zaten buradaki işlemlerin takibi tamamen Enerji Bakanlığı bünyesi içinde olmuş. Yani Hazine sadece krediyi temin noktasında veyahut da Enerji Bakanlığının talebine bağlı olarak da bunun iptali noktasında bir sürece dâhil olmuş. Dolayısıyla, Hazine Müsteşarlığının bu soruşturmayı talep ettiğiniz şekliyle...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben de onu düşündüm de, şimdi bu teknik bir iş Dünya Bankası kredisi. Hazine Müsteşarlığı işi bildiği için, aslında bu olayı yürütecek olan Hazine Müsteşarlığı. Enerji Bakanlığının bu teknik bilgisi Teftiş Kurulunda yok. Artı ben Hazinenin denetimini...

BAŞKAN – Neyse. Hazinedeki arkadaşlarımıza da söz verelim.

Buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Erdoğan'ya cevap olarak değil ama bir bilgilendirme amacıyla söz aldım. Kendisi de ifade etti, Dünya Bankası kredi verirken, tıpkı bizim diğer bankalardan kredi aldığımız gibi usullere sahip. Çünkü o da bu fonu başka kaynaklardan temin ediyor.

Kredi anlaşmasını imzaladığınız zaman, bu anlaşma çerçevesinde, ne için kullanılacaksa, o kullanımı yaptığınız müddetçe size para tahsis ediliyor ve kullandığınız kısmın faizini, kullanmadığınız kısmın da komisyonunu ödüyorsunuz. Buradaki miktar, benim anladığım kadarıyla, bu kullanılmayan kısım için ödenmiş bir miktardır. Sizin de dediğiniz gibi, bu Enerji Bakanlığından ve kuruluştan gelen talep üzerine Hazine Müsteşarlığının da içinde olduğu bir heyetle, Dünya Bankasıyla görüşmeler çerçevesinde kabul edilmiş, imzalanmış bir miktar ve kullanılmayınca da o süre içinde iade edilmiş bir miktardır.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Normal midir? Yani hep böyle mi olur?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Bütün kredilerde bu tür...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Böyle sonucunda iade edilmiş çok kredi var mı?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Tabii bütün krediyle ilgili Dünya Bankasının yayınlarına da bakmak lazım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok yok, böyle çok yüksek bir şey değil.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Benim Türkiye'de Dünya Bankası kredilerinin kullanımına ilişkin bir uzmanlık tezim de bulunuyor. Bu zaman zaman oluyor, yani çeşitli nedenlerle oluyor. Burada olduğu gibi, ihaleye teklif gelmiyor, baştaki planlarınız tutmuyor ya da başka uygulamalar oluyor, bu tür iadeler oluyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sonuçta, aslında, bilemiyorum, yani kurum olarak burada iki defa ihaleye çıkılmış, teklif gelmemiş. Yani hani teklif gelse de, kredi kullanılamasa da bir şeyi soruşturalım. Burada hepimizin az buçuk devlet tecrübesi de var. Kurumun burada ne yapması gerekirdi? Önerge sahibi arkadaşlarımız, Mevlüt Bey, Aykut Bey, sizce kurumun usul olarak eksik bıraktığı yön nedir? Burada yapılması gerekip de yapılmayan şey neydi, neyi soruşturmayı talep ediyoruz burada?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, burada bizim soruşturulmasını istediğimiz, tipik bir görevi ihmal. Yani siz bir proje hazırlıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Gidelim Dünya Bankasına, şu işi yapmak üzere 280 milyon avro kredi başvurusu yapalım." Dünya Bankası diyor ki: "Bu işi nasıl yapacaksınız?" Siz de diyorsunuz ki: "Ben şu kadar makinesini, bu kadar ekipmanını, bu kadar danışmanını, bu kadar şeyini alacağım ve buradaki tamiratları yapacağım, ben buradan elektrik üretmeye başlayacağım." Dünya Bankası diyor ki: "Benim usullerimi biliyor musun?" "Evet, biliyorum." diyor. "Al o zaman parayı" diyor. O zaman bu işe başlayan, bu projeyi dizayn eden, bu

projenin başvurusunu yapan adamlar, çok özür diliyorum, beceriksiz ve bilgisiz oldukları için de 11 milyon zararı benim maaşımla ödemek zorunda kalıyorum. Bu adamlar görevini ihmal ediyor. Madem bunu yapamayacaksın niye proje almaya gidiyorsun? Bu projeyi alıyorsun, 11 milyon zararı niye bana ödetiyorsun? Yani “İhaleye çıktık, yaptıramadık.” demek, demek ki ihalede başarısız olmuşsunuz, ihaleyi tanımlayamamışsınız. Başarısız olacaksınız da bunu önden görmek zorundasınız.

BAŞKAN – Şunu sorsak burada arkadaşlarımıza: Birinci ihalede ne eksikti de, yani sizce niye teklif gelmedi? Bunu konuşalım. Şimdi, burada idare soruşturulsun diyoruz ama, elimizde soruşturulacak bir şeyin olması lazım. Siz eğer finansmanı temin etmeksizin böyle büyük oranda bir rehabilitasyon işine giriyorsanız adama sorarlar kardeşim “Parayı temin etmeden niye ihaleye çıkıyorsun?” derler. Parayı temin etmişler, ihaleye çıkılmış, iki defa çıkılmış. Yani sizce eksiklik neydi Halil Bey? Ne yanlış yapıldı sizce de gelip de talep olmadı? Herhâlde bir teklif gelmiş olsaydı veya birkaç teklif gelmiş olsaydı zaten bu iş yapılacaktı.

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Dünya Bankasının kredi şartlarına uygun ön yeterlilikte yeterli firma olmamış. Yani birincisinde, ilk ihalede öyle. İkincisinde de... Aslında şartlar da çok ağır. Bu EÜAŞ'ın “dolaylı zararlar diye tabir ettiği” ve bir de -EÜAŞ'ın, daha doğrusu KİK'in Kanunu'nda var- dolaylı zararın yanında limitsiz cezalar söz konusu Sayın Başkanım. Yani işin muhammen bedeliyle filan da tarif edilmeyen, ucu açık cezaların kesilmesi söz konusu. Bu uygulanmış mı Türkiye'de? Bir sefer uygulanmış EÜAŞ tarafından TEMSAN'a işin muhammen bedelinden daha yüksek bir ceza kesilmiş ve şu anda mahkemelik. Bu nedenle iki ihaleye de, yani kazan rehabilitasyonu var, türbin, jeneratör var, komple bir şey, bir konsorsiyumun katılması lazım. Çünkü, dünyada zaten termik santralde bütün işleri tek başına yapan bir firma yok, kazan imalatçısı farklı, türbin imalatçısı farklı, jeneratör imalatçısı farklı. Bu nedenle bu ihaleye bir konsorsiyumun girmesi lazım. Tabii o zamanki şartları ben çok iyi bilmiyorum, yoktum da zaten ama arkadaşlarımın söylediği, birinci ihalede Dünya Bankası kredilerinde koşullar, şartlar ağırdı, katılım olmamış. İkincisinde de KİK'e göre yapmışız, orada da katılım sağlanmamış.

BAŞKAN – Evet Aykut Bey, bağlayalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bağlayalım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Dünya Bankası yüz altmış tane ülkede faaliyet gösteriyor, eminim sekiz, dokuz tane ülkede bu işi yapmıştır. Bunların “no objection” dedikleri bir sistem var. No objection sistemi şudur: Dünya Bankası ihalenin her sürecinden önce, yerel özelliklerine göre onay verir veya vermez ve Dünya Bankası bu anlamda benim hiç güvenmediğim bir kuruluştur özü itibarıyla ama bu işleri bilen bir kuruluştur.

Gene söylüyorum, bu projenin dizaynında danışmanlara ödenen miktarlara da bakmak lazım.

Bir de çok kısa şunu söyleyeyim arkadaşlar: Dünya Bankası aslında, baktığınızda... Hani ben uluslararası kuruluşlar için, özel sohbette anlatırım ama... bu danışmanlık ihalelerinde öyle acı bir düzen var ki, bu Komisyon tutanaklarına girmesin, uluslararası ilişkilerimize zarar vermesin, ama danışmanlık ödemelerine de bir bakmak lazım. Anlatıldığı gibi değil bu sistem. Ben yine söylüyorum, projeyi hazırlayanlar konusunda bir ihmal olmasa bu zarar olmazdı, ama ben takdirlerinize arz ediyorum. Yani kabul edin diye de bir ısrarım yok, ben üzerime düşeni yaptım, teklif ettim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylayacağım, arkadaşlarımızın da açıklamalarını duydunuz, yani kurum ne yapardı, ne yapabilirdi. Eğer istiyorsanız kabul edelim.

Aykut Erdoğan ve Hatay Milletvekilimiz Mevlüt Dudu Arkadaşımızın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

HARUN KARACA (İstanbul) – Yani, nasıl bir soruşturma yapılmalı?

BAŞKAN – Okuttum arkadaşlar, bir daha mı, açıklama mı istiyorsunuz?

HARUN KARACA (İstanbul) – Hayır, hayır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Soruşturmayı yine sizin Hükûmetiniz yapacak arkadaşlar ama ben...

HARUN KARACA (İstanbul) – Ben şeyle ilgili olan kısmını şey yapmıyorum. Yani şimdi önergeyle ilgili biz tarafız. Nasıl bir soruşturma? Uygulamada bir problem var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Uygulamada şöyle: Bu tip şeylerde müşterek soruşturma yapılır. Yani müşterek soruşturmada bir Hazine kontrolörü başkontrolör atanır, bir Enerji Bakanlığı müfettişi atanır, bunlar beraberce olayı incelerler. Her iki kurumun da müşterek olmasının amacı da şudur: Koordinasyon sağlanır, ortak bir...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, burada aslında Hazine açısından yapılacak bir şey olduğu kanaatinde değilim, çünkü Hazine burada yapmış yapacağını. Sonuçta Hazine kontrolörünün burada katacağı bir şey olduğunu da düşünmüyorum. Ama isterseniz şöyle yapalım: Bakanlık Teftiş Kurulu olarak bunu oylayalım, Bakanlık Teftiş Kurulu bu sürece bir baksın o zaman.

HARUN KARACA (İstanbul) – Uygulaması çok zor yani.

BAŞKAN – Tamam.

Önere sahipleri, bu şekliyle kabul ediyor musunuz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ediyoruz.

BAŞKAN – Peki, o zaman tekrar okutup tekrar oylatıyorum:

Elektrik Üretim Anonim Şirketiyle ilgili olarak Sayıştay raporunun 201'inci sayfasında yer alan Afşin A Termik Santrali'nin Rehabilitasyonu Projesi'ndeki kredi kullanımına yönelik olarak uygulamaların Enerji Bakanlığı Teftiş Kurulunca incelenmesi, gerekiyorsa soruşturulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli üyeler, EÜAŞ 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun “sonuç” bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Sonuç:** Elektrik Üretim AŞ’nin 2010 yılı bilançosu ve 4 milyar 850 milyon 920 bin 202,87 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Elektrik Üretim AŞ 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun “sonuç” bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, EÜAŞ’ın bağlı ortaklıklarının 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının alt komisyon raporunun “sonuç” bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Sonuç:** Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 24/06/2011 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2010 yılı bilançosu ve 184 milyon 548 bin 728,63 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 29/06/2011 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2010 yılı bilançosu ve 107 milyon 897 bin 760,02 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Yeniköy Yatağan Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 29/06/2011 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2010 yılı bilançosu ve 232 milyon 191 bin 074,57 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 24/06/2011 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2010 yılı bilançosu ve 127 milyon 503 bin 125,42 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, EÜAŞ’ın bağlı ortaklıklarının 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun “sonuç” bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Halil Bey, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

Böylelikle, EÜAŞ ve bağlı ortaklıklar 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün hesap ve işlemlerini görüşmek üzere toplantıya 15.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.02

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati. 15.37

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKANVEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elazığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, çalışmalarımıza Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2010 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleriyle devam ediyoruz.

TEMSAN, 7/12/1975 tarih ve 15435 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13/11/1975 tarih ve 7/10907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. 1977 yılında faaliyete başlayan, 1994 yılında TEAŞ’ın, 2001 yılında da EÜAŞ’ın bağlı ortaklığı hâline getirilen TEMSAN, 2007 yılında bağlı ortaklık statüsünden çıkarılarak yeniden yapılandırılmıştır.

TEMSAN, hidroelektrik santrallerinin elektromekanik teçhizatının projelendirilmesi, imalatı, montajı ve devreye alınması işlemlerinin yanı sıra, kamu ve özel sektör kuruluşlarına da yaptığı elektromekanik imalatlarla faaliyetlerini sürdüren bir kuruluşumuzdur.

Teşekkülün doğrudan Genel Müdürlüğe bağlı iki fabrikası bulunmaktadır. Ankara Ostim’de Orta ve Yüksek Gerilim Kesici ve Ayırıcı Fabrikası, (OYKAF) ile Diyarbakır’da Su Türbini ve Jeneratör Fabrikası vardır.

Şimdi, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere TEMSAN Genel Müdürü Ahmet Karamustafaoğlu’na söz vereceğim. Öncesinde toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Ahmet Bey, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU - Sayın Başkan ve değerli üyeler, Türkiye Elektromekanik Sanayii (TEMSAN) Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygılarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri; sözlerime öncelikle TEMSAN’ın kısa bir tanıtımını yaparak başlamak istiyorum.

Sizin de değindiğiniz gibi, TEMSAN 13/11/1975 gün ve 7/10907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ek Ana Sözleşme ile kurulmuş olup, 1977 yılında faaliyete geçmiştir. TEMSAN’ın Ana Sözleşmesi’ne göre kuruluş amacı, elektrik enerjisi üretim ve dağıtımında kullanılan buhar türbinleri, su türbinleri, turbo ve hidro-jeneratör, buhar kazanları, güç transformatörleri, şalt teçhizatları ve

elektrik motorları ile ilgili yatırım, imalat ve montaj işlerini gerçekleştirip hidroelektrik santraller kurarak işletmeyi almak üzere ticari faaliyette bulunmaktadır.

Kurumumuz, 31/05/2007 tarih ve 26538 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 14/05/2007 tarih ve 2007/12106 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile iktisadi devlet teşekkülü statüsünü kazanmıştır.

Teşekkülümüzde 18 Nisan 2012 sonu itibarıyla 244 teknik ve 57 idari olmak üzere toplam 301 personel istihdam edilmektedir. Hizmet alımları ile birlikte istihdam edilen toplam personel sayısı 366’ya ulaşmaktadır. Kurumumuzda kapsam dışı 138 kişi, kapsam içi 163 kişi olmak üzere 301 kişi çalışmaktadır. Bunların 92 tanesi Genel Müdürlükte, 122 tanesi Diyarbakır’da, 87 tanesi Ankara fabrikasında çalışmaktadır. Özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş olan TEMSAN’da çalışan personelimiz 4857 sayılı İş Kanunu’na tabi olup, kapsam dışı ve kapsam içi personel şeklinde ayrılmaktadır. Kapsam dışı personelimiz 399 sayılı KHK’nin geçici 9’uncu maddesine göre İş Kanunu kapsamında çalışan ancak toplu iş sözleşmesi hükümlerine tabi olmayıp, bütçe kanunu, Bakanlar Kurulu ve YPK kararları çerçevesinde aylık ücret alan personelden, kapsam içi personel ise toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçilerden oluşmaktadır. Teşekkülümüz bünyesinde çalışan personel 399 sayılı KHK’nin 9’uncu maddesi gereğince 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında olup, sosyal güvenlik yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu hükümlerine tabidir ancak 1 personelimiz sosyal güvenliği açısından Emekli Sandığına tabi olarak çalışmaktadır.

Kuruluşumuzun mevcut faaliyetleri: Teşekkülümüzün büyük ve orta ölçekli türbin ve jeneratör ile mini, mikro ve küçük hidroelektrik santraller ve küçük güçteki türbin jeneratör ve elektrik şalt teçhizatı üretmekte olan fabrikaları bulunmaktadır. Fabrikalarımızdaki imalatlar TSE, DIN, ISO ve IEC standartlarına uygun olarak yapılmaktadır.

İmalatlarımızı, müsaade ederseniz, başlıklar hâlinde okumak istiyorum: İmalatlarımızı “Hidroelektrik Santrallerle İlgili Olarak Yapılan İmalatlar” ve “Enerji Sistemleri ve Çeşitli Sanayi İmalatları” başlıkları altında iki grup altında toplamak mümkündür.

TEMSAN bugüne kadar yaklaşık 500 kW ile 65 MW arası toplam 38 üniteden oluşan 15 adet çeşitli güçteki hidroelektrik tesisin imalat ve montajlarını tamamlayarak devreye almıştır. Devreye alınan hidroelektrik santrallerin toplam kurulu gücü yaklaşık 700 MW olup, bu tesislerin ortalama yıllık elektrik enerjisi üretimleri 1,846 GWh’tır.

Kuruluşumuz fabrikalarında toplam kurulu gücü yaklaşık 354 MW olan Alpaslan, Manyas, Kılavuzlu, Topçam ve Çine hidroelektrik santrallerinden, Alpaslan HES’in montaj çalışmaları ile Kılavuzlu ve Manyas HES’in imalat çalışmaları tamamlanmıştır. Topçam HES’le ilgili imalatların büyük bir kısmı tamamlanmış olup, söz konusu HES’lere ait montaj çalışmaları devam etmektedir.

22/08/2011 tarih ve 2011/2170 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tamamlanmak üzere teşekkülümüze görev verilen Çine HES'in elektromekanik teçhizatının temini, imalatı ve montajı işleri devam etmektedir.

Toplam kurulu güçleri 354 MW olan bu santrallerin yıllık enerji üretimleri yaklaşık 965 GWh'tir.

Ayrıca özel sektöre yapılan santraller olarak da kurulu gücü (3x2,98) MW ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 32 Milyon kWh olan Cüniş HES (Of-Trabzon) imalat ve montaj çalışmaları tamamlanmış olup, devreye alma amaçlı testlere başlanmıştır.

Kurulu gücü (2x3,5) MW ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 31 milyon kWh olan Gelinkaya HES (Aziziye-Erzurum) ile kurulu gücü (2x2) MW ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 10 milyon kWh olan Dumlu HES (Yakutiye-Erzurum) mekanik ve elektrik teçhizatlarının temin işlemleri ile imalat çalışmaları tamamlanmış ve montaj işlerine başlanmıştır.

Öte yandan, kurulu gücü (2x3,58) MW ve yıllık enerji üretimi yaklaşık 20 milyon kWh olan İncebel HES (Pasinler-Erzurum) projelendirme çalışmalarının büyük bir kısmı tamamlanmış olup, teçhizatların temin işlemlerine ve imalat çalışmalarına devam edilmektedir.

Kurulu gücü (2x766) kW ve yıllık enerji üretimi 10 milyon kWh olan ve içme suyu tesisleri üzerine kurulacak Kirazdere HES'e (Yuvacık-İzmit) ait inşaat işlerinin yapılması, elektromekanik teçhizatların temin edilmesi, imalat ve montajın yapılması ile ilgili olarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan ihale kurumumuz tarafından kazanılmış olup, 22/03/2012 tarihinde sözleşmesi imzalanmıştır.

Devam etmekte olan bu 10 adet HES'in (5 adet DSI + 5 adet Özel Sektör) toplam kurulu güçleri yaklaşık 383 MW'tır. Bu santrallerin toplam yıllık elektrik enerjisi üretimi yaklaşık 1.068 GWh'tir.

Kuruluşumuz ayrıca bugüne kadar 52 adet trafo merkezini tamamlayarak devreye almıştır. Bunlardan Paşaköy, Lice, Çaykara ve Kulp HES trafo merkezlerinin kesin kabul çalışmaları devam etmektedir.

Pazarlama faaliyetleri çerçevesinde, yurt içinde 33 ve yurt dışında 69 firmaya verilen temsilcilikler gözden geçirilerek yenilenmektedir.

“Verilen Teklifler” başlığı altında söyleyebileceklerimiz:

Daha önceki yıllarda kurumumuza devlet kurumları tarafından protokolle iş verilirken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yürürlüğe girmesini müteakip, kurumumuz yurt içi ve yurt dışı ihalelere katılmak durumuyla karşı karşıya kalmıştır.

2012 yılı 31 Mart itibarıyla kamu ve özel sektöre 121 milyon TL tutarında toplam 68 adet teklif verilmiş olup, bunlardan 8 milyon TL sipariş alınmıştır.

Ayrıca, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne Bigadiç şalt tesisi yapımı işi için vermiş olduğumuz teklif en iyi 1'inci teklif olmuştur fakat teklifimizle ilgili idare tarafından yapılan aşırı düşük sorgulaması sonucunda ihale başka bir firmaya verilmiştir.

Yine, DSİ Genel Müdürlüğü Suruç Ovası Pompa İstasyonu ve Şalt Tesisi 154 Kw Trafo Merkezi ve enerji nakil hattı yapımı işine vermiş olduğumuz teklif de yine en iyi 1'inci teklif olmuştur fakat idare tarafından teklifimiz değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Fabrikalarımızda yapılan ARGE çalışmalarımız kapsamında; küçük su türbinleri, orta ve küçük güçteki jeneratörler, hız regülasyonu, rüzgâr türbini ve güneş hibrid sistemleri ve kesicilerle ilgili ARGE çalışmaları yapılmıştır.

Ayrıca;

- Metal clad hücrelerle ilgili tip test çalışmaları tamamlanarak hücreler testlerden başarıyla geçmiştir.
- 36 kV metal enclosed hücrelerin prototip imatları tamamlanarak tip testlere hazır hale getirilmiştir.
- 36 kV metal clad hücrelerin tasarım ve imalat çalışmaları devam etmekte olup, tip testlere hazır hale getirilecektir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla istifade etmek ve ülkemizdeki küçük su kaynaklarından enerji elde etmek amacıyla ülkemizde daha önce imalatı yapılamayan farklı tip ve güçte (500W-500kW arasında) 41 adet mikro HES türbini projelendirilmesi yapılmıştır. Bunlardan 60 adet türbin imalatı gerçekleştirilmiştir ve bunlardan bugüne kadar satışı yapılan 29 adet türbinin toplam gücü 468 KW'dir. Bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

TEMSAN'a yurt içi ve yurt dışından gelen mini mikro ve küçük HES talepleri değerlendirilmeye alınarak talepler karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda, TEMSAN ile TİKA arasında imzalanan protokol çerçevesinde Fiji Adalarına 2 adet mikro türbin imal edilmiş ve yerinde tesis edilerek işletmeye alınmıştır. Söz konusu tesiste türbin jeneratör sisteminin yanı sıra 500 metrelik çabri boru hattı, yükleme havuzu ve 6 km havai elektrik iletim hattı da tarafımızca yapılmıştır. Bu, o adalara götürülen ilk elektriktir, elektrik üretimidir.

TÜBİTAK'la yapılan projeler kapsamında yine TÜBİTAK Kamu Kurumları Arasında Araştırma Projelerini Destekleme Programı çerçevesinde TÜBİTAK-UZAY Grubuyla birlikte yapılan Küçük ve Orta Ölçekli Hidroelektrik Santraller İçin Kontrol, Kumanda, Ölçme ve Koruma Sistemi Tasarımı Geliştirilmesi ve Prototip Üretimi Projesi çalışmaları başarıyla tamamlandı. (2x10) MW gücündeki bir hidroelektrik santralin ihtiyacına cevap verebilecek özellikteki prototip, çalışır vaziyette, Genel Müdürlük binamızda sergilenmektedir. Bu proje, TÜBİTAK Projelerinin Proje Sonrası

Uygulama Planı gereğince HESKON Projemiz Cüniş'te, Gelinkaya'da ve İncebel'de uygulanmaktadır.

Planlanan ve Yürütülmekte Olan İşler:

Fabrikalarımızda katma değerleri daha yüksek ve ithal ikamesi sağlayacak ürünler üretilmesi düşüncesini hayata geçirmek amacıyla çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Bu kapsamda, ülkemizde üretilmeyen ve yılda yaklaşık 10-15 milyon euro tutarında ithalatı yapılan 170 kV'lık SF6 gazlı yüksek gerilim kesicilerinin Ankara'daki Orta ve Alçak Gerilim Şalt Teçhizat İmalat İşletme Müdürlüğü bünyesinde imal edilebilmesi için teknoloji sahibi Areva, ABB, KONCAR (Hırvatistan) ve ENERGOINVEST (Bosna-Hersek) firmalarıyla görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Sonuç olarak, ENERGOINVEST (Bosna-Hersek) firması ile TEMSAN arasında 170 kV'lık yüksek gerilim kesicisi ve akabinde 420 kV'lık SF6 gazlı yüksek gerilim kesicisi imalatını TEMSAN Ankara fabrikasında kısa süre içerisinde yapılması hususunda bir mutabakat zaptı imzalanmıştır. Bu konuda 2012 yılı için 3,5 milyon TL ödenek ayrılmış olup, 2012 yılı içerisinde yatırıma başlanması planlanmaktadır.

Yine LED aydınlatma sistemleri çerçevesinde, bilindiği üzere, ülkemizde tüketilen elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 25'i aydınlatmada kullanılmaktadır. Bu gerçekten hareketle kurumumuz aydınlatmada bir devrim sağlayan LED aydınlatma sistemlerine ilgi göstermiş ve bu doğrultuda hem ülkemize faydası olması hem de TEMSAN'ın ekonomisine katkı sağlaması açısından LED imalatı yapan bir firmayla anlaşma imzalanmıştır. Yapılan hesaplamalarda mevcut aydınlatma sistemlerinin LED sistemlerle değiştirilmesi hâlinde geri ödeme süresi yaklaşık 1,5 yıl iken, yeni yapılan yerlerde bu süre 8 aya kadar inmektedir.

Bu doğrultuda teknik kriterler tespit edilerek bir yeterlilik ihalesi açılmış ve ihaleyi kazanan firma ile fason imalat sözleşmesi imzalanmıştır. Bu anlaşma kapsamında söz konusu firmaya üretim yaptırılmaktadır.

Dış mekân aydınlatmalarında kullanılabilen ve ortalama yüzde 70 enerji tasarrufu sağlamasına rağmen, uygulandığında klasik sistemlere göre aydınlatma şiddeti 5-6 kat daha fazla olan, 50 bin saat sorunsuz çalışan, IP68 sızdırmazlık sınıfına sahip ürünlerimizin pazarlanması için çalışmalarımız devam etmektedir. LED'li aydınlatma sistemlerinin imalatının ülkemizde yapılması konusunda teşekkülümüz bünyesinde yapılması ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Bu amaçla Almanya'nın TRILUX firması ile temasa geçilmiş olup, bir mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Kalkınma Bakanlığı (DPT) Su Türbini Tasarım ve Testleri Alt Yapı Projesi:

TOBB Üniversitesi ile TEMSAN'ın birlikte yürüttükleri "Kalkınma Bakanlığı Su Türbini Tasarım ve Testleri Alt Yapı Projesi" kapsamında türbin tasarım ve testlerinin yapılması amacıyla bir laboratuvar kurulması planlanmış olup, proje teklifi Kalkınma Bakanlığı tarafından kabul edilmiştir. Laboratuvar TOBB Üniversitesi içerisinde kurulmaktadır.

Büyük bir bölümü Kalkınma Bakanlığı tarafından finanse edilecek olan bu projeye TEMSAN da katkıda bulunacak ve ayrıca bedeli mukabili laboratuvar ekipmanlarının imalatını yapacaktır. Laboratuvarın devreye alınmasını müteakip gerekli olan türbin prototipleri, yine bedeli mukabili, TEMSAN'ın Küçük Türbin Jeneratör ve Tesisler İşletme Müdürlüğünde imal edilecektir.

Projenin başlıca hedefleri;

- Yerli su türbini tasarımı ve model testlerinin yapılabilmesi sonucunda ülke ekonomisine katkıda bulunmak,
- Türkiye için çok önemli bir enerji kaynağı olan suyun daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olmak,
- Yerli sanayiye ve KOBİ'lere istihdam ve iş imkânları sağlamak,
- Su türbini tasarımı konusundaki bilgi birikiminin en kısa sürede gerçekleştirilmesini ve üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde kullanılmasını sağlamaktır.

Söz konusu projenin hayata geçirilmesi sonucunda kurulacak olan akredite laboratuvarın ülke ekonomisine yapacağı katkıyı artırmak amacıyla, yurt dışından ithal edilecek her türlü elektromekanik ekipmanın uygunluğu ile imalatçı firmalar tarafından beyan edilen türbin verim değerlerinin gerçeklik payının bu laboratuvar da test edilerek onaylanması, aksi takdirde bu ürünlerin ithalatına kesinlikle izin verilmemesi yönünde alınacak bir karar, enerji üretiminin sürekliliğini ve güvenilirliğini sağlayacak ve teknik yeterliliğe sahip olmayan ürünlerin ithalatı engellenmiş olacaktır.

Küçük Türbin Test Laboratuvarı

Türkiye'de kurumumuz tarafından ilk defa geliştirilen mikro-mini türbinlerin test ve optimizasyonu için test laboratuvarı projesi hazırlanmış ve projenin gerçekleştirilmesi için teçhizatın teminine başlanmıştır ve bir laboratuvar kurulması düşünülmektedir.

Jeneratör ve türbin imalatı konularında lisans anlaşması yapılmak için çeşitli firmalarla görüşmeler yapılmaktadır. Bunlar, Polonya'dan, Slovenya'dan, Çin'den ve Romanya'dan firmalardır. Türbinin yanı sıra jeneratör konusunda da İspanya'dan Indar ve Almanya'dan LDW firmalarıyla görüşmeler yapılmıştır.

Üniversite-sanayi iş birliği anlaşması çerçevesinden TEMSAN, Ostim ve Gazi Üniversitesi arasında teknoloji geliştirme ve yeni projeler geliştirme konusunda anlaşmaya varılmıştır.

Sonuç olarak, Sayın Başkan ve değerli üyeler; TEMSAN 18 Nisan 2012 itibarıyla 301'i kendi bünyesinde, 65'i hizmet alımları ile olmak üzere 366 kişiyi doğrudan istihdam etmektedir. TEMSAN tarafından yapımı gerçekleştirilen, işletmeye alınan 52 adet indirici trafo merkezinin yanı sıra 15 adet hidroelektrik santral ile imalatı ve montajı devam eden 10 adet santral dikkate alındığında yıllık toplam yaklaşık 2,914 GWh elektrik enerjisi üretecek tesisler ülkemize kazandırılmıştır.

Yurt içinde bulunan mevcut HES'lerdeki üretimin sürekliliğinin güvencesi konumundaki şirketimizin yegâne millî kuruluş olarak hedefi, bir yandan yerli imalatla ithal ikamesi sağlarken, öte yandan yurt dışından iş almak suretiyle ülkemize döviz kazandırarak ödemeler dengesine ve işsizliğin önlenmesine katkıda bulunmaktır.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli üyeler, kuruluşla ilgili olarak üç adet öneri vardır, okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 1:** Alpaslan 1 HES' ile ilgili olarak;

- 154 kV ana güç kablusunun temini ve montajı projesinde meydana gelen gecikmeden dolayı DSI'nin her gün için 5000 dolar ceza kesmesini ve önümüzdeki günlerde üretim kaybından kaynaklanan milyonlarca dolar zararı telafi etmek amacıyla TEMSAN aleyhine dava açma olasılığını göz önünde bulundurarak, projede meydana gelen gecikmenin,

- Montajı gerçekleştirilen kablo başlıklarının test aşamasında başarısızlıkla sonuçlanması ve böylece proje bitiminin uzamasında, yüklenici firmanın kusurlu olup olmadığı,

- Sözleşmenin 11,3 ve 17'nci maddesine göre iade edilen teminat mektubu karşılığında noter tasdikli süresiz şirket garanti mektubu alınması gerekirken, 18 ay süreli şirket garanti mektubu alındığı ve 22/03/2010 tarihinde teminat mektubunun süresinin dolduğu böylece, TEMSAN'ın elinde yapılamayan işler için Derin firmasının nam ve hesabına yaptırılacak herhangi bir teminat kalmamasının, sebepleri ile müsebbiplerinin ve sorumluluklarının tespiti için konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulunca incelenmesi ve gerekirse soruşturulması.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

TEMSAN FİNANSMAN DAİRE BAŞKANI KADİR TANYAŞ – **Cevap 1:**

1- Derin Enerji firmasının sözleşmesi Yönetim Kurulu Kararı ile feshedilmiş ve kalan işler firma nam-ı hesabına yaptırılmış olup, ayrıca firma mahkemeye verilmiştir. Konu ile ilgili Bakanlık Teftiş Kurulunca yapılan soruşturma devam etmektedir.

Her ne kadar Alpaslan 1 HES'in devreye alınması işinde bir gecikme yaşanmışsa da bu gecikmenin müsebbibi olarak sadece TEMSAN'ı işaret etmenin doğru olmayacağı düşünülmektedir. Zira;

- Santralin bulunduğu bölgedeki ağır kış şartları çalışmaları olumsuz etkilemiş ve zaman zaman şantiyenin kapatılmasına (toplam 28,5 ay) neden olmuştur. Nitekim 6 kez verilen süre uzatımlarından 5'inin en önemli gerekçesi "ağır kış şartları"dır.

- Montajın başlayabilmesi için olmazsa olmaz bir gereklilik arz eden "santral gezer vinci" DSI tarafından TEMSAN'a ancak 2007 yılında teslim edilebilmiştir.

- DSİ tarafından yerli ve yabancı süpervizörlerin barınmasına uygun konaklama yerleri uzun süre teslim edilememiştir.

- Santral sahası Nisan 2004'te heyelan nedeniyle su ve çamur altında kalmıştır.

- DSİ tarafından santral binasını su basma riski olduğu öne sürüldüğünden, montajı yapılan parçalar sökülerek muhafaza altına alınmış ve bilahare aynı malzemelerin montajı tekrar yapılmıştır. Nitekim santralde Mart 2009'da su baskını olmuştur.

- Kablo kanalları su altında olduğu için uzun bir süreyle hazır hâle getirilememiş ve kablo serim ve montaj işleri yapılamamıştır. Nitekim 154 kV kablo ve kablo başlıklarının montajını yapacak olan firma montaja hazır olduğunu 22/09/2008 tarihinde talep etmesine rağmen, DSİ tarafından kablo kanalları ancak 22/03/2010 tarihinde (1,5 yıl sonra) teslim edilebilmiştir. Firma ile olan bütün sorunlar bu 1,5 yıllık gecikmeden kaynaklanmıştır. DSİ kapsamındaki kablo galerileri Derin Enerji'nin montaja hazır olduğunu ifade ettiği dönemde hazır edilmiş olsa idi, 4'üncü Ünite Mayıs 2010'da, 3'üncü Ünite Temmuz 2010'da devreye alma testlerine başlanabilirdi. Bu durum, 4'üncü Ünite Temmuz 2010'da, 3'üncü Ünite Ağustos 2010'da imalata başlanması anlamına gelmektedir.

- Yukarıda bir kısmı dile getirilen aksaklıklar için TEMSAN'a süre uzatımı verilmiş olsa bile, TEMSAN'ın yurt içinden ve yurt dışından müteahhit firma (VOITH/ANDRITZ (VATECH)) vasıtası ile temin ettiği ekipmanların garanti süreleri dolmuştur. Yabancı firmanın, kesin kabulde alması gereken meblağı, sözleşmeye istinaden (madde 7/2(b) bendine göre, kesin teminat son önemli sevkiyattan 28 ay sonra serbest bırakılacaktır.), tahsil etmeye yönelik talebi DSİ tarafından başlangıçta reddedilmiştir. Bu nedenle görüşmeler uzamış ve bu sürede yabancı firma süpervizör göndermekten imtina ettiği için montaj gecikmiştir.

Bu durum bir yandan, bu firmalara karşı yaptırım gücümüzü azaltarak işin gecikmesi (ki TEMSAN uzun süre yabancı süpervizörleri şantiyeye getirememiştir), öte yandan, normalde firmalar tarafından karşılanması gereken aksaklıklara ilişkin bedellerin, DSİ de kabul etmediği için, tarafımızca karşılanması ve dolayısıyla maliyetlerimizin artması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Ayrıca konu ile ilgili detaylı bir rapor mevcuttur.

BAŞKAN – Ne diyorsunuz Mahmut Bey?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, istenilen soruşturma tamamlanmadığı için konunun gündemde kalmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Haydar Bey...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, şirketin faaliyetlerine baktığım zaman 2006'dan beri sürekli zarar eden bir şirket. Şimdi, şirketin niye zarar ettiği kısacası şuradan da anlaşılıyor yani şu konuştuğumuz öneriyle de ilgili 2002 yılında TEMSAN ile DSİ bir sözleşme imzalıyor ve 9/8/2005

tarihinde tamamlanması öngörülen proje altı defa süre uzatımına gidiyor ve 22/03/2010 tarihinde de ötelenmesine rağmen “tamamlanmamıştır” diye bağlamış Sayıştay, Sayıştay raporlarından okuyorum.

Bu arada TEMSAN tüm ihaleyi almış anladığım kadarıyla ama arada birkaç firmaya da TEMSAN’ın kendi yapamadığı işleri ihale etmiş. Şimdi, Sayın Genel Müdür Vekili, birinci soru bu ihaledeki veya süre uzatım, işin tamamlanmamasının gerekçesi ne? Bu gerekçe tam yazılmamış. Yani inşaat işinden kaynaklanan ya da DSI’nin yapması gereken işlerden kaynaklanan bir gecikme mi var, yoksa sizin işi bitirememeye veya sizin alt yüklenicilere vermiş olduğunuz işlerin yerine getirilememesinden kaynaklanan bir gecikme mi var?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Burada da açıklandığı gibi TEMSAN’ın... Tabii, bu işleri yapabilmek için kendi yaptığınızın işin yanı sıra yabancı bir firmayı da yanınıza alarak bu işi yapıyorsunuz, ki bütün işlerimiz o şekildedir. İhaleye çıkıyoruz, yabancı firma ihaleyi kazanınca biz kazanan firmayı DSI’ye sunuyoruz ve DSI bunu onaylıyor, diyor ki: “Bu firmayla çalışabilirsiniz.” Ondan sonra işe başlıyoruz. Fakat bu arada DSI aynı anda inşaat firmasının da ihalesini yaptığı için inşaatteki gecikmeyi, onun bitiminde biz başlayacağımız için bizi etkiliyor. Tabii ki inşaat firmasının gecikmelerinin sebebi, burada tek tek anlatıldığı gibi inşaatın kaynaklanan gecikmelerin bu konuda çok büyük etkisi var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Nasıl bir sözleşme yaptınız ki DSI kendi gecikmesinden dolayı, inşaatın gecikmesinden sonra, dolayısıyla her gün 5.000 dolar ceza kesiliyor?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Hayır, şimdi şöyle: Siz birebir ne kadar süre uzatımı da verseniz, bu işlerin gecikmesinin diğerine olan etkisini zamanla izah etmeniz mümkün olmuyor. Şöyle ki: Kablo galerileriyle ilgili olayı örnek olarak anlatayım: Firmayla biz ihale yapıp firmaya verdik işi. Firma “Ben montaja hazırım.” dedi fakat kablo galerilerini yapacak olan müteahhit kablo galerilerini yetiştiremedi. Tam firma “Ben hazırım” dedikten bir buçuk sene sonra verdi. İşte bu arada su sızdırdığı için biz kabloyu döşeyemedik. Bu arada firma getirdiği kimyasal malzemelerin ekonomik ömrü dolduğu için montajı yapamadı. Yapamayınca da bize döndü dedi ki: “Sizin galerileri bize teslim etmenizin gecikmesi nedeniyle bunların süresi dolmuştur. Bunları yeniden siz bize alın.” Biz de döndük DSI’ye dedik ki: “ Kablo galerilerinin yapılması bizi işimiz değil, sizin inşaat müteahhidinizin kapsamında olan bir iş. Lütfen bunları bize verin.” Onlar da dediler ki: “Hayır, biz veremeyiz.” Bu konuda, ufacak bir konuda bile altı aylık bir süre gecikmesi var.

Bu arada firma zamanında yapmış olsaydı, burada da vurguladığım gibi, biz iki tane üniteyi 2010 yılının temmuz ayında devreye almış olacaktık. Yani bunlar birbirini tetikleyen olaylar yani buna süre uzatımı da verseniz şey yapamıyorsunuz çünkü firmayla olan iyi ilişkileriniz, firmanın o anda

“Yapmıyorum” dese bile elinizde teminat mektubu varken bu zaman gecikmesinden sonra yan sorunlar çıkıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, HES'lere bakıyoruz, gündemde de HES'ler var, özel sektör de HES yapıyor ama altı ayda bitiriyor. Biz 2002'de başlamışız, devletin iki kurumu -siz de devletin kurumusunuz, DSİ de- bu işi iyi organize edemedikleri için -DSİ ile ilgili sabah seansımızda bir görüşme oldu zaten- 2002'de başlatılan ama 2010 yılında hâlen bitmemiş... 2011, 2012'de ne var, ne durumda bilemiyoruz, tabii raporları okumadığımız için.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Bu sene bitiyor. Şu an testlere başladık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaklaşık on yıl sonra bitiyor.

Tabii ki, bu kurumun kâr etmesi mümkün değil. Bu kurumun kâr etmesi mümkün olmadığı gibi DSİ'nin de devleti zarara uğratması kaçınılmaz. Hem istihdam anlamında hem maliyetler anlamında hem de... Yani personelinize bakıyorum, ben özel şirkette çalışıyordum, benim “Head quarter” dediğim genel merkezde bu kadar adam yok. Yani sürekli zarar eden bir şirketin genel merkezinde neredeyse fabrikadan çok insan çalışıyor. Bir, pazarlayamamışsınız... Okuduğum şeylerde bakıyorum bir fabrikada tekelsiniz, diğerinde serbest piyasa koşullarıyla çarpışmadığınız ve yeterince iş alamadığınız için zarar ettiği ifade edilmiş. Bunların hiçbirisi yapılmamış, kurum yönetilmemiş yani. Bakın, açık ve net söylüyorum: Böyle bir kurumu özel sektör o fabrikayı kapatır, ikinci gün kilit vurur kapısına, orada çalışanların hepsini de yollar gider.

Ne diyeyim yani söyleyecek bir şey de bulamıyorum. Hakikaten on senede bitirilemeyen bir iş, iki tane kamu kuruluşu, kendi arasındaki çarpışmadan dolayı on senedir bitirilememiş. İşte o kanalı yapmamış, o kabloyu döşeyememiş, öbürü ihaleyi vermemiş, inşaatı tamamlamamış... Yazık yani! Bu kadar, yazık!

BAŞKAN – Şimdi, geçtiğimiz haftalarda Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan özellikle bu Devlet Demiryollarının iştiraklerinden doğrudan mal ve hizmet teminiyle ilgili olarak bir kanun çıktı. Yani TEMSAN şu anda kuruluş itibarıyla bakıldığı zaman ağırlıklı olarak kamuya hizmet etme konumunda olan bir şirket görünümünde. Yani bilmiyorum, tabii faaliyetlerinizde özel sektöre herhangi bir imalatınız var mı?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Var var, açıkladı, özel sektöre de imalatı var.

BAŞKAN – Yani acaba o son düzenleme size bu anlamda bir rahatlık, kolaylık sağlıyor mu?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama Devlet Demiryollarına direkt çıktı o. Devlet Demiryollarına bağlı kuruluşlara...

BAŞKAN – İşte, bu mesela öyle bir yapıya mı dönüştürülse...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama bu da üçüncü şahıslardan hizmet alıyor.

BAŞKAN – Sonuçta tabii bir sıkıntılı durum var.

Hazine temsilcisi arkadaş söz istiyor...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – DSI'nin de bunda katkısı var, bu hâle gelmesinde ama...

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – O yönde bir teklifimiz var. Yani 4734 sayılı Kanun'a bir ek maddeyle istisnai kurum kapsamına alınabilir ve o zaman iş alması kolaylaşır.

BAŞKAN – Hazine temsilcisi arkadaşımız, buyurun, söz istiyorsunuz.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

2'nci maddede de belki konuşma imkânımız olur ama sizin sorunuza cevap olması açısından.

Bizim yaklaşık bir yıldır süren bir yeniden yapılanma çalışmamız var. Daha önce ben bu konuda da bilgi vermiştim Komisyona. Çalışmamız neredeyse tamamlandı, sadece komisyonun tekrar toplanıp, Kalkınma Bakanlığı, Enerji Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından oluşan komisyonun tekrar toplanıp bütün alternatifleri değerlendirip onları üst yönetime sunmasıyla ilgili işlem kaldı.

Şimdi, biz Enerji Bakanlığına bununla ilgili talepte bulunduk, henüz bize dönmediler ama zannediyorum önümüzdeki günlerde bununla ilgili toplantıyı yaptıktan sonra nihai kararı verecek kişilere alternatifleri sunacağız. Belki bu söylediğiniz şey de onlar arasında tartışılabilir, alt komisyonda da konuştuk. Sonuçta bir karar verilecek. Mevzuatla ilgili bir düzenleme gerekiyorsa o yapılır, yeniden yapılandırma çalışmasıyla birlikte yürümesi gerekiyorsa o şekilde hareket edilir. Zannediyorum kısa sürede tamamlanacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, 1 numaralı öneriyle ilgili olarak süreç devam ettiği için önerinin gündemde tutulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 numaralı öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – “Öneri 2) 2009 yılında her 100 liralık satıştan 15 lira zarar eden Temsan'ın 2010 yılındaki zararlılığı her 100 liralık satıştan 38 liraya ulaştığı görülmüş olup, her yıl giderek artan zararlılığın teşekkülün varlığının devamının güçleştirdiği için başlatılmış olan "Yeniden Yapılandırma Çalışmaları"nın vakit kaybedilmeden bir an önce gerçekleştirilmesi,”

BAŞKAN – Cevabı alalım.

TEMSAN FİNANSMAN DAİRESİ BAŞKANI KADİR TANYEŞ – “Öneri 2) Yeniden yapılandırma çalışmalarının sonuçlandırılması ile ilgili süreç devam etmektedir.

Bu arada;

2010 yılı itibarıyla imalat ve montajları yoğun bir şekilde devam eden Kılavuzlu, Manyas ve Topçam HES'lerin döviz bazında ve eskalasyonsuz sabit ve düşük fiyatlarla alınmış olması nedeniyle tahsil edilen bedeller proje maliyetlerini karşılamamaktadır.

Büyük çaplı hak edişler santrallerin son ünitelerine ait rotorların indirilmesini müteakip yapılmaktadır. Geri kalan işlerle ilgili yapılan hak edişler ise kesinlikle bu işlere ilişkin maliyetlerin çok altında olmaktadır. Bu ise projelerle ilgili tahsilatın büyük bir oranının önceki yıllarda yapılmasına, maliyetlerin ise daha sonraki yıllara sarkmasına neden olmaktadır.

Santrallere ait hak edişler sözleşmede belirlenen şartlara göre düzenlenmektedir, imalatların tamamlanmış olmasına karşılık montajları yapılamayan ürünlerin hak edişleri düzenlenemediğinden, satış hesaplarına alınamayıp stoklara kaydedilmektedir. Bunun sonucunda stoklarda artış gözükürken [2010 yılı sonu itibarıyla stok tutarı (34,3 Milyon TL) 2009 yılına (28,04 Milyon TL) kıyasla 6,26 Milyon TL (% 22,3) artış göstermiştir.] Satış hesaplarına alınamayan tutarlar temennilerde belirtilen rasyoları (Faaliyet Kârı veya Zararı/ Net Satışlar) doğrudan etkilemektedir.

Ayrıca son yıllarda kurumdan emekli olan personel sayısında büyük bir artış görülmektedir. (Örneğin 2009 yılında 56 kişi emekli olmuş ve 2,0 Milyon TL kıdem ve ihbar tazminatı, 2010 yılında 20 kişi emekli olmuş ve 1,2 Milyon TL kıdem ve ihbar tazminatı, 2011 yılında ise 33 kişi emekli olmuş ve 2,2 Milyon TL kıdem ve ihbar tazminatı ödenmiştir.) Bu durum aynı zamanda iş yapma kabiliyetimizi azaltarak maliyetlerimizi artırmaktadır.”

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Ahmet Yeni geçti)

BAŞKAN – Söz isteyen arkadaşımız var ancak ben müsaade ederseniz önce bir sorayım: Yeniden yapılandırma çalışmaları devam ediyor. Şöyle bize sırayla sayar mısınız neler yapacaksınız?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Benim soracağım soruyu soruyorsun.

BAŞKAN – Hissettim sizin soracağınızı da onun için. Muhalefete bir şey bırakmayalım...

Şimdi, bize şöyle, bir, iki, üç, beş, neyse, bir şeyleriniz vardır sizin, biz bu yeniden yapılandırma çalışmalarını bitireceğiz ya, şirketimiz kâra dönecek. Diyeceğiniz maddeleri şöyle bize bir sıralar mısınız? Bu yeniden yapılandırma, tabii, bu işler sürekli devam eder ancak biraz daha net görelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir yatırım planınız var mı?

BAŞKAN – Haydar Bey sosyal demokrat olmakla beraber özelden, kendisi özel sektör yöneticiliğine sahip, patron olduğu için soruyor: “Özel sektör olası burası ben burayı kapatırım.” diyor. Ben de kapatırım arkadaşlar, böyle bir şey olmaz.

Şimdi, bak, ikimiz de aynı noktada buluştuk.

Söz isteyen arkadaşımız?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – “Sosyal demokrat” kelimesini kaldır oradan.

BAŞKAN – Buyurun Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yeniden yapılandırmayı ben de soracaktım. “Yeniden yapılandırma” deyince biz ne anlayacağız bundan? İki tane fabrikanız olduğunu görüyorum. Yeniden yapılandırmada bir personel yapılandırması mı var, yoksa fabrikalarda yeni planlarınız mı var, yoksa ARGE’nize bütçenizin yüzde kaçını ayırıyorsunuz da yeni ürün geliştirme veya LED teknolojisini getirmeye çalışıyorsunuz, bunu görmüşsünüz ama bir ortam firmayla hareket ediyorsunuz, ne konumdasınız? Türkiye piyasasındaki LED ihtiyacı nedir ve siz bunun ne kadarını karşılamayı planlıyorsunuz? Yani “Yeniden yapılandırma” deyince biz bunların hangisini anlayacağız? Yoksa, Ahmet Bey’in anladığı şekilde fabrikayı satalım, arazileri satalım mı, onu mu anlayacağız?

BAŞKAN – Peki... Yani sizin nasıl anladığınızı ben bilmiyorum ama...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bize izah ederseniz mutlu oluruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, esas can alıcı nokta bu 2’nci öneri yani yeniden yapılandırma yapılacak ve biz burayı kâra geçireceğiz. Öyle diyorsunuz değil mi? Evet, yok mu sorularınız? Yani buranın kâra geçmesini önereceğiniz bir şey yok mu değerli arkadaşlar?

Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – TEMSAN küçük bir kuruluş yani onun için gündemimizde çok fazla konuşma gereği yok. O konu zaten belli yani çalışan mühendis arkadaşlarımız var, yapılanması var, çalışan belli. Önce tabii, “Sosyal demokrat” demek bir şirketin ya da özel şirketin batması anlamına gelmez, onu özellikle Başkan düzeltmeni istiyorum, bilsin arkadaşlarımız. Sosyal demokratlar özellikle istihdam konusunda, üretim konusunda çok hassastırlar ve bu anlamda da üretkenliği baş olarak, özellikle üretmekten yanayız ve her üreten ve kâr eden kuruluşların ayakta kalmasından yanayız. Bu, devlette de olabilir, özel sektörde de olabilir.

Tabii, bu anlam içerisinde özellikle de kamu iktisadi kuruluşumuz içerisinde özellikle yan kuruluş olan bu TEMSAN’ın aslında hedeflenen çizgi içerisinde kuruluşun amacına ulaşmadığını görüyoruz. Yani bu da ana enerji sektörümüze dışa bağımlılıktan çok cari açıklarımızın özellikle kapanmasına yönelik de algılayabiliriz bugünkü anlam içerisinde. Bu anlamda kurulmuş bir kuruluş. Bence başlangıç ve düşünce itibarıyla doğru ancak bu doğrunun yanında da TEMSAN’ın bugünkü yapısı itibarıyla da kendisinde ARGE -sunumunuzda da gördüm- var ama ARGE çalışmaları içerisinde bu ARGE’lerle birlikte günümüz piyasa koşulları içerisinde hem kamuya -esas amaç kamu- hem özel sektör içerisinde de kendimizi yenileyerek günümüzü teknolojik anlamda ve maliyet anlamında da piyasada mutlaka özel sektörde ihalelere girmek zorundayız. Çünkü kamu kuruluşlarında artık bugünkü şartlar içerisinde sabahki diğer kuruluşlarda olduğu gibi bir kömür işletmeleri bile kendi enerji sektöründe ancak ihaleye girerse ihalede kömürünü satabiliyor. Bu anlayışın geliştiği bir ortamın içerisinde TEMSAN’ın buna göre kendisini hazırlaması gerektiğinin bilincindeyiz. Bu

anlamda da bu geçen 2009'u da konuştuğumuzda bu yeniden yapılandırma o zaman da gündeme gelmişti. Yine sayın arkadaşlarımız... Özelleştirme İdaresi değil mi?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Hazine Müsteşarlığı...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hazine Müsteşarlığındaki arkadaşımız yine aynı şekilde bu konuda bir açıklama yapmıştı. Bu açıklama da yine üstü kapalıydı yani “yapılanma” derken çok tabii yapılandırmanın teknik anlamda nereye, ne kadar, ne anlamda, biz bilgilene açısından... Çünkü toplanacak, ne karar alınacak, birileri karar verecek, bunun için de şeyler seçilecek, seçenekler nedir sunulacak. O, siyasi bir tercih. Bu anlamda hazineden daha çok sizin yani bu kuruluşun başında yönetici, ARGE çalışması yapan bir yönetici vasfıyla siz bu anlamda hazineye böyle bir rapor sundunuz mu? Yani biz bunları, bunları istiyoruz, bu kanun değişikliklerini istiyoruz... Ama kanun değişikliğinden çok biz “Şu yapılandırmada böyle yaparsak biz burada para kazanırız, bu konuda ileri gideriz, sözümüzü daha hızlı yerine getirebiliriz.” gibi bir rapor sunuldu mu? Bu rapor sunulduysa bu raporun bir tanesini bize ya burada sunun ya da birer tane de Komisyonumuza sunarsanız bu bilgilendirmeyi alırız. Çünkü biz burada hazineye yardımcı olmak zorundayız. Sadece burada hazinenin üzerine toplayarak... Eğer kuruluş olarak burada sizler, çalışan ve alttaki insanların ekmek yemesi amacına ulaşmasını istiyorsanız burada bu ARGE'yle birlikte mutlaka bu yapılandırmanın esas ARGE'sini oluşturacak olan sizlersiniz, yön verecek olan sizlersiniz. Sunumu vererseniz hazinenin işini de kolaylaştırırsınız. Ben bu anlamda bir hazırlığınız var mıdır? Varsa bu hazırlıklarınızı hem Komisyona hem bize bildirmenizi rica ediyorum. Yoksa, sadece, böyle, oturup, bundan sonraki, 3'üncü maddedeki “Bu arsayı satarsak ya da malları satarsak.” diyerek bir yere varmak mümkün değildir. Bu anlamdaki görüşlerinizi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, 2010 yılı bilançosunu incelediğimizde özellikle maddi duran varlıklar kısmında büyük meblağlarla karşılaşıyoruz. Örneğin, tesis, makine ve cihazlar kısmında yaklaşık 20 milyonluk bir değer var. Acaba, bu sizin üretmiş olduğunuz mamuller mi stok olarak elinizde bulunuyor? Onu öğrenmek istiyorum.

Bununla birlikte arazi, arsalar ve binalarla ilgili olarak da bu arazi ve arsalar şirketin amaçları doğrultusunda şirketin hizmet binası veya arsası olarak mı kullanılıyor, kiraya mı verilmiş, atıl vaziyette mi duruyor? Bu konularda bilgi almak istiyorum.

BAŞKAN – Harun Bey, buyurun.

Sayın Genel Müdürüm, not alıyorsunuz, her bir milletvekiline ayrı cevap vereceksiniz.

HARUN KARACA (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; sorudan daha ziyade, ortak, aslında şu anda arkadaşlarımızın genel olarak yaptığı şey dertleşmek yani şirketle ilgili.

Şimdi, 2009'dan bahsedince, ben 2009 raporu da önümde. Benzer şeyler 2009 kitapçığında da var yani 2010 kitapçığında yazılı olanlar. Burada cevaplarda olan özellikle zararın artırılmasıyla ilgili personelin kıdem tazminatına bağlanmış olan 1,5 trilyon 2009'da, 2 trilyon civarında 2010'da. Yani asolan işletmecilikle ilgili sıkıntılar. 13 milyon küsur lira 2010'daki zarar, 11 milyon küsur lira 2009'daki zarar ve makas da her sene açılacağı benziyor. Tabii, burada bu makasın açılmaması için Başkanımızın da söylediği gibi ne tür tedbirler düşünüyoruz? Veya acil eylem planımız nedir yani kısa vadede en azından? Yoksa, biz daha bunu birçok defa birçok sene yazmaya devam edeceğiz gibi görünüyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, buyurun, cevaplayın.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Yeniden yapılandırma çalışmalarımız Bakanlığımızın öncülüğünde, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve bizlerin de katıldığı müteaddit toplantılar sonucunda başlatıldı, yapıldı bir ihaleyle bir firma tarafından yürütüldü ve sonuçta şu anda bekliyoruz nasıl bir karar çıkacağını. Tabii ki, bizlerin fikirlerinden defalarca dinleyerek yararlandılar ama raporun son aşamasına gelindiği arkadaşlar tarafından ifade edildi. Raporun nasıl sonuçlanacağını biz de bilemiyoruz. Yani o karar verilecek, oradan verilecek. Tabii ki bizlerin bilgilerinden son derece sıkı bir şekilde yararlanıldı, çalışmalar yapıldı.

HARUN KARACA (İstanbul) – İhaleyi kim yapıyor?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Bakanlığımız tarafından çalışma yapıldı, yaptırıldı. İsim zikretmek bilmiyorum...

BAŞKAN – Evet, aynı konu, cevabını alamıyoruz. Bakanlık temsilcisi arkadaşımıza söz veriyorum.

Buyurun.

ENERJİ BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, ihale yapıldı danışman bir firmayla. Genel Müdürümün de dediği gibi, Hazine Müsteşarlığı, Kalkınma Bakanlığı ve Bakanlığımızın birlikte çalışması sonucunda bir rapor çıktı ortaya. O raporda birtakım seçenekler yer aldı. Biz o seçenekler üzerinde yine üç kurum çalıştık. Şu anda Hazine Müsteşarlığının da söylediği gibi son aşamaya gelindi. Hani alt komisyon toplantısında da bu söylenmişti ama onun üzerine bizim o seçenekler üzerinde çalışmamız oldu. Biraz önce Komisyon Başkanının söylediği, hani bir başka kurumla ilişkilendirmek mi, yabancı ortaklık mı, yerli bir ortaklık mı? Bu seçenekler

üzerinde duruldu, şu an son bir toplantı yapılarak üst yöneticilere sunum yapılacak, ona göre bir karar verilecek.

BAŞKAN – Bu konuda başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Hazineye söz veriyorum.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Biraz daha belki o üstü kapalı kısmı açmamda yarar var Sayın Milletvekilimin bilgilendirilmesi açısından ve diğer Komisyon üyelerinin. Daha önce de ben kısaca bahsetmiştim. Şimdi, yaklaşık bir yıldır sürüyor bu çalışma. Bu danışman firma önce bir durum tespit raporu yaptı, birlikte çalıştık, ondan sonra da alternatifleri sundu Enerji Bakanlığı temsilcisinin söylediği gibi.

Alternatifler şunlar: Bir tanesi, yabancı bir firmayla ortaklık yapması; bir diğeri özelleştirme, şirketin özelleştirilmesi; bir başkası kapatma; bir de bu danışman firmanın önerdiği birtakım yeniden yapılandırma çalışmaları sonucunda şirketin daha verimli olarak işletilmesini sağlamak.

Şimdi, biz Komisyon olarak bu seçeneklerle sınırlı değiliz, başka alternatifler de var. Mesela ne olabilir? Şirketin tekrar EÜAŞ gibi bir başka şirketin bünyesine dâhil edilmesi. Biliyorsunuz, önceden TEMSAN EÜAŞ'ın bir bağlı ortaklığı idi ve yeniden yapılandırıldıktan sonra ayrı bir KİT olarak çalışmaya başladı.

Şimdi, az önce de söylediğim gibi, bu alternatiflerden, bunların hepsi sunulduktan sonra karar vericiler bu konuda kararı verecekler.

Bilmiyorum yeteri kadar aydınlatıcı oldu mu?

BAŞKAN – Şimdi, yani biz kendimiz bunu kurtaramıyoruz, danışman firma mı bizi kurtaracak?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Hayır hayır... Danışman firma sadece alternatif sundu ama biz danışman firmanın seçenekleriyle sınırlı değiliz.

BAŞKAN – Tamam.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Danışman firmanın karar konusunda hiçbir etkinliği yok.

BAŞKAN – Mutlaka öyledir zaten, kararı o veremez.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ ÖMER FARUK CENK – Biz bu çalışmayı başlatırken şu konu tartışıldı, denildi ki: “Bu kurumlarda çalışanlar mı bu kararı versin yani bu raporu hazırlasın, yoksa bir danışman firmadan yardım mı alalım?” O toplantılar sırasında bir danışman firmadan yardım alınması kararı çıktı ve Enerji Bakanlığı bu konuda ihaleye çıktı, ihale sonucunda en iyi teklifi veren firma çalıştı ve raporu getirdi, sundu bize. Ama dediğim gibi hem çalışmaları yürütürken biz birlikte çalıştık hem de bundan sonra danışman firmanın kararlarla ilgili hiçbir etkisi

olmayacak. Tamamen o komisyon, üç bakanlıktan oluşan komisyon alternatifleri sunduktan sonra karar vericiler bununla ilgili kararı verecekler.

Şunu da belirtmeden geçemeyeceğim: Bu konuda bir önce sonuçlanmasını isteyen, en fazla isteyen kurum Hazine Müsteşarlığı çünkü 2009 yılından bu yana kuruluşa biz tam 135 milyon lira sermaye transferi yapmıştık, bu yılın sonu itibarıyla yapmış olacağız. Artık biz de Hazine Müsteşarlığı olarak bu sermaye transferini yapmak istemiyoruz. O yüzden bu yılın içinde mutlaka bu çalışmanın sonuçlandırılması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 2008’de mi denetime başladık?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2007 yılı raporu için 2008’de başladık.

BAŞKAN – 2007 yılından beri benim KİT Komisyonu... Ben biraz eskiyim burada yani şöyle baktığımda sadece en eski benim. 2007’den beri değerli arkadaşlar, biz aynı şeyi konuşuyoruz. Bizim önerilerimiz var, özelleştirilsin, satılsın, bir şey yani. Bu zararı bir şekilde telafi etmemiz lazım. Bu işi yürütemiyorsak şu sebep, bu sebep önemli değil ama sonuçta yürütemiyorsak bunu yürütecek, katma değer üretecek, iş yapacak kuruma, özele neyse, devretmemiz lazım diye yıllardır biz bunu burada söylemeye devam ediyoruz. Benim birkaç senem kaldı, inşallah bunun kârlı bir şirket olduğunu görürüm diye düşünüyorum.

Harun Bey’e söz veriyorum, buyurun.

HARUN KARACA (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, makas açılıyor, 100 liralık satışta 15 lira zarar ederken 100 liralık satışta 38 liraya çıkmışız. Herhâlde 2011’de bu rakam inşallah daha da fazla artmıyordur.

Şimdi, ben sözlerim yanlış anlaşılmasın ama bir de piyasadaki pratikten gelen birisi olarak da söylüyorum, şimdi, bizim TEMSAN’ın Genel Müdürü var, genel müdür yardımcıları var, birçok işte hazine de bu konularda uzman birçok arkadaş var... Yani danışman firmaya ihale etmekle zararı biraz daha fazlalaştırıyoruz. Danışman firmalar, ben açık söyleyeyim, bu tür şeylerde çok becerikli olsalar bu işleri kendileri yaparlar.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Dünyayı yeniden keşfetmeyelim.

HARUN KARACA (İstanbul) – Bizim dünyayı yeniden keşfetmemize falan da gerek yok yani firma zarar ediyor. Zaten iki tanesi belli, kesin çözüm, bir tanesi satalım, bir tanesi kapatalım. Bunlar kesin çözüm. Üçüncü bir şık yani ben şimdi EÜAŞ’ın mesela TEMSAN’dan aldığı veyahut da işte, devletin diğer birimlerinin TEMSAN’dan aldığı ürün yani serbest piyasaya çıktığı zaman daha mı ucuza buluyor, daha mı pahalıya buluyor? Bu önemli. Eğer daha ucuza bulma imkânı varsa zaten bunu yaşatma şansı yok. Onun için çok fazla böyle zaman harcadığımız sürece de bu 13 trilyon önümüzdeki

sene yani daha doğrusu 2011 raporlarında belki de 20 trilyon olarak önümüze çıkacak ve artarak devam edecek.

BAŞKAN – Haydar Bey, kifayeti müzakere yapalım mı?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kısa bir söz alayım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Gerçi rakam büyük gibi duruyor ama mesela benim Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin reklam harcamasını 8 trilyon olarak düşündüğümde rakam o kadar büyük değil.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Sataşma var!

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Mehmet Okur duymadı, o da Kocaeli Milletvekili. Duydun mu? Birazdan cevap verir bana.

Şimdi, Türkiye'nin enerji ihtiyacını hepimiz biliyoruz ve gerçekten Türkiye'deki en büyük darboğazlardan bir tanesinin, cari açığın nedenlerinden bir tanesinin de enerjiden kaynaklandığını da biliyoruz. Bu fabrikanın bu şirketin iki tane fabrikası olduğunu, bir tanesinin tekel, diğerrinin de serbest piyasa koşullarında diğerr üreticilerle yarıştığını biliyoruz.

Şimdi, burada bu fabrika uzun zamandır zarar ediyor ama zarar etmesinin nedenleri bir danışman şirket tarafından araştırılıp ne yapılabilir konusuyoruz. Harun Bey'e katılıyorum bunlara hiç gerek yok. Şirketi yönetenlerin bu şirketin neden zarar ettiğinin de bilincinde olduğunu düşünüyorum ben. Neler yapılması gerektiğini de biliyorlar diye düşünüyorum. Türkiye'de bu kurum bana göre çok önemli bir kurum olabilir. Örneğin LED teknolojiyle beraber Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılayacak alternatif enerjilerin neler olduğunu değerlendirdiğimizde bir rüzgâr enerjisinin, bir güneş enerjisinin altyapısının hazırlanması konusunda bir çözüm öneriniz var mı yok mu örneğin? Sadece biz işimizi yaparız, gerisi bizi ilgilendirmez mi diyoruz? İşte, bunları gündeme getirmek lazım. Bu kurumlar buralarda kullanılabilir. İşte güneş enerjisinin o kadar da zor bir teknolojiye sahip olduğumu düşünmüyorum. Yine rüzgâr enerjisinden elektrik üretebilmek için ithal ettiğimizi biliyorum. ARGE dediğim buydu, bunların altyapısında çalışacaksınız. Şirketinizi günün gelişen şartlarına, teknolojilerine uydurmak için neler yapılması gerektiğini araştıracaksınız.

“Biz ARGE faaliyetlerini yürütüyoruz.”, “Yeniden yapılanma çalışmalarımız devam ediyor.” dediğiniz zaman bir şey anlaşılmıyor. Siz ARGE dediğiniz zaman cironuzun yüzde kaçını ayırıyorsunuz bu iş için ve son beş yılda veya EÜAŞ'ın dışına çıkarıldığınızda, tek başına bir kurum olduktan sonra “Biz Türkiye piyasasına yeni bir ürünle, ihtiyaç olan şu ürünle girebiliriz.” dediğiniz bir olay oldu mu? Yani bunları yaptınız mı? Eğer bunları yapmışsanız şirket zarar da etmez, gelece ilişkin büyür ama bunları yapmayıp “EÜAŞ, TEDAŞ, TETAŞ bizden ürün isteyecek, biz de bunlara

satacağız, siparişi bekleyelim.” dersiniz 70 kişiyi, 80 kişiyi genel merkezde oturturursunuz, kimse de size sipariş vermez.

Şimdi, bunları tabii sizin kişiliğinizle ilgili söylemiyoruz, genel bir şirket profili olarak çizerim.

Onun için de iki şeyi yapmanız lazım:

- 1) Türkiye’ nin ihtiyaçlarını belirlemeniz,
- 2) Pazarlama tekniklerini kullanmanız lazım.

Bunlar yapılmamış. Bunlar yapılmasa da her sene zarar büyüyerek gidiyor, rakam demin verdiğim örneğin yanında çok önemli olmasa da tek başına büyük bir rakam bence. Onun için bir an evvel bunun satılması ya da özelleştirilmesi değil çünkü tekel konumunda; bunun ARGE faaliyetleriyle, yeni yatırımlarla daha da geliştirilmesi ve bir an evvel de piyasanın ihtiyaçlarına cevap verecek hâle dönüştürülmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdürüm, sorulan soruları cevaplayın.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Ben Haydar Bey’in en son sorduğu sorudan başlamak istiyorum.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Son bir konuşma veriyorum.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben sorumu demin sordum ama hiç cevap almadım, benim sorum aslında netti. Burada danışman firmanın ya da bu şirketin, herkes biliyor onu... Yani yeni bir evlilik mi yapacağı, dış evlilik mi, iç evlilik mi, onları demiyorum; sorum başka türlüydü, çok netti...

BAŞKAN – Daha cevapları almadık.

ALİ SARIBAŞ (Devamla) – Yok, yok, cevabı aldığım için soruyorum tekrar. Cevap verdi, Hazine’deki arkadaşımız da cevap verdi.

Şimdi şu: Bir şirket var. Bu şirketin başında... Burada ekmek yiyoruz ve bu şirketin amacına yönelik... Burada bir görevi de var ama bu görevde genelde buranın yönetim kurulu, müdürlüğün idaresi var, bütçesi de elinizde. Bunu düzeltmek için önce siz ne yaptınız? Benim sorum şu: Bu şirket niye iyi yönetilmiyor? Bunun için niye bu kadar uğraş verilmiyor? Ya da bununla ilgili bir rapor sundunuz mu? Ben onu sormaya çalışıyorum. Bir şirketin yönetim kurulu var, sermayeniz var, her şeyiniz var. Burada niye hiç pazara giremiyorsunuz, niye zarar ediyorsunuz? Bu anlamda ben sorularımı net sormuştum, yoksa tabii ki Hazine... Sonuçta bir şirket var, batmaması için mutlaka belirli tedbirler, iç evlilik, dış evlilik, kapatma, bu seçenekleri danışman firmalar yapacaktır. Bununla ilgili sorum zaten oraya dönük değildi. Bunu mutlaka devletin ilgili kurumları... Hazine para veriyorsa kamuoyunda herkes bunun böyle sürekli zarar etmesine bakmaz. Ama mesela ben şirkette çalışan birisi olsam diye düşünüyorum yani yetkili birisi, burada da ekmek yiorsam, burada personelim

varsa, orada ARGE’de çalışmanız da varsa... Yasal eksikliğimiz var. Bununla ilgili net ne yaptınız? Ne rapor sundunuz ilgili yerlere ya da bizim bu yeniden yapılanmaya ya da Sayıştaya? Ben onu sormaya çalıştım. Yoksa tabii ki arkadaşlar buradaki danışman firmaya... Ben o kısmı gene geçiyorum, danışman firmaya verilir verilmez, o da ayrı bir konu çünkü ayrı bir teknik konu, “Dünyayı yeniden keşfetmeyeceğiz.” sorusunun altında ama... Burada ben özellikle yönetici arkadaşların... Çünkü oradan ben ekmek yiyorum. Burada yetkili danışman firma... Siz de bulabilirdiniz, siz kendiniz ihale yapardınız, bizim burada ne yapmamız gerektiğini kendi bünyeniz içerisinde “Bu şirket nasıl düzeltilir?” diye kendiniz de bulabilirdiniz yani tekrar bu anlamda sormadım. Benim sorum netti size. Çünkü sonuçta kamuda çalışıyorsa kamuların hepsini bu anlayış içerisinde yönetiyorsak ya da yapamıyorsak o zaman bütün kamu kuruluşlarının hepsini kapatmamız lazım, o zaman Hazine’nin sadece para toplayıp özel sektöre vermesi lazım. Mesela, şu anda Hükûmetin, Türkiye’nin, devletin enerji politikası vardır, buna göre yarışması vardır, bütün altyapısı vardır; bunların bir tanesi de, küçük de olsa kuruluşların bir tanesi de sizsiniz. Sorun bu kadar netti, ben bu anlamda cevap almak istedim. İlgili arkadaşlar aldı ama sizden cevap alamamıştım, diğer konunun cevabını almıştım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz cevapları bir alalım.

Sayın Genel Müdürüm, siz cevapları verin, ondan sonra tekrar soru sorulur.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Sayın Vekilimden başlayayım. Ben cevap vermiştim aslında. Somut raporlarımız var bu konuda neler yapılması gerektiği konusunda. Yeniden yapılandırma firması çalışmalarına başlayınca biz bu raporlarımızı kendilerine sunduk ve defalarca toplantılara katıldık. Onlar bu raporlardan hareket ederek değerlendirme yaptılar, tabii ki raporlarımız var neler yapılması gerektiği konusunda, var tabii...

BAŞKAN – Ne yapılması konusunda raporlarınız varsa Komisyonumuza onu gönderiyorsunuz, biz de milletvekili arkadaşlarımıza dağıtıyoruz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sonra biz de alalım, size yardımcı olalım. Somut raporlar...

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Tabii ki somut raporlarımız var farklı tarihlerde yapılmış.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, Sayın Genel Müdürüm; o somut raporlarınızı biz istiyoruz milletvekillerimize dağıtmak üzere.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Peki, efendim.

BAŞKAN – Evet, diğer sorular...

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Haydar Bey’in sorduğu en son soruyu da konuşmam esnasında anlatmışım.

Ankara’daki fabrikamızda Türkiye’nin şu anda imal etmediği ve ithal ettiği 170 kilovoltluk akım gerilim ... imalatıyla ilgili çalışmalarımız var ve bu sene 3,5 milyon TL ödenek koyduk ve bu fabrikayı kuracağız ve görüşmeler yapıyoruz demişim. Diyarbakır’daki fabrikalarımızla ilgili olarak da türbin ve jeneratör konusunda yabancı firmalarla iş birliği anlaşması yapmak üzere olduğumuzu, görüşmeler yaptığımızı söylemişim. Bilmiyorum Haydar Bey’in sorusuna cevap mıdır? Yani Türkiye’nin ithal ettiği ürünlerin üretilmesi konusunda şu anda çalışmalarımız var. Türkiye’nin elektromekanik sanayisinde yapmış olduğu ithalatları da yıl yıl takip ediyoruz ve o konuda da çok ayrıntılı bir raporumuz var. Gelen yabancı firmalarla da o yabancı ürünlerin Türkiye’de imal edilebilmesi konusunda ciddi görüşmelerimiz var, ortak fabrika kurma çalışmalarımız var tabii ki. Onları da sunabiliriz.

BAŞKAN – Bu 2’nci öneriyi bitiriyoruz arkadaşlar.

Sayıştaya soruyorum, açıklama istemiyoruz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, bir açıklama talebim var. Eğer ben bu açıklamayı yapmazsam... Yani buradaki sorulan bütün soruların bir cevabı var aslında, sizin sorduğunuz sorunun da bir cevabı var. Kurumun geleceğiyle ilgili de bir önerimiz var. Müsaade ederseniz sadece iki dakika sürer.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğünün verilerine göre, henüz inşaatı tamamlanmamış olan potansiyel hidroelektrik üretim noktalarında kurulu güçleri 50 MVA’nın altında yani TEMSAN’ın üretim kapasitesi sınırları içerisinde toplam olarak 5.700 megavat kurulu güçle 492 HES inşa potansiyeli var. TEMSAN, EÜAŞ’tan ayrılırken, müstakil KİT yapılırken bu çalışmaları rahatlıkla, serbestlikle bir KİT olarak, iktisadi devlet teşekkülü olsun diye ayrıldı, muhtariyet verildi. Fakat 20 milyon lira olan sermayesinin 2009 yılında 35 milyon liraya, 2010 yılında 75 milyon liraya çıkarmasına rağmen 2010 yılı sonunda bilanço zararının 48,4 milyon liraya ulaşması ve zararının devam etmesi üzerine Enerji Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, DPT ve TEMSAN yetkilileri katılımıyla bir teknik komisyon oluşturuldu. Teknik komisyon 07/12/2010 tarihinde yaptığı toplantıda daha önce gündeme gelen yeniden yapılandırma çalışmalarında, analiz ve raporlama hususlarında bir danışmanlık firmasından yararlanması kararı alındı. TEMSAN’ın Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılmasına ilişkin destek hizmet alımı işi Enerji Bakanlığı tarafından 08/03/2011 tarihinde yapılan ihaleyle bu firmaya ihale edildi ve 04/04/2010 tarihinde de sözleşme imzalandı. Şirketin sermayesi 2011 yılında 70 milyon liradan 135

milyon liraya çıkarılmasına rağmen bunun 40 milyon lirası bankalara birikmiş borçlarının ödenmesine, 26 milyon lirası da 2011 yılı zararına gitmiş oldu.

Efendim, TEMSAN'ın 2009 yılı işlemlerinin görüşüldüğü KİT Komisyonu toplantısında Hazine temsilcisi arkadaşımızın şu sözlerini hatırlatıyorum size: “Son üç yılda yaklaşık 100 milyon lira sermaye transferi yapmış bir kurumun temsilcisi olarak şunu söylemek istiyorum: Biz TEMSAN'ın yeniden yapılandırılmasıyla ilgili çalışmaların sonuna gelmiş bulunuyoruz...”

BAŞKAN – Yıl kaç?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Geçen sene bu zamanlar efendim.

“...Zannediyorum 2012 yılında neticelenecek, özelleştirmeyse özelleştirme, yabancı firmayla ortaklıksa ortaklık veya eksikleri görerek yeniden yapılandırmaysa yeniden yapılandırma tamamlanmış olacak. Bu çerçevede önümüzdeki üç yılda bir 100 milyon lira daha transferi yapmak istemiyoruz.” Konuşmasından bir yıl geçtiği hâlde hem bu 100 milyon lira tahsis edildi hem de bu 100 milyon lira heba edilmiş oldu.

Efendim, Sayıştay olarak ekonomik kaybımızın bununla da sınırlı olmadığını düşünüyoruz. 100'den fazla personelinin çalıştığı Ankara fabrikasında 81 tezgâh bulunuyor, bu tezgâhların 2011 yılında -kullanım kapasitesi kendi hesaplarına göre- yüzde 2,1'i, sanayi odası hesaplarına göre de ancak yüzde 1,6'sı kullanılabiliyor. Bu tezgâhlar eğer kendileri veya TEMSAN tarafından, kamu tarafından rantabl kullanılamayacaksa... Bir şekilde hem 100 tane insanın parasını ödüyoruz, bir verim almıyoruz hem de tezgâhlarımız boşta kalmış oluyor.

Efendim, TEMSAN'ın geleceğiyle ilgili verilmesi gereken karar gecikmiş ve bu gecikmeyle maalesef çok büyük zararlara neden olmuş. Daha fazla gecikmeye ve zarara neden olmamak için, önümüzdeki yıl toplantısında da aynı sorunları, aynı konuları görüşüyor olmamak için yetkililerin vermesi gereken bu kararı bir an önce vermeleri gerektiğini... Yani biz bir sene daha beklersek bir 100 milyon liraya daha mal olacak. Biz neyi bekliyoruz, onu da çok da anlayabilmiş değiliz. Affedersiniz, geçen seneki toplantıda yapılan konuşmaların aynısı bu toplantıda yapıldı, bir dahaki toplantıda aynı konuları ve sorunları konuşmamak için görevlileri neyse bu kararı bir an önce vermeye davet ediyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – İsmail Bey'e önce söz vereceğim, Hazineye de vereceğiz.

İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, buradaki firma 2003 yılında Kamu İhale Kanunu çıktıktan sonra zarar etmeye başlamış, 2006 yılından beri de sürekli zarar eden bir firma. Genel Müdürümüz de 2004 yılında orada müdür yardımcısı olarak göreve başlamış, 2009 yılında da müdür vekili olarak göreve devam etmekte.

Bu firma diğer firmalarla eğer rekabet edemiyorsa bunun nedenlerinin araştırılması lazım yani burada ya girdileriniz fazladır ya da personeliniz fazladır. Biz, evet, geçen sene de bunları konuştuk ve olumlu bir adım atmadığınız müddetçe bunun değişme ihtimali yok yani burada siz “Rapor var.” diyorsunuz ama raporlar bizi çok ilgilendirmiyor. Ben şunu istiyorum: Bizim burada bu firmayı kâra geçirmek için diyelim ki ya personelimizi azaltacağız ya da üretim maliyetlerimizi düşüreceğiz veya bunları yapamıyorsa da ekibi değiştireceğiz dememiz lazım. Bizim aynı yerde durmamızın bir anlamının olmadığını düşünüyorum ben açıkçası. Daha somut adımların atılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hazineden arkadaşımız, niye 100 milyonu daha ziyan ettiniz?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben Sayıştay temsilcisinin niye konuyu çarpıttığını anlayamamış olmakla birlikte...

BAŞKAN – Niye çarpıtsın canım.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Bakın, tutanaklar önümde...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, tutanaklardan okudum...

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Bir dakika, lütfen...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – ...aynen, tırnak içerisinde. Size verebilirim.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Bir dakika lütfen. Tutanak önümde, bakın, bir sene oldu...

BAŞKAN – Karşılıklı... Değerli Hazine temsilcim, ben size bir soru sordum...

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Ben de cevabını veriyorum.

BAŞKAN - ...arkadaşlar soru sordu, soruları cevaplayacaksınız siz.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Cevabını veriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Burada Sayıştaya da sorduk, o da cevaplıyor. Karşılıklı şey istemiyoruz burada.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, ben sözlerimin arkasındayım.

Geçen sene söylediğim şey şuydu: 2009 yılı hesapları görüşülürken ben dedim ki 2010 yılı hesapları için söz vermiyorum ama 2011 ve 2012 yılı hesapları görüşülürken biz burada çok daha farklı konulardan söz ediyor olacağız dedim ve bunu söylediğimin üzerinden de bir sene geçmedi; benim itirazım buna, o yüzden bu şekilde başladım. 24 Kasım 2011 tarihinde söylemişim bunu ve biz şu anda 2010 yılı hesaplarını görüşüyoruz. O yüzden lütfen Sayıştay temsilcisi arkadaşım bir daha okursa tutanakları ve tarihini, belki düzeltmesi gerekebilir o anlamda.

İkinci olarak söyleyeceğim şey de şu: İki tane husus var. Belki özellikle altını çizerek bir kere daha söylemem gerekiyor. Danışman firma çalışmalarını bitirdi, raporunu teslim etti ve gitti.

Danışman firmanın bizim kararımızda hiçbir etkisi olmayacak. Sadece bize yol gösterici bir rapor hazırladı ve kararı komisyon alıp ilgili yerlere sunacak.

Diğer konu: Raporu... Danışman firma parasını Enerji Bakanlığı ödedi. Bu anlamda TEMSAN'dan çıkan bir para da yoktur, bunu da özellikle belirtmek istedim çünkü "Zararı artırdı." gibi bir ifade kullanıldı, o yüzden açıklık getirmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Fark etmez yani sonuçta para devletten çıkıyor, TEMSAN'dan çıksın, başkasından...

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Haklısınız, devletten çıkıyor ama "TEMSAN'ın zararı artırıldı." denildiği için ben düzeltme ihtiyacı hissettim. Kayıtlara geçmesi açısından...

BAŞKAN – Sonuçta her tarafta devlet zarar ediyor.

Evet, Sayın Genel Müdürüm, soruların soruları cevaplayın ve 2'nci öneriyi bitiriyoruz.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Efendim, tabii, bazı ürünlerde zarar edildiği veya rekabet edilemediği doğru. Bizim zaten bazı ürünlerden vazgeçme gibi düşüncemizin altında da o yatıyor yani şu andaki mevcut kesicilerden, ayırıcılardan, ayırıcı üretimlerden vazgeçip yerine Türkiye'nin ithalatını ikame edecek ürünler üretme gayretimiz de ondan kaynaklanıyor. Çünkü devlet olarak biz bu teknolojiyi ilk Türkiye'ye getirmişiz, uygulamışız, daha sonra özel sektör buna vâkıf olmuş, yapmaya başlamış, bu aşamadan sonra bizim zaten kendi özel sektörümüzle de devlet olarak rekabet etme gibi bir düşüncemiz de yok, politikamız da yok, onlar o işi yapa dururlar. Onların çünkü girdi maliyetleri bizim daha altımızda olduğu için onlar onu yaparken biz şu anda Türkiye'nin üretemediği daha ciddi teknolojiler gerektiren bir ürüne talip olmuşuz ve onun ödeneğini koymuşuz ve bu sene inşallah onun yatırımını başlatacağız.

İsmail Bey'in biraz önceki sorusuna cevap vereyim: Ayrıca rekabet etme konusu... Keban'da çok açık. Keban ihalesini geçen defa anlatmıştım malumlarınız olduğu üzere. Bizim 54 milyon euro teklif verdiğimiz ihalede 2'nci olan Çin firması 109 milyon euro teklif verdi. Eğer rekabet edemiyor olsaydık biz 1'inci olamazdık Çin firmasına karşı. İhaleyi kazandık yani rekabet edememe gibi bir şey söz konusu değil. Onu da ayrıca vurgulamak istiyoruz. İş yaparken tabii hukuksal olarak bir girişimle iş durduruldu, o bizim dışımızda gelişen bir olay. Bu arada gerçekleştirdiğimiz, çok basit ve çok ucuz bir şekilde gerçekleştirdiğimiz, 20 megavatlık bir kapasite artışı sağladığımız bir uygulama var çok düşük bir maliyetle. Ondan 3 tane daha yapma şansımız vardı yani 80 megavat kapasite artışı sağlayabiliyorduk. Sonuçta burada 54 milyon euro verdik, 50 milyon euroya indirildi EÜAŞ tarafından, bazı alternatifli istekleri vardı, onlardan vazgeçildi ve bu yatırım gerçekleşmiş olsaydı getirisi 59 milyon dolardı yılda. 50 milyon euronun karşılığının da 65 milyon dolar civarında olduğu düşünüldüğünde on dört ayda, on beş ayda kendisini geri ödeyecek bir yatırımdı. Sonuçta bundan

TEMSAN zarar da etmiyordu yani zarar ederek de bu işi almış değildi. Şunu demek istiyorum: TEMSAN eğer iş alabilse, bu konudaki handikaplar aşılabilsen iş alabilir -karşımızdaki Çinli firma, tekrar söylemek istiyorum- alır ve yapar, yaptıkça da kabiliyetini geliştirir ve içeriye, dışarıya iş yapar hâle gelebilir. Buradaki tek sorun bizim görebildiğimiz TEMSAN'ın kapasite kullanım oranlarını artırmak. Biraz önce Sayıştay temsilcimizin söylediği o yüzde 1'lik, yüzde 2'lik oranlar... Zaten biz o imalatı yapmak istemiyoruz. Özel sektör tarafından yapılan o imalatlar, bizim şu andaki imalat maliyetlerimiz satış fiyatlarının üzerinde. Herkes tarafından yapılan bir şeyi bizim tekrar yapmamız gibi bir şey yok, o nedenle o fabrikadan vazgeçiyoruz ve şu anda Türkiye'nin ithal ettiği, Türkiye'de yapılmayan bir ürünü yapmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 2'nci önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneri 3...

Yani bizim raporlarda “3 ve 4” diye yazıyor ama...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, 3'üncü öneri alt komisyon raporumuzda olmayan bir öneri. Yönetim sehven onu...

BAŞKAN – Tamam, onu biz 3 olarak tekrar... Şimdi raporda da yazılı olan 4'ü, 3'ün yerine okuyacağız.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 3:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

Cevap:

Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 3'üncü önerinin de gündemde kalmasını, takip edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi genel konularda yani kuruma her konuda soruları sorabilirsiniz. Söz almak isteyen arkadaşlarımız butonlara basıyorlar.

Evet, Giresun Milletvekili Mehmet Bey'den başlıyoruz, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 2'nin üzerinde çok fazla konuşuldu, ben tekrarlamak istemiyorum. Yalnız Sayın Genel Müdürün verdiği cevabı ben incelediğimde Sayıştay temsilcilerinin getirdiği öneri karşısında, işte her 100 liralık satışta 2009'da 15 lira zarar eden 2010'da 38 liraya çıkmış; zarar ediyor. Savunma olarak da “Yeniden yapılandırma çalışmaları devam etmektedir ama bunun dışında özellikle stok miktarları aktarılmakta, diğer kıdem

tazminatı verilmiş, bunlardan dolayı zarar fazla gözüküyor.” denmekte ancak bunu yaparken bile yeterli, ikna edici bir şey yok. 2009 yılında ne kadar stok miktarı vardı, ne kadar satış miktarı vardı ve gelecekte hangi nedenle, nasıl daha iyi olacaksınız? Bununla ilgili hiçbir şey yok. Burada bir kurumun temsilcisi olarak ortaya çok iyi bir gelecek vadetmeniz, ortaya koymanız lazım, tamamen bir kara tablo ortada. Herkes bu kara tabloya inanmış vaziyette ama sizin ortaya koyduğunuz hiçbir hedef yok. Bunun bu şekilde olması hiç doğru değil. Varsa projeksiyonunuz, varsa gerçekten hedefleriniz, bunları getirirsiniz... Burada konuşmayacağız da nerede konuşacağız? Önerdiniz, yeni bir fabrikadan bahsettiniz, onunla ilgili de detaylı bir bilgi vermeniz lazım çünkü neticede defaatle denenmiş. İşte, Değerli Başkan Vekilimiz söylüyor “Yıllardır bunu izliyorum, gözlüyorum, hiçbir şey değişmedi.” Bir dahaki toplantıda bunu konuştuğumuzda böyle olmasın. Ben geçen sefer inanın ki söz almadım, kasıtlı olarak almadım, bu sefer hâlâ aynı şeyi görüyorum yani. Biraz önce İsmail Bey bahsetti, epey zamandır kurumun içerisindesiniz, bu kurumun her şeyini bilmeniz lazım. Geçen sefer ihaleyle ilgili bir konu gündeme geldi, olaya yeterince vâkıf olmadığınızı gördüm, şaşırdım, haklarınız çiğnenmiş, onun savunması konusunda. Ben özellikle hemşehrim olduğunuz için bunu fazlasıyla söylüyorum...

BAŞKAN – Sayın Vekilim, burada hemşehri işi yapmıyoruz yani, yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Bilakis fazlasıyla söylüyorum.

BAŞKAN – Yok, hiç hemşehrilere falan bakmıyoruz. Tamam, söyledin, bitti.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Şunu söyleyeyim: Gerçekten gelecek sene bunu tartıştığımızda -Sayıştay temsilcisinin söylediklerine aynen katılıyorum- yeni bir şey ortaya koyulmalı, bu şekilde olamaz bu.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, Komisyon toplantımızda Komisyon üyelerimize soru soruyorlar, bunlara hazırlık gerektiren bir çalışma icap ediyorsa raporlar, tutanaklar elinize ulaştıktan sonra on beş gün içerisinde yazılı cevap verebilirsiniz. Araştırma, çalışmayı gerektiren konular varsa ezbere cevap vermeyelim, sonradan Mehmet Bey gibi “hemşehri” müdafaası başlar, biz hemşehrilere bakmıyoruz burada.

İsmail Güneş Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, bu kurumlar bizim yani hepimizin ve bu kurumların asla zarar etmesini istemeyiz. Ben bir örnek vereceğim size: Bizim Uşak’ta şeker fabrikası var, yıllık 28 bin ton şeker üretiyor, 450 kişiyle bunu üretiyor. Konya’da da bir başka fabrika var, bunu da pancar kooperatifleri yönetiyor zannedersem ve bunların da yıllık kapasitesi 75 bin ton; 3 katı bizim ama çalışan işçi sayısı 350. Şimdi, o fabrikayla bizim Uşak Şeker Fabrikasının rekabet etmesi mümkün mü? Değil. Bizim Uşak Şeker Fabrikası da zarar ediyor. Dolayısıyla buradan şunu çıkarmamız lazım: Uzun süredir de bu kurumun başındasınız, birtakım somut adımların atılması gerektiğini ben düşünüyorum. Bizi kâr

ettiren pazar mı bulamıyoruz? Biraz önce söylediğim gibi, girdi maliyetleri mi yüksek? Yoksa çalışan işçi sayısı mı çok yüksek? Bunların, sorunların tek tek ortaya konulması lazım, bu konudaki fikirlerimizin değişmesi lazım. Eğer fikirlerimiz değişmiyorsa kendimizin değişmesi lazım diye ben düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çanakkale Milletvekilimiz Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, ben öncelikle usulde bir atlama olmasın diye söylemek istiyorum.

2'nci madde üzerinde konuştuk. 3'üncü madde arazi, arsa satışlarıydı, o atlandı ve 4'üncü maddede yer aldı. Ben onu hatırlatmak istiyorum. Arazi satışlarıyla ilgili bir oylama, konuşma gündeme gelmedi.

BAŞKAN – Şimdi, o alt komisyonda konuşulmuş, yanlışlıkla buraya yazıldığı için... Raporda var.

ALİ SARIBAŞ (Devamla) – Ama bende “Yanlışlıkla yazıldı.” demiyor da onun için diyorum.

BAŞKAN – Onu açıklamıştık efendim.

ALİ SARIBAŞ (Devamla) – Yani burada onu ben size hatırlatmak için...

BAŞKAN – Sorabilirsiniz, buyurun...

ALİ SARIBAŞ (Devamla) – Yok, yok, onun için değil, yanlışlık yapmayalım çünkü burada “Atlanmıştır yanlışlıkla.” diye yazmadığı için ben soruyorum. Ben bunu hatırlatmak istedim ve okuduğum kadarıyla da gerçekleşmemiş herhâlde bu, arsalarla ilgili.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Bir ihale yaptık...

BAŞKAN – Cevap vermeyin Sayın Genel Müdür. Not alın, her milletvekiline ayrı ayrı cevap vereceksiniz.

ALİ SARIBAŞ (Devamla) – Bu konuda belirtmek istedim hata yapılmasın diye, yoksa başka bir neden yok. O arsayla ilgili de herhâlde bilgiler alırsınız.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Genel Müdür, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Vizyondan bahsedildi, zararların sebeplerinden, maliyetlerin yüksekliğinden bahsedildi. Siz söylediğinizde raporu vereceğimi söylediğim için onlardan bahsetmek ihtiyacı hissetmedik.

Ayrıca Sayın Vekilimin, Mehmet Geldi Bey'in Keban ihalesiyle ilgili söylediğine katılmıyorum çünkü Keban ihalesiyle ilgili açılan davanın muhatabı biz değiliz; Keban ihalesinin

iptaliyle ilgili açılan davanın müdahil tarafı KİK ve bilahare EÜAŞ. Biz EÜAŞ'tan iş alan kuruluş olarak 3'üncü sıradayız, ta ki dava Danıştaya gelene kadar kurumumuza herhangi bir haber verilmedi bu diğer iki kurum tarafından. Biz olaya vâkıf olduğumuzda Danıştayda ilk karar çıkmıştı, Danıştay Üst Kuruluna gitmek üzereyken vâkıf olduk. Burada çalışmalarımızı ortaya koyduk, ekonomik gerekçelerle birlikte Danıştay hâkimlerine sunduk, Danıştay hâkimlerinin cevabı olarak "Ekonomi bizi ilgilendirmez, biz hukuksal açıdan olayları inceleriz." dendi ve Üst Kurulda karar kesinleşti. Yani orada olaya vâkıf olamamaveya olayı takip edememe gibi bir şeye kesinlikle katılmıyorum.

BAŞKAN – Başka?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Diğer konuların raporda olduğundan bahsetmişim yani biraz önce İsmail Bey'in söylediği maliyet artışları, maliyetlerin yüksek olmasının sebeplerinin neler olduğu, ne gibi tedbirler alınacağı, vizyonumuzun ne olması gerektiği konusunu sizlere sunacağım raporda açık açık belirteceğim için onlara tekrar değinmek istemedim.

Arazi satışlarıyla ilgili de burada bilgiler var. Malatya'yla ilgili bir ihalemiz olmuştu. Belediye ve bir firma girmişti. Bizim öngördüğümüz fiyat verilmediği için ihale gerçekleşmedi. Daha sonra yeniden değerlendirme çalışması yaptırarak, yeniden değerlendirme çalışması sonunda tekrar ihale açtık, o ihaleye de giren olmadı, şu anda 3'üncü ihaleyi açmak için çalışmalarımız devam ediyor.

Ankara'da bir arazimiz var. Ankara'daki arazimizin satışıyla ilgili değer belirleme çalışmalarını yapıyoruz.

Diyarbakır'daki olan arazimizin, fabrika sahamızın içerisinde olan arazimizin de satışı zaten mümkün değil, üzerinde şerh var.

BAŞKAN – Tamamladınız mı soruları?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAFAOĞLU – Evet, efendim.

BAŞKAN – Şimdi, Mehmet Bey, tekrar söz istediniz.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Orada söylediğimiz şu: Geçen yıl yani senenin başındaki toplantıda gündeme getirildi konu. İhalenin sonuçları doğrudan sizi ilgilendiriyor çünkü imalatı siz yapıyorsunuz ama ihaleyi dolaylı olarak aldığınız için "Doğrudan muhatap değiliz." gerekçesiyle ihalenin süreci hakkında, safhalar hakkında hiç bilginiz yoktu. Geçen toplantıda burada bilgilendirmediniz Komisyonu. Burada bir özel sektör anlayışında olsaydınız yani sizler bu anlayışta olsaydınız kesinlikle bunu safha, safha takip ederdiniz, ama gayriresmî olarak takip ederdiniz, danışmanlar vasıtasıyla takip ederdiniz, bütün dosya münderecatı sizde olurdu, fotokopileri ve şeyi ve yönlendirirdiniz. Ben atlanan bu kısmı söylüyorum çünkü özel sektörde bu işler böyle yürür, bu şekilde takip ediliyor. Yani siz bunu atlıyorsunuz, ben onu söyledim. Burada bu hassasiyeti

gözetmeniz gerekiyor yoksa doğrudan görevli değilsiniz ama dolaylı olarak ilgilisiniz. O yüzden ben zaten o tutumu doğru bulmadığımı söyledim.

BAŞKAN – Sonuçta kâr-zararı bize yansıyor mı, şirkete? Yansıyor.

Sayıştaya soruyorum: Bu iş takip edilememiş mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Keban olayını mı?

BAŞKAN – Keban olayını, evet.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Keban olayında ihale yapılmış, Kamu İhale Kurulu firmanın şikâyetini yerinde bulmuş fakat Çinli firma Kamu İhale Kurulu kararının yürütmesini durdurmuş, başlamış olan ihale süreci kesilmiş. Fakat bununla ilgili hem KİK kararına ilişkin bir mahkeme kararı, sonra, KİK kararından sonra yapılan işlemlerle ilgili... Hem yürütmeyi durdurma talebiyle başvuru mahkemece reddedilmiş hem mahkeme kurum, EÜAŞ aleyhine, daha doğrusu KİK'in kararı aleyhine sonuçlanmış. Bütün adli aşamalar geçilmek suretiyle karar sonuçlanmış. Yani orada, adliyyede olup bitmiş bir şey yok. Dört mahkemenin önünden geçmiş bu olay. Dört mahkeme de...

BAŞKAN – Bizim haberimiz yok?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hayır, hayır, tamamen takip edilen bir olay. TEMSAN'ın haberi olmayabilir.

BAŞKAN – TEMSAN'ın yok yani.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – TEMSAN'ın haberi olmayabilir.

BAŞKAN – Haberi olması gerekir mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hayır, haberi olması da gerekmez. Yani Üretim AŞ'nin yaptığı bir ihalenin KİK'in de arada olduğu bir takibiyle ilgili ancak sonucu TEMSAN'ı ilgilendiriyor. Dolayısıyla, orada yapılan işlem hukuken yanlış bir işlem. Bunu mahkeme kararlarından biliyoruz. Bu mahkeme, üç ayrı mahkemenin önünden geçerek her birinde de oy birliğiyle yapılan işlemin hukuka uygun olmadığı neticesine varmış. Sayın Genel Müdür kendisi de söylüyor. Götürüp mahkemeye, ilgililerle konuştuğu zaman ne diyecek? Yargıtay neye göre karar verecek? Elbette ki hukuka göre karar verecek.

Efendim, bizim burada anlatmaya çalıştığımız şu: Kimse, TEMSAN'a “al şu işi yap” diye vermeyecek.

BAŞKAN – Tamam, orayı anladık.

Bu işin sonucu, Keban işinin sonucu, TEMSAN'ı ilgilendiriyor mu, ilgilendirmiyor mu?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İşini kaybetmiş olması dolayısıyla ilgilendiriyor.

BAŞKAN – Yani ilgilendiriyor.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İlgilendiriyor.

Hukukçumuz var mı bu arkada sıralarda, avukatımız, kurumun hukukçusu? Bünyenizde avukat çalıştırıyor musunuz?

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAOĞLU – Var tabii. Yönetim Kurulu üyemiz var şu anda, hukuk müşavirimiz.

BAŞKAN – Yönetim Kurulu Üyemiz, niye bu işi takip...

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAOĞLU – O zaman Ali Bey yoktu.

Şimdi şöyle efendim.

BAŞKAN – Takip edilmemiş yani iş.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAOĞLU – Hayır efendim. Bizim takip etmemiz mümkün değil çünkü dava KİK'e karşı açılmış, KİK'in aldığı bir kararın iptaline yönelik açılmış, üç defa açılmış, üç defasında KİK haklı bulunmuş, reddedilmiş. Bu şahıslar, dördüncü mahkemede karar çıkarmışlar ve bu karar KİK tarafından EÜAŞ'a bildirilmesine rağmen, bize intikal ettirilmemiş. Biz kendi işimize yaparken olayların o şekilde yürüdüğünü nereden bilelim yani. Bilmiyoruz. Biz, yazılı olarak da nasıl olduğuna dair bunu duyduğumuzda sorduk, EÜAŞ bize herhangi bir gelişme olmadığı konusunda bilgi verdi. Yani burada bizim müdahil olmamız mümkün değildi olaya.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektro Mekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektro Mekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2010 yılı bilançosu ve 13 milyon 534 bin 318, 18 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektro Mekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Son birkaç cümle istiyoruz sizden. Yalnız, bu ibra işini, açıkça söylüyorum, önümüze bir dahaki dönem farklı bir çalışma gelmezse o zaman farklı bir uygulama yapacağımızı da bugünden söylüyorum.

Evet, son söz Sayın Genel Müdür, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET FEVZİ KARAMUSTAOĞLU – Efendim, teşekkür ediyorum.

İnşallah, bir dahaki sefere daha iyi bir tabloyla önünüze gelmeyi diliyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, çalışmalarımıza Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin 2010 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Kurumların değişmesi için ara vermiyorum. Biz yerimizde oturalım, ilgili arkadaşları, sadece TEMSAN yetkililerini teşekkür ederek uğurluyoruz.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin 2010 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 4046 sayılı Kanun çerçevesinde kurulan Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketinin ana sözleşmesinin tescil ve ilanıyla birlikte 29/5/2007 tarihinde faaliyete başlamıştır.

ADÜAŞ, özelleştirme kapsam ve programına alınmasıyla birlikte Özelleştirme İdaresi Başkanlığına geçmiş olan EÜAŞ'a ait 9 adet elektrik üretim santralini mevcut çalışmalarla birlikte 30/06/2007 tarihi itibarıyla EÜAŞ'tan devralmış ve söz konusu santralleri aldığı üretim lisansları çerçevesinde 01/07/2007 tarihinden itibaren kendisi işletmeye başlamıştır. Daha sonra, bu tesisler, 01/09/2008 tarihi itibarıyla satış ve işletme hakkı devri yapılmak suretiyle özelleştirilmiştir. Anılan tarihten itibaren herhangi bir üretim ve satış faaliyeti kalmayan ADÜAŞ'ın çalışmaları, işletme hakkı devir sözleşmelerinden doğan denetim ve kontrollük işleriyle, şirketin sevk ve idaresine ait işlerle sınırlı kalmıştır.

Şimdi, ilk sözü Sayın Genel Müdüre vereceğim ancak ondan önce, toplantımıza iştirak eden, yeni katılan arkadaşların Komisyonumuza tanıtılmalarını rica ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Şimdi, sunumu yapmak üzere Sayın Genel Müdüre söz veriyorum.

Kısa bir sunum. Kaç sayfa elinizdeki?

Buyurun.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, sayın Sayıştay denetçileri, bakanlık ve üst kuruluşların değerli temsilcileri...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Genel Müdürüm. Yönetim Kurulu üyesi kaç arkadaşımız var burada şu anda?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Kimse yok efendim. Benden başka kimse yok.

BAŞKAN – Nerede diğer arkadaşlarımız?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Sayın Başkanım, 2 üyemiz şu anda Ali Babacan Bey'in talimatıyla SPK Kanunu'nu görüşmek üzere çağrıldı, gitmek zorunda kaldılar.

BAŞKAN – Mazeretlerini bir görelim.

ADNAN YILMAZ (Erzurum) - Sayın Başkan, bu arkadaşlar alt komisyonda da yoklardı.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, Yönetim Kurulunu mu denetliyoruz?

BAŞKAN - Biz kimi denetleyeceğiz burada arkadaşlar? Kaç Yönetim Kurulu üyemiz var?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - 4 tane efendim.

BAŞKAN – Yavuz Sultan Kansız burada.

Ömer Ergenç?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Yok.

BAŞKAN – Yok. Mazereti? Yok.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Efendim, şu anda SPK Kanunu...

BAŞKAN – Değerli kardeşim, bizi orası ilgilendirmiyor.

Ömer Ergenç'in mazereti nerede? Verdiniz mi? Yok. Kayıtlara geçiyor bunlar.

Sibel Tokgöz burada mı?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Yok.

BAŞKAN – Yok.

Nerede bu arkadaşımız?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Maliye Bakanlığında görevli. Bakanımızın Danışmanı.

BAŞKAN – Yani mazereti var mı? Yok.

Halis Yunus Ersöz?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Millî Eğitim Bakanlığında Müsteşar Yardımcısı.

BAŞKAN – Ali Ürker burada mı?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Ali Bey de Kanunlar Kararnameler Genel Müdür Yardımcısı, o da şu anda Babacan Bey'le birlikte çalışıyorlar.

BAŞKAN – Şenol Kalyoncu Bey? Burada. Ömer Yalçın Bey? Burada. Alparslan Bulut Bey? Burada.

Değerli arkadaşlar, toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.14

ÜÇÜNCÜ OTURUM

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet YENİ (Samsun)

KÂTİP: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

SÖZCÜ: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

Açılma Saati: 17.15

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli üyeler, Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün Yönetim Kurulu üyeleri maalesef hazır bulunmadığı için, belki de on yıldır idare etmeye çalıştığım ve üyesi olduğum, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üyeliğini sürdürdüğüm bu Komisyonunda, ilk defa böyle bir toplantıyı ertelemek zorunda kalıyoruz ve ileri bir tarihte... Yönetim Kurulu üyeleri, Sayıştayın da ifadesine göre, alt komisyona da gelmemişler. Bir başka yerdeki çalışmaları bizi ilgilendirmiyor. Bu, doğrudan doğruya Komisyonumuza ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine saygısızlıktır. Şimdiden sonra, alt komisyonlarda asgari karar alma sayısı kadar yönetim kurulu üyesi olmadığı takdirde hiçbir toplantıyı yapmayacağımı ben İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında ifade etmiştim. Şimdi, üst komisyona geldik ve maalesef, Yönetim Kurulu üyeleri olmadığı için bu toplantımızı, basit bir şekilde bitireceğimiz toplantıyı şu anda gerçekleştiremiyoruz ve ileri bir tarihe bunu ertelemek zorunda kalıyoruz.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, 10/05/2012 Perşembe günü Toplu Konut İdare Başkanlığı (TOKİ) Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret Anonim Şirketi, Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi, Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin 2009 ve 2010 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin denetimlerini yapmak üzere Perşembe günü, yani yarın saat 10.30'da toplanmak üzere Komisyonumuzun bu toplantısını kapatıyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum. İyi günler diliyorum.

Kapanma Saati: 17.16